

BIBLA

e ilustruar

për të rinj

ZAGREB 1978.

Parathënie

Bibla është libri i shenjtë i të krishterëve. Fjala »Bibla« është marrë nga greqishtja e do të thotë »librat«, sepse Bibla është e përbërë prej shumë librave. Këta libra i kanë shkruar njerëz të ndryshëm, në vende të ndryshme e në kohë të ndryshme, kështuqë krijimi i tyre ka zgjatur kund 1000 vjetë. I ka udhëhequr dhe frymëzuar Hyu. Librat e Besëlidhjes së Vjetër në origjinal janë shkruar në gjuhën hebraishte, ndërsa librat e Besëlidhjes së Re në greqishte. Bibla na tregon, duke filluar prej krijimit të botës, zhvillimin e historisë dhe fatin e popujve. Simbas saj, historia zhvillohet sipas planit hyjnor. Në këtë plan jeta e çdo njeriu ka vendin e vet të palëkundshëm dhe qëllimin e vet.

Pjesët përbërëse të Biblës i quajmë »libra«. Kemi kështu p. sh. »Librin e Numrave«, »Librin mbi Mbretër«. Secili libër e ka qëllimin e vet. Disa libra janë historikë dhe na e tregojnë historinë dhe fatin e popullit të zgjedhur të Hyut, të të bijve të Izraelit. Do të tjerë janë profetikë dhe na flasin për gjëra të ardhshme, të cilat Hyu gjatë historisë i realizon. Disa të tjerë dëshirojnë të mësojnë urtinë fetare apo të japin udhëzime për jetën e përditshme. Libri i »Psalmeve« është një përmbledhje këngësh të shenjta, të cilat janë kënduar dikur e këndohen edhe tani në liturgji. Disa pjesë, p. sh. Libri mbi Rutën apo historia e Jozefit të Egjiptit, kanë një trajtë më tepër tregimtare.

Nga pikëpamja e krishterë dallohen dy pjesë të mëdha të Biblës: Besëlidhja e Vjetër e Besëlidhja e Re. Asnjëra prej tyre nuk mund të ketë kuptim të veçantë. Besëlidhja e Vjetër përgatit Besëlidhjen e Re, ndërsa kjo plotëson Besëlidhjen e Vjetër. Jezusi dhe nxënësit e tij e kanë njohur mirë fort Besëlidhjen e Vjetër, po ashtu edhe shumë bashkëkohas të tyre. Gjithashtu edhe shkrimet e Paulit dhe të shkrimtarëve të tjerë të Besëlidhjes së Re janë plot citate dhe drejtime të tjera në librat e Besëlidhjes së Vjetër. Kur prej Jezusit kanë kërkuar ndonjë »shenjë«, ai i ka drejtuar në tregimin e njohur nga jeta e Jonës profet, që u kalua brez mbas brezi me traditë. Sikurse Jona kaloi tri ditë e tri net në trupin e përbindshit të detit, ashtu edhe Biri i njeriut do të kalojë tri ditë e tri net në zemrën e tokës dhe se, edhe ai, sikurse Jona, do të zgjohet në një jetë të re. — Fjala »Krisht« është përkthim greqisht i fjalës hebraishte »Mesi«.

Në fillim të Besëlidhjes së Re janë katër Ugnjijtë. Ata na flasin mbi jetën e Jezu Krishtit mbi tokë. Janë katër libra të ndryshëm të katër autorëve të ndryshëm: Mateut, Markut, Lukës dhe Gjonit. Meqenëse përmbajnë të njëjtin mesazh të Krishtit, në këtë botim janë të katërtit të gërshetuar harmonikisht në një tërësi. Kjo zgjedhje e teksteve biblike dëshiron në përgjithësi të japë pasqyrë të parë përgatitëse të Besëlidhjes së Vjetër e të Besëlidhjes së Re. Prandaj edhe tekstet e Besëlidhjes së Vjetër janë përfshirë në katër pjesë e jo sipas librave të Biblës. Botimi shqip ndjek, sikurse edhe ai kroat e gjerman, zgjedhjen e teksteve që për këtë qëllim e kanë bërë meshtarët amerikanë të Kishëve të ndryshme.

Kjo Bibël dëshiron të zgjojë ke të rinjtë interesim për çështje fetare dhe të hapë udhën për lexim të mbarë Biblës, e cila sot dhe në të ardhmen do të jetë themeli i fesë dhe i jetës së krishterë.

Ordinariati ipeshkvor Shkup—Prizren
Nr. P — 190
Imprimatur!
Ferizaj, 24. V. 1977.
Festa e Zojës Ndhimtare

† Niko Prela
ipeshkev

Botimin origjinal amerikan të kësaj Bible e përpiluan atë Jozef E. Krause, profesor në St. Thomas College në St. Paul, Minnesota dhe Dr Samuel Terrien, profesor në Union Theological Seminary, New York.

Botimi shqip u bë në marrëveshje me botimin kroat, Zagreb, Kaptol 29.

Tekstet i përktheu Dom Simon Filipaj, meshtar i kryedjeqezit të Tivarit.

Të gjitha të drejtat e botimit shqip i ruan Ordinariati ipeshkvor Shkup—Prizren, Ferizaj, Lenjingradska 41.

Boton Ordinariati Shkup—Prizren, Ferizaj, Lenjingradska 41. Ai edhe përgjegji.

Shtypshkronja Grafički Zavod Hrvatske, Frankopanska 26.

Parathënie botimit shqip

Me kënaqësi të madhe përshëndesim botimin shqip të librit: »Bibla e ilustruar për të rinj.«

Është ky një botim i veçantë i Shkrimit shenjt — pothuajse një »Antologji« e Biblës, që ka për qëllim të dhurojë pjesët më të zgjedhurat, faqet më të pasurat me mësim, me histori, me art etj. të Biblës për ata që nuk janë në gjendje ta lexojnë Shkrimin shenjt të tërë. Pra, si në një pamje filmike, pjesët e zgjedhura biblike të leximit përcillen me ilustrime të bërë duke lehtësuar leximin që tani dinamika e jetës e ka bërë bukur të vështirë.

Më pëlqen të theksoj se libri është tepër i rëndësishëm jo vetëm për të rinjtë — të cilëve edhe u është drejtuar si e thotë edhe titulli — por edhe për të rriturit. Të rinjtë do të fitojnë njohuri me pjesën kryesore të Zbulesës Hyjnore, ndërsa të rriturit do të mund të përtrijnë njohurinë e mëparshme.

S'duhet harruar se libri ka edhe një vlerë veçanërisht aktuale për ekumenizëm meqenëse afron e bashkon zemrat e të gjithë atyre që besojnë në Zbulesën Hyjnore.

I shprehi falënderjet e mia më të ngrohtat Zotëri Dom Simonit Filipaj, që e mori mbi vete barrën e përkthimit të teksteve dhe na e pregaditi për shtyp. E ngutëm pak tepër, por disa rrethana që s'po i përmendim këtu, na shtërnguan ta shpejtojmë përkthimin. Gjithashtu falënderoj ekipin e meshtarëve të dioqezit tonë që bashkëpunoi e ndihmoi të botohet.

Falënderoj me gjithë zemër edhe »Kršćanska Sadašnjost«, e cila na u gjend në ndihmë në çdo pikëpamje e sidomos duke na dhënë falas filmat e gatshme për ilustrim — gjë kjo që na i zvogëloi dukshëm shpenzimet e botimit.

Në fund e porosisim për së forti këtë libër jashtëzakonisht të rëndësishëm e i lutemi Zotit t'i japë sukses të plotë. Të gjithë atyre, që do ta marrin në dorë këtë libër për ta lexuar me vullnet të mirë e disponim të sinqertë, u uroj fryte të shumta shpirtërore.

Ferizaj,
24. V. 1977.

+ Niko Peh

ipeshkëv

BESËLIDHJA E VJETËR

KRIJIMI DHE PATRIARKËT

Krijimi	14
Kopshti i Edenit	16
Gjarpëri në kopsht	20
Kaini dhe Abeli, të bijtë e Adamit	24
Noja dhe arka	26
Kulla e Babelit	32
Hyu i jep Abramit premtimin	34
Abrami e Loti	36
Hyu i dëftohet Abramit	37
Nusja e Izakut	42
Ezau e Jakobi	48
Ikja e Jakobit dhe ëndrra	54
Jakobi e Rakela	56
Jozefi e vëllezërit e tij	64
Jozefi në Egjipt	70
Ëndrrat e faraonit	73
Vëllezërit e Jozefit në Egjipt	78
Faraoni e grish Izraelin në Egjipt	88
Ëndrra e Jakobit	90
Jakobi në Egjipt	91
Uria	92

DALJA NGA EGJIPTI

Lindja e Moisiut	98
Moisiu në Madian	102
Faraoni e izraelët	108

Dhjetë shuplakat e Egjiptit	110
Nata e Pashkës	120
Kalimi përtë Detit të Kuq	122
Burimi i idhët në Marë	128
Mana nga qielli	129
Uji nga shkëmbi	133
Fitorja mbi amalecitët	134
Jetroja këshillon Moisiun	136
Dhjetë urdhërimet	138
Viçi i artë	148
Ripërtritja e Besëlidhjes	154
Çoja nga Sinai	156
Izraelët bëhen gati të hyjnë në tokën e Kanaanit	158
Udhëtimi vazhdon	163
Balaami dhe mbreti i moabëve	168
Fjalët e fundit të Moisiut thënë popullit	174
Vdekja e Moisiut	178

NGRITJA E IZRAELIT

Pushtimi i Kanaanit	182
Pushtimi i Jerihonit	187
Jozuai dhe hivitët	190
Vdekja e Sisarës	194
Gedeoni dhe madianët	196
Jotami e Abimeleku	202
Kushti i Jeftës	204

Samsoni e filistenjtë	206	Pëshpëritja e erës së fresjtë e të lehtë	280
Ruta, reja besnike	214	Vreshta e Nabotit	282
Samueli, biri i Zotit	220	Elia ndahet nga Elizeu	284
Samueli e Sauli	224	Shugurimi i Jehut	288
Davidi i zgjedhuri i Zotit	232	Kurorimi i Joasit	292
Davidi e Goliati	234	Vdekja e Elizeut	294
Smira e Saulit	240	Qortimet e profetëve	295
Davidi e Jonata	244	Jerusalemi ende nuk do të bjerë	298
Hidhërimi i Saulit	246	Jozia mbreti i drejtë	300
Davidi e Abigajla	248	Rënia e Jerusalemit	302
Sauli dhe shpirti i Samuelit	252	Rrenimi i Jerusalemit	308
Davidi mbret i mbarë Izraelit	256	Këngët e të mërguarve	310
Davidi dhe Betsabea	258	Danieli në mërgim	311
Davidi e Absalomi	260	Truporja e artë	314
Vdekja e Davidit	264	Shkrimi në mur	318
		Mene, tekël, parsin	321
PERIUDHA E PROFETËVE		Danieli në shpellën e luanëve	322
Urtia e Salomonit	266	Profetët në kohën e mërgimit	326
Salomoni ndërton tempullin	269	Kthimi në Jerusalem	328
Salomoni dhe mbretëresha e Sabës	272	Psalmet e haresë	336
Elia, profeti i Izraelit	274	Tregimi mbi Jonën	338
Elia dhe priftërinjtë e Baalit	276	Martirët Makabenj	344
		Profetizime për të ardhshmen	345

BESËLIDHJA E RE

FËMIJËRIA E JEZUSIT

Zakaria e Elizabeta	350
Engjëlli i lajmërohet Marisë	352
Lindja e Gjon Pagëzuesit	354
Lindja e Jezusit	355
Vizita e dijetarëve	360
Ikja në Egjipt	362

VEPRIMTARIA BOTORE E JEZUSIT

Jezusi në Tempull	366
Gjoni pagëzon Jezusin	368
Tundimi në shkretërirë	370
Jezusi në Galile	370
Jezusi thërret dymbëdhjetë apostujt	371
Dasma në Kanë	374
Jezusi mëson në sinagoga	376
Farisejtë i vënë pyetje Jezusit	378
Predikimi në mal	384
Jezusi vazhdon të mësojë	392
Jezusi mëson të falim të tjerët	396
Jezusi mëson me shembulltyra	400
Jezusi në Nazaret	404
Vrasa e Gjon Pagëzuesit	408

Jezusi ushqen pesë mijë vetë	410
Jezusi mëson nxënësit e vet	416
Udhëtimi për Jerusalem	428

TË KRYQËZUARIT — TË NGJALLURIT — TË NGJITURIT NË QIELL

Hyrja kremtore në Jerusalem	436
Jezusi e nxënësit e tij	442
Lamtumira e fundit prej nxënësve	452
Në kopshtin e Gjetsemanit	453
Jezusin e kryqëzojnë	458
Të ngjallurit e Jezusit	464

KISHA E HERSHME

Ardhja e Shpirtit Shenjt	472
Udhëtimi i parë misionar i Paulit	484
Udhëtimi i dytë misionar i Paulit	487
Udhëtimi i tretë misionar i Paulit	493
Letra e shën Paulit apostull drejtuar bashkësisë në Romë	502
Udhëtimi i Paulit në Romë	510
Vitet e fundit të Paulit	514
Letrat e Pjetrit	518
Zbulesa e Gjonit	519

BESËLIDHJA
E VJETËR

Krijimi dhe
patriarkët

Krijimi

Drita

Në fillim Hyu krijoi qiellin e tokën. Toka ishte e pasheste dhe e zbrazët; terri e mbulonte humnerën e Shpirti i Hyut levizte përmbi ujërat. Hyu tha: «Le të bëhet drita!» E drita u bë. Hyu pa se drita ishte e mirë; e Hyu e ndau dritën nga errësira. Dritën Hyu e quajti ditë ndërsa errësirën natë. Kështu u bë mbrëmje e mëngjes — dita e parë.

Ujërat

Hyu tha: «Le të bëhet kupa e qiellit ndërmjet të ujërave për t' i ndarë ujërat nga ujërat!» Dhe u bë ashtu. Hyu e përftoi kupën e qiellit dhe i ndau ujërat nën kupën e qiellit nga ato përmbi kupën e qiellit. Hyu kupën e qiellit e quajti qiell. Kështu u bë mbrëmje e mëngjes — dita e dytë.

Toka dhe bimët

Hyu tha: «Le të bashkohen në një vend ujërat që janë nën qiell dhe le të duket toka!» Dhe u bë ashtu. Hyu terikun e quajti Tokë e ujërat e bashkuara Det. Hyu pa se kjo vepër ishte e mirë. E Hyu tha: «Le të qesë toka gjelbërim — barishte me farë, lëndë frytdhënëse që, secila sipas farës së saj, jep mbi tokë fryt, që në vete mba farën e vet. Nga toka mbiu bari i gjelbër që mba në vete farën e vet sipas gjinisë së vet edhe lëndët që japin fryte, në të cilat ruhet fara e tyre, e secilës sipas gjinisë së vet. Hyu pa se është gjë e mirë. Kështu u bë mbrëmje e mëngjes — dita e tretë.

Dritëdhënësit

Hyu tha: «Le të bëhen dritëdhënësit në kupën e qiellit për ta ndarë ditën nga nata, për të qenë shenja për të kremte, për ditë e për vite dhe le të shndrisin në kupën e qiellit e t' i japin dritë tokës. «Dhe u bë ashtu. Hyu përftoi dy dritëdhënësit të mëdhej — të madhin për të sunduar ditën, të voglin për të sunduar natën — dhe yjet. Hyu i vendosi në kupën e qiellit për t' i dhënë dritë tokës, të sundojnë ditën e natën, ta ndajnë dritën nga terri. Hyu pa se ishte gjë e mirë. Kështu u bë mbrëmje e mëngjes — dita e katërt.

Kafshët

Hyu tha: «Le të lëvizin nëpër ujë qenës të gjallë e përmbi tokë le të fluturojnë shpendët nëpër kupën e qiellit!» Dhe u bë ashtu. Hyu krijoi përbindshit e mëdhej të detit dhe gjithfarë krijesash të gjalla që ecin e lëvizin nëpër ujë dhe gjithfarë shpendi fluturues, sipas gjinisë së vet. Dhe Hyu pa se ishte gjë e mirë. Të gjitha i bekoj me këto fjalë: «Mbarësnu dhe shumëzohuni e mbushni ujërat e deteve! Edhe shpendët le të shumëzohen përmbi tokë!» E kështu u bë mbrëmje e mëngjes — dita e pestë.

E Hyu tha: «Le të qesë toka qenës të gjallë, secilin sipas gjinisë së vet!» Dhe u bë ashtu. Hyu krijoi çdo lloj egërcire sipas gjinisë së tyre, kafshët shtëpiake sipas gjinisë së tyre dhe çdo lloj rrëshqanësi të tokës sipas gjinisë së tij. Hyu pa se ishte gjë e mirë.

Njeriu

E Hyu tha: «Le ta bëjmë njeriun në përngjasimin tonë, të ngjashëm me ne, që të jetë zotëruar mbi peshqit e detit, mbi shpendët e qiellit, mbi kafshët — mbi mabre botën, dhe mbi të gjithë zvarësit që hiqen barkas përmbi tokë.» Zoti Hy e përftoi njeriun nga pluhuri i dheut e në vërimat e hundës i hukati frymën e jetës dhe njeriu u bë qenës i gjallë. E Zoti Hy tha: «Nuk është mirë që njeriu të jetë vetëm: do t'ia përftoj një ndihmëse të ngjashme me të.» Atëherë Zoti Hy i përftoi nga dheu të gjitha kafshët e tokës e shpendët e qiellit e i rreshtoi para njeriut për të parë me ç' emër do t' i quante: secila kafshë do të mbante atë emër me të cilin do ta quante njeriu. Njeriu ua qiti emrin të gjitha kafshëve, të gjithë shpendëve të ajrit e të gjitha shtazëve të gjalla të fushës. Por për njeriun nuk u gjet një ndihmëse e ngjashme me të. Atëherë Zoti Hy lëshoi një gjumë të rëndë mbi njeriun dhe ky fjeti. Hyu ia nxori një brinjë dhe vendin e saj e mbuloi me mish. Prej brinjës që ia mori njeriut, Zoti Hy e përftoi gruan dhe e pruri para njeriut. Atëherë njeriu tha:

«Qe, ashti i eshtrave të mi, mishi i mishi tim!
Grua emrin ta ketë,
mbasi prej njeriut u nxuar!»

Prandaj njeriu do ta lërë babanë e vet e nënën e vet e do të bashkohet me gruan e vet dhe këta dy do të bëhen një trup i vetëm.»

E të dy ishin krejtësisht të zhveshur — njeriu dhe gruaja e tij — e nuk u vinte turp.

Hyu e krijoi njeriun në përngjasimin e vet në përngjasimin e Hyut ai e krijoi. I krijoi mashkull e femër.

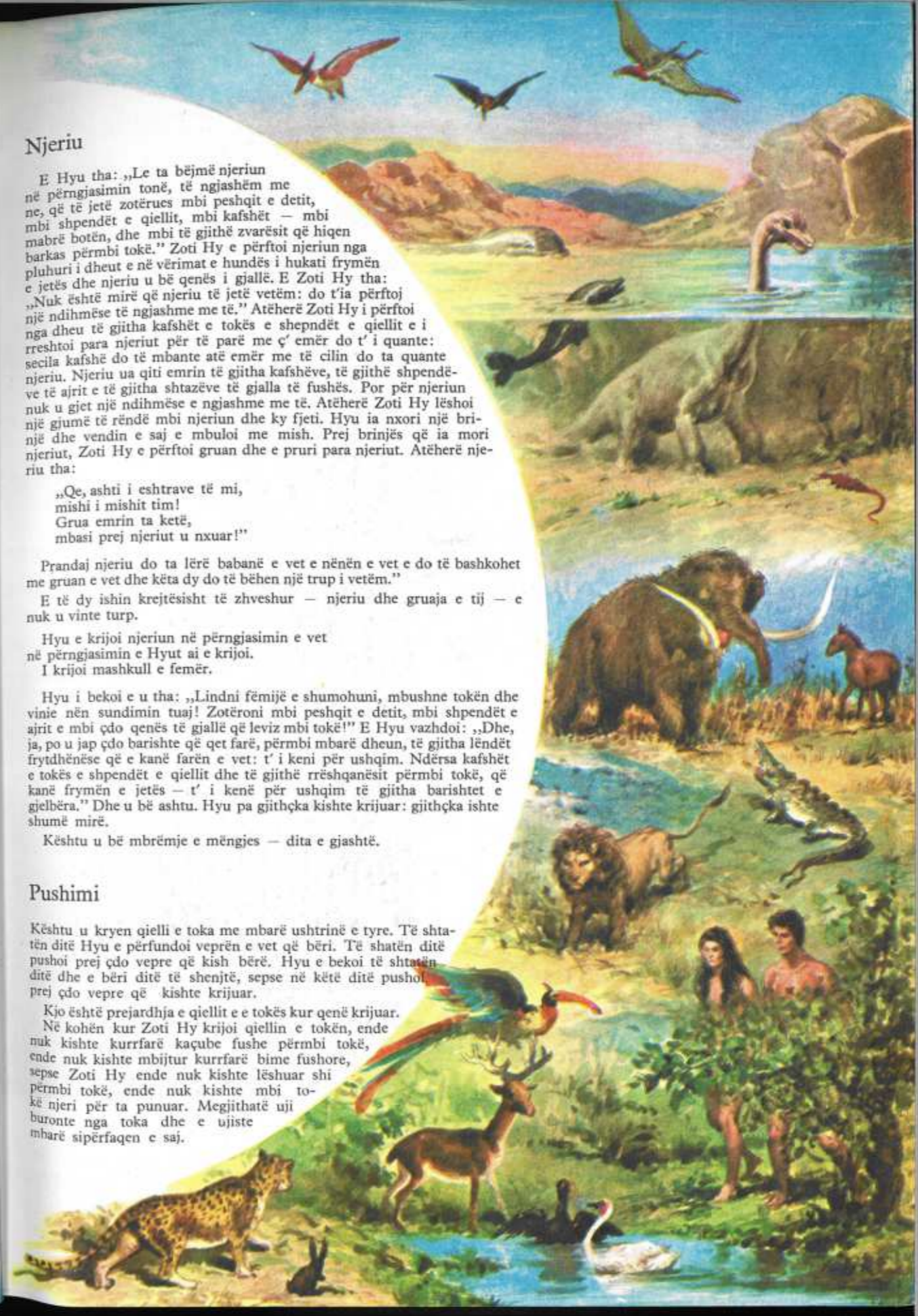
Hyu i bekoj e u tha: «Lindni fëmijë e shumëzohuni, mbushne tokën dhe vinie nën sundimin tuaj! Zotëroni mbi peshqit e detit, mbi shpendët e ajrit e mbi çdo qenës të gjallë që leviz mbi tokë!» E Hyu vazhdoi: «Dhe, ja, po u jap çdo barishte që qet farë, përmbi mbarë dheun, të gjitha lëndët frytdhënëse që e kanë farën e vet: t' i keni për ushqim. Ndërsa kafshët e tokës e shpendët e qiellit dhe të gjithë rrëshqanësit përmbi tokë, që kanë frymën e jetës — t' i kenë për ushqim të gjitha barishtet e gjelbëra.» Dhe u bë ashtu. Hyu pa gjithëcka kishte krijuar: gjithëcka ishte shumë mirë.

Kështu u bë mbrëmje e mëngjes — dita e gjashtë.

Pushimi

Kështu u kryen qielli e toka me mbarë ushtrinë e tyre. Të shtatën ditë Hyu e përfundoi veprën e vet që bëri. Të shtatën ditë pushoi prej çdo veprë që kish bërë. Hyu e bekoj të shtatën ditë dhe e bëri ditë të shenjtë, sepse në këtë ditë pushoi prej çdo veprë që kishte krijuar.

Kjo është prejardhja e qiellit e e tokës kur qenë krijuar. Në kohën kur Zoti Hy krijoi qiellin e tokën, ende nuk kishte kurrfarë kaçube fushe përmbi tokë, ende nuk kishte mbijtur kurrfarë bime fushore, sepse Zoti Hy ende nuk kishte lëshuar shi përmbi tokë, ende nuk kishte mbi tokë njeri për ta punuar. Megjithatë uji buronte nga toka dhe e ujiste mbarë sipërfaqen e saj.

Kopshti i Edenit

Tregimi i Shkrimit shenjt mbi fillimin e botës, krijimin e njeriut, parrizin dhe mëkatin e parë nuk duhet kuptuar si paraqitje e ngjarjes që njerëzit e kanë parë me sy të vet. Njerëzit kanë filluar historikisht shumë vonë të mendojnë mbi prejar-dhjen, zanafillën e botës, mbi qëllimin e vështrimin e jetës së njeriut, si dhe mbi pyetjen e vështirë: nga vjen e keqja në botë.

Njerëzit vazhdimisht i trazon pyetja: Nga vjen e keqja në botë dhe në zemrat e njerëzve? A mos ka, përveç Hyut të mirë e të amshuar, ndoshta edhe një shpirt të keq që do ta rrenojë e ta dëmtojë veprën krijuese të Hyut? Tregimi biblik mbi parrizin e mbi rënien në mëkat na jep atë përgjigje, të cilën shpirti — mendja njerëzore duke medituar, nën frymëzimin e Hyut, e ka gjetur: Gjithçka është në rruzull ka dalë prej duarve të Hyut krejtësisht të mirë. E keqja ka ardhur në botë për arsye se njeriu, si qenës i pajisur me liri të vullnetit, është ngritur kundër rendit të Hyut, ka dashur të jetojë kundër Hyut — më mirë pa Të.

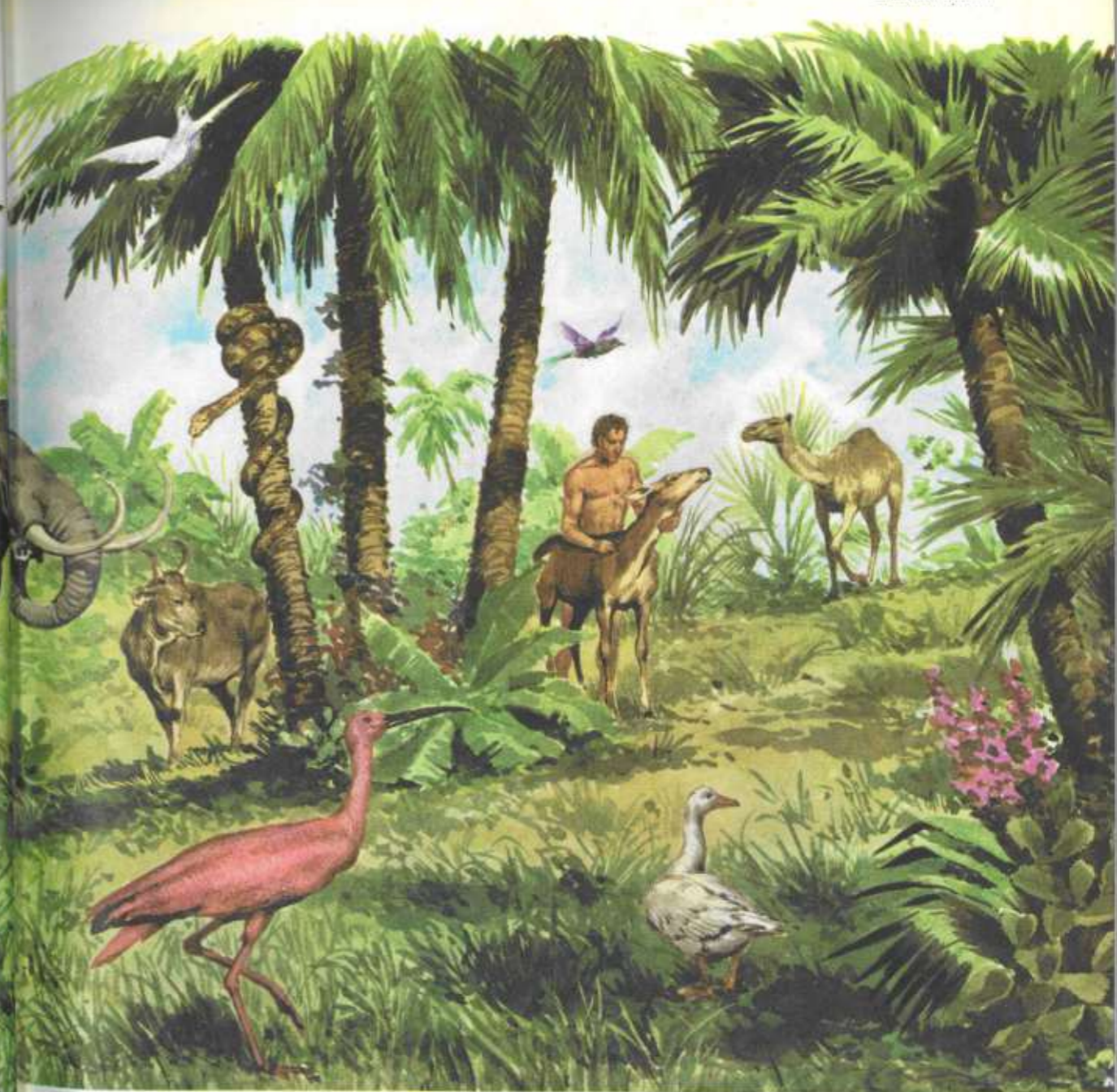
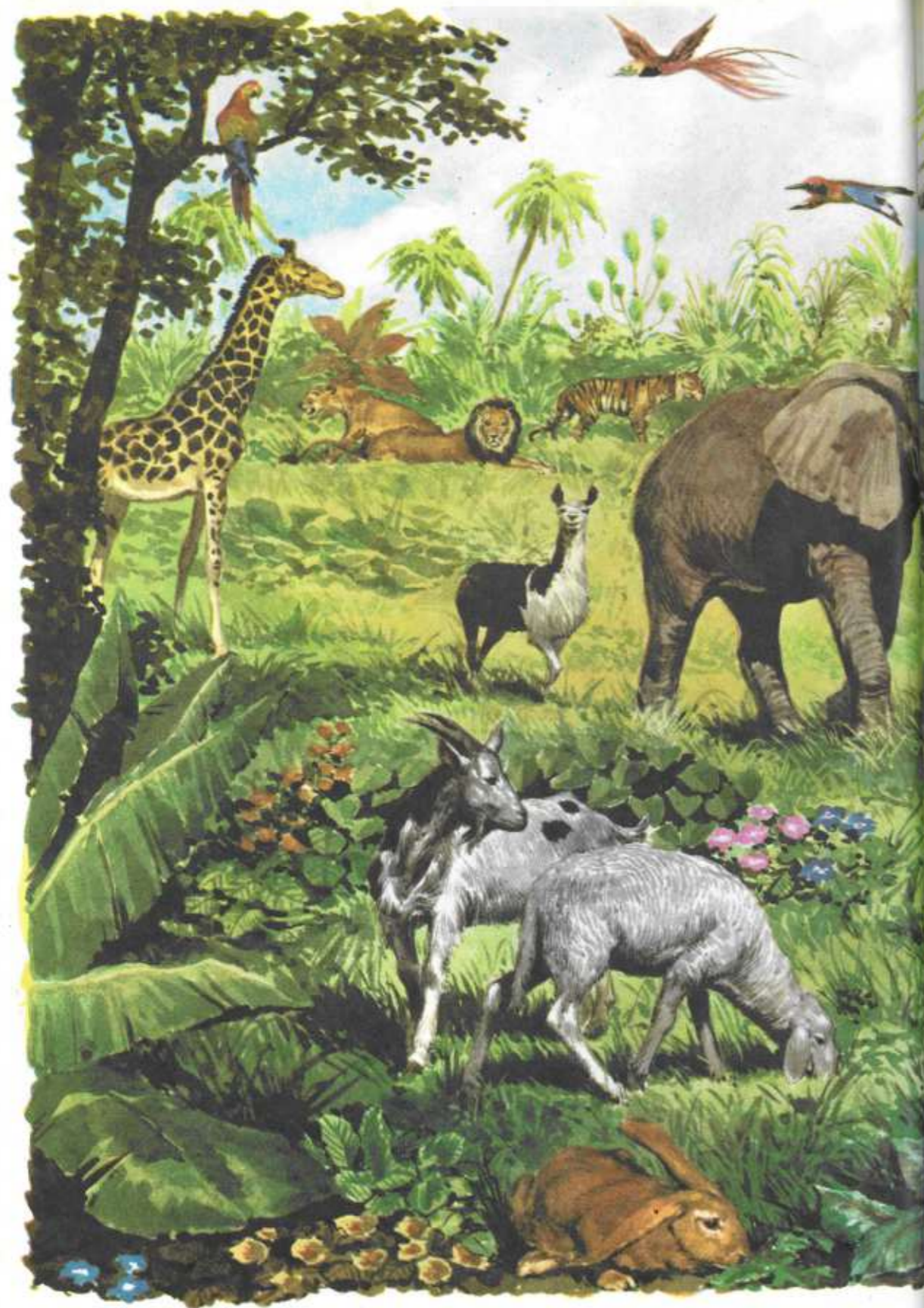
Dhe Zoti Hy mbolli një kopsht në Lindje, në Eden dhe në të e vendosi njeriun që krijoi. Atëherë Zoti Hy bëri

të mbijë prej dheut çdo lloj peme — për t'i shikuar të lakmueshme e për t'i ngrënë të mira — edhe lëndën e jetës,

në midis të kopshtit si edhe lëndën e njohjes së mirës e së keqes.

Një lumë buronte në Eden dhe e ujiste

kopshtin; prej andej ndahej në katër rremba. Të parit i thonë Pishon dhe kalon nëpër mbarë dheun e Avilës, në të cilën

ka ar. Tjetri quhet Gihon. I treti është
Tigrisi e i katërti Eufрати.
Zoti Hy e mori njeriun dhe e vendosi
në kopshtin e Edenit që njeriu ta punojë
e ta ruajë. E Zoti Hy njeriut i dha këtë

urdhër: »Nga çdo pemë në kopsht ha li-
risht, por prej pemës së dijes të së mirës
e të së keqes asesi mos ngrën! Sepse,
atë ditë që do të shijosh prej saj, me si-
guri do të vdesësh!«

Gjarpëri në kopsht

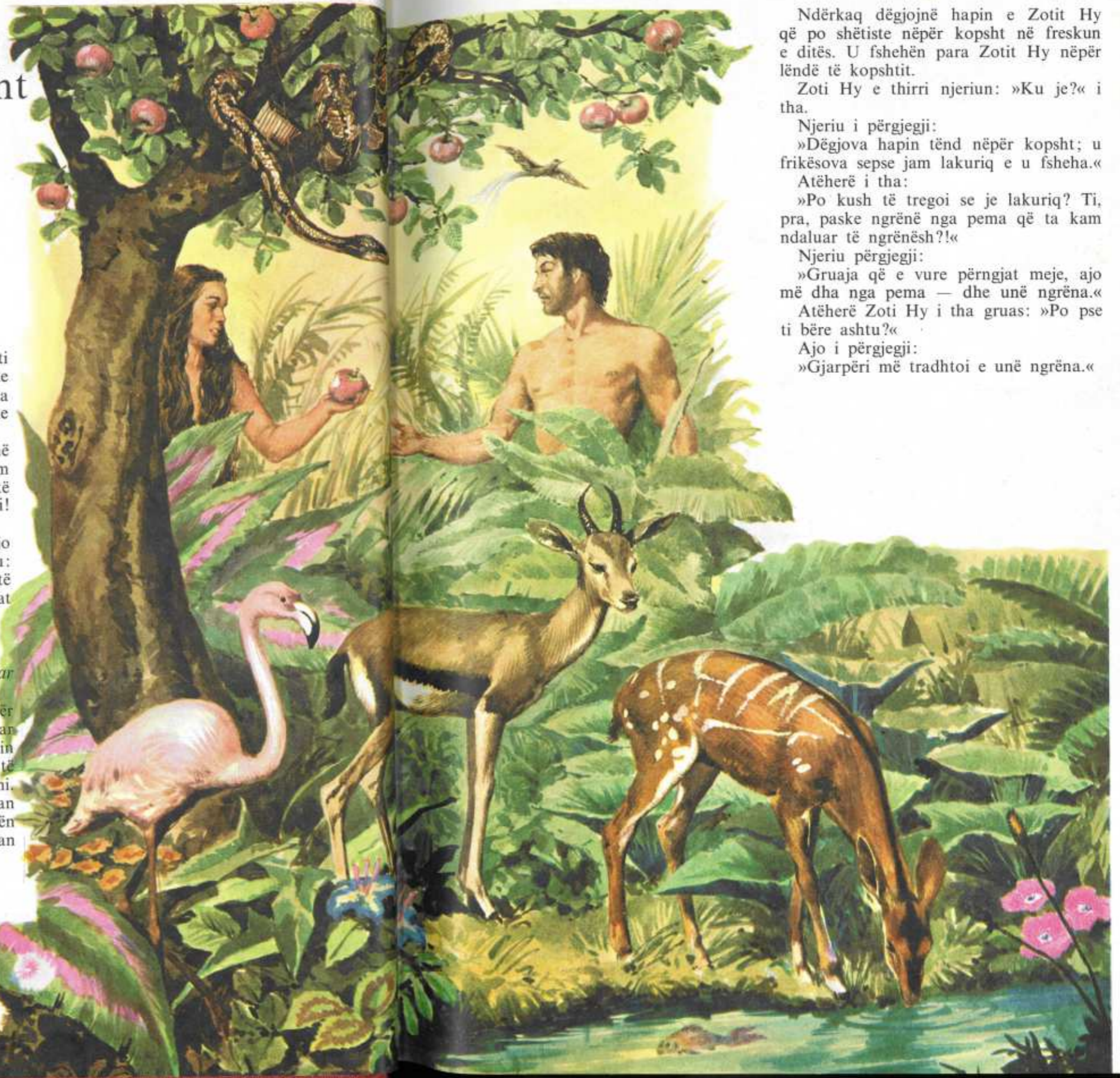
Ndër të gjitha kafshët e tokës që Zoti Hy ka krijuar, kafsha më dinake ishte gjarpëri. Ai i tha gruas: »A mos u ka thënë Hyu mos të ngrëni prej asnjë peme që është në kopsht?«

Gruaja i përgjegji: »Ne guxojmë të hamë frutat e pemëve të kopshtit. Por, vetëm për frutin e pemës që është në midis të kopshtit, Hyu ka thënë: 'Ruani se e hani! Mos e prekni se përndrysh vdisni!'«

Atëherë gjarpëri i tha gruas: »Po, jo more! Asesi s'do të vdisni! Por e di Hyu: atë ditë që ju ta hani, sytë tuaj do të hapen dhe ju do të bëheni porsì zotat që dallojnë të mirën e të keqen.«

Adami e Eva hanë nga pema e ndaluar

Gruaja pa se pema ishte e mirë për ta ngrënë, e lakmueshme për ta shikuar dhe e dëshirueshme për dije: mori frutin e saj dhe e ngrëni. I dha edhe burrit të vet që ishte me të, edhe ai e ngrëni. Atëherë të dyvet u hapën sytë dhe u kujtuan se ishin krejtësisht të zhveshur. I kapën disi disa gjethë fiku dhe me ta punuan për vete një lloj mbulese.

Ndërkaq dëgjojnë hapin e Zotit Hy që po shëtiste nëpër kopsht në freskun e ditës. U fshehën para Zotit Hy nëpër lëndë të kopshtit.

Zoti Hy e thirri njeriun: »Ku je?« i tha.

Njeriu i përgjegji:

»Dëgjova hapin tënd nëpër kopsht; u frikësova sepse jam lakuriq e u fsheha.«

Atëherë i tha:

»Po kush të tregoi se je lakuriq? Ti, pra, paske ngrënë nga pema që ta kam ndaluar të ngrënësh?!«

Njeriu përgjegji:

»Gruaja që e vure përngjat meje, ajo më dha nga pema — dhe unë ngrëna.«

Atëherë Zoti Hy i tha gruas: »Po pse ti bëre ashtu?«

Ajo i përgjegji:

»Gjarpëri më tradhtoi e unë ngrëna.«

Adami e Eva dëbohen prej parrizit të tokës

Atëherë Zoti Hy i tha gjarpërit:
 »Pasi ti e bërë këtë gjë,
 qofsh mallkuar përmbi të gjitha kafshët
 e përmbi të gjitha egërcirat!
 Zvarrë do të hiqesh përmbi barkun tënd
 e tërë jetën tënde dhe do të ngrënësh!
 Armiqësi po qes
 mes teje e gruas,
 mes farës sate e farës saj:
 ai që lind prej saj kokën do ta ndrydhë

e ti do të bësh çmosin t'i vësh pritë
 thembrës së saj.«
 E gruas i tha:
 »Shtatzënisë sate mundime do t'i shtoj,
 me dhimbje fëmijët do t'i lindësh.
 Lakmia e madhe do të shtyjë ke burri
 e ai do të zotërojë.«
 E njeriut i tha:
 »Pasi e ke dëgjuar zërin e gruas sate
 dhe ke ngrënë prej pemës që ta kam
 ndaluar të ngrënësh
 kur të kam thënë: 'prej saj ruaj se
 ngrën!'
 — ja ç' po të them tani:
 Toka qoftë mallkuar për shkak tënd,

me mundim të madh do të ngrënësh prej
 saj ushqimin tënd
 të gjitha ditët e jetës sate.
 Toka do të prodhojë ferra e halluga,
 do të ushqehesh me barishte të dheut.
 Me djersën e ballit tënd
 bukën tënde do ta ngrënësh
 deri që të kthehesh në dhe:
 jo, po, prej dheut edhe pate qenë marrë
 — pluhur je dhe në pluhur do të
 kthehesh!«
 Njeriu ia ngjiti emrin gruas së vet
 Evë, sepse është nëna e të gjithë të gjallëve.
 Zoti Hy punoi për njeriun dhe për

gruan e tij petka nga lëkura dhe i veshi.
 Pastaj Hyu tha:
 »Ja, njeriu u bë si një ndër ne, sepse
 e njeh të mirën e të keqen. Të bëjmë
 që tani mos ta shtrijë dorën e të marrë
 e të hajë prej pemës së jetës e të jetojë
 përgjithmonë.«
 Prandaj Zoti Hy e dëboi prej kopshtit
 të Edenit për të punuar në dhe prej të
 cilit qe nxjerrë. Prandaj e dëboi njeriun
 dhe e vendosi të banojë në lindje të kopshtit
 të Edenit, i vuri në rojë kerubinët
 e shpatën zjarri që flakonte — për të
 ndenjtur roje në udhë që çon te pema e
 jetës.

Kaini e Abeli, të bijtë e Adamit

Adami e njohi gruan e vet Evën e ajo nxu dhe lindi Kainin e tha: »Me ndihmën e Zotit e fitova një fëmijë mashkull.«

Pastaj lindi Abelin, të vëllanë e Kainit. Abeli u bë bari e Kaini bujk. Një ditë Kaini ia kushtoi Hyut një fli nga frytet e tokës. Kushtoi edhe Abeli një fli prej parëlindurve të grigjës së vet — më të zgjedhurit dhe më të majmit që kishte. Zoti shikoi me kënaqësi mbi Abelin dhe mbi flinë e tij, ndërsa mbi Kainin dhe mbi flinë e tij as nuk i suall sytë. Këndej Kaini u hidhërua fort dhe u nxi në fytyrë.

Zoti i tha Kainit: »Përse je hidhëruar dhe përse je mërrolur në fytyrë? Në qoftë se vepron me drejtësi a nuk do të jesh i gëzueshëm? Por, nëse nuk vepron me drejtësi a nuk e ke mëkatin te praku i derës, porsì bishë që do të sulmojë? E, pra, ende je në gjendje ta mbizotërosh!«

Por Kaini i tha vëllait të vet, Abelit: »Të dalim përjashta!« dhe, kur u gjetën

në fushë, Kaini kërcëu në vëllanë e vet Abelin dhe e vrau.

Atëherë Zoti e pyeti Kainin: »Ku është Abeli, vëllai yt?« »Nuk di — përgjegji ai — a mos jam unë rojtari i vëllait tim?«

Zoti i tha: »Po çka bëre ashtu?! Dëgjo! Zëri i vëllait po bërtet nga toka te unë! Prandaj, qofsh mallkuar mbi tokë që hapi gojën për të përpirë gjakun e vëllait tënd të derdhur prej dorës sate! Ke për ta punuar tokën, por ajo s' do ta japë frytin e vet. Rravgues ke për të qenë dhe endacak i përhershëm përmbi tokë!«

Kaini i tha Zotit: »Ndëshkimi im është tepër i rëndë për t'u mbajtur. Ja, ti po më dëbon sot prej tokës së pëlleshme; më duhet të fshehem prej fytyrës sate, të mbes endacak i përhershëm mbi tokë — kushdo të takojë në mua do të më vrasë.«

Por Zoti i tha: »Jo! Pse mbi atë që të guxojë të vrasë Kainin, do të bëhet hakmarrje e shtatëfishtë!«

E Zoti i vuri një shenjë Kainit, që, kush

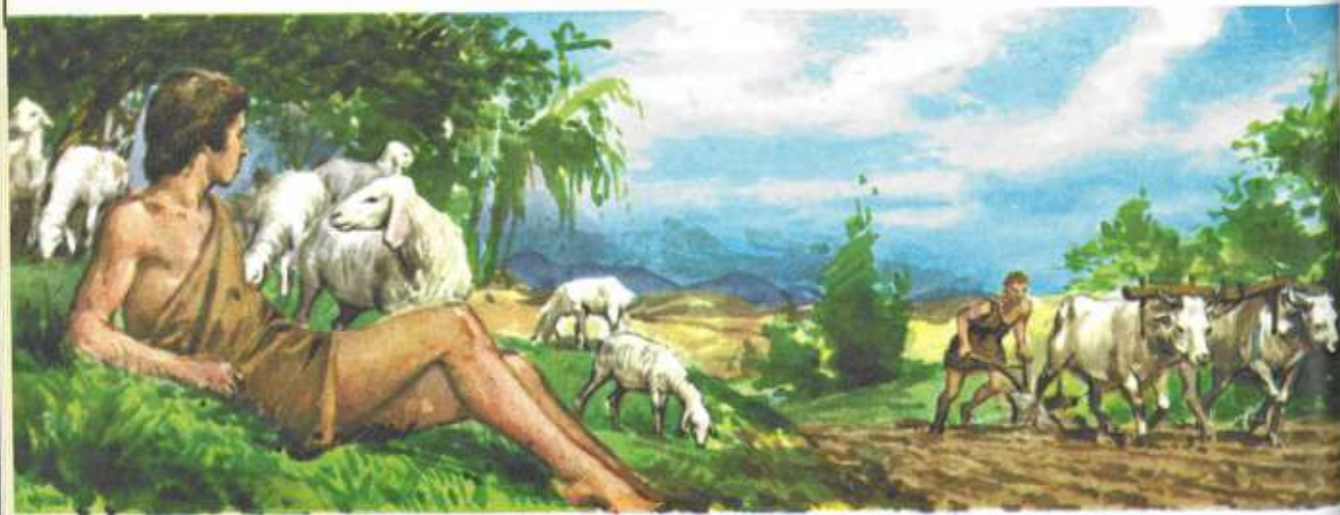
ta takojë, mos ta vrasë. Kaini u largua prej fytyrës së Zotit e shkoi në vendin Nod, në lindje të Edenit dhe aty zuri vend.

Kaini e njohi gruan e vet, ajo mbeti shtatzënë dhe lindi Henokun. Kaini ndërtoi një qytet dhe e quajti në emër të birit — Henok. Henokut i lindi Iradi, Iradit i lindi Mehujaeli, Mehujaelit i lindi Metushaeli, Metushaelit i lindi Lameku. Lameku mori dy gra: e para quhej Adë, e dyta Silë. Ada lindi Jabalin. Ky është trangu i atyre që jetojnë nën tenda e merren me blegtori. Vëllai i tij quhej Jubal. Ky është babai i atyre që i bien lyrës dhe fyellit. Sila lindi Tubal-Kainin, babanë e atyre që farkojnë bakrin dhe hekurin.

Adami e njohi gruan e vet dhe ajo lindi një djalë dhe ia ngjiti emrin Set. Ajo tha: »Hyu ma dhuroi një djalë tjetër në vend të Abelit, të cilin e vrau Kaini.« Setit i lindi djali, të cilit ia ngjiti emrin Enosh. Atëherë filloi të thirrej në ndihmë Emri i Zotit.

Njerëzit shumëzoheshin mbi tokë. Një ndër pasardhësit e largët të Adamit e të Evës qe edhe Noja.

Noja ishte njeri i drejtë dhe i përpikët në shërbesën e Zotit ndër bashkëkohasit e vet. Ai jetonte sipas vullnetit të Hyut. Nojës i lindën tre djem: Semi, Kami e Jafeti.

Noja dhe arka

Toka ishte e prishur para syve të Hyut dhe ishte mbushur me padrejtësi. Kur Hyu pa se toka ishte prishur krejtësisht — sepse çdo qenës i gjallë përmbi tokë ishte prishur në sjelljen e vet — atëherë Hyu i tha Nojës:

»Kam vendosur t'i zhbij të gjithë qenësit e gjallë, sepse toka është plot dhunë për shkak të njerëzve dhe, ja, unë do t'i zhbij bashkë me tokën.

Ti punoje për vete një arkë me lëndë pishë: punoje arkën me dhoma, lyeje me bitumen përbrenda dhe përjashta. Punoje kështu: Arka të jetë e gjatë treqind kutë, gjërësinë ta ketë pesëdhjetë kutësh e lartësinë ta ketë tridhjetë kutësh. Në maje të arkës bëje dritaren për dritë dhe kryeje një kut nën maje. Derën në arkë punoje në anë, arka të ketë spratin e poshtëm, të mesmin e të lartin. Dhe, ja, unë do të lëshoj përmytjen — ujërat — përmbi tokë, për të zhdukur çdo qenës të gjallë që është nën qiell, që ka frymën e jetës. Çdo qenës që është përmbi tokë do të mbarojë. Me ty do të bëj Besëlidhje; ti do të hysh në arkë — ti dhe me ty djemtë tu, gruaja jote dhe gratë e djemve tu. Po edhe prej të gjithë qenësve të gjallë shtjer në arkë nga dy — që të shpëtojnë me ty — dhe të jenë mashkull e femër. Po edhe prej shpendëve sipas gjinisë së tyre, prej shtazëve sipas gjinisë së tyre dhe prej të gjitha krijesave që hiqen zvarrë përmbi tokë, sipas gjinisë së tyre: nga dy prej të gjithave le të hyjnë te ti për të shpëtuar. Merr me vete gjithçka duhet për ushqim dhe kujdesohu të kesh ushqime për vete dhe për to.«

Noja bëri ashtu. Gjithçka, si i ka urdhëruar Hyu, ashtu edhe bëri.

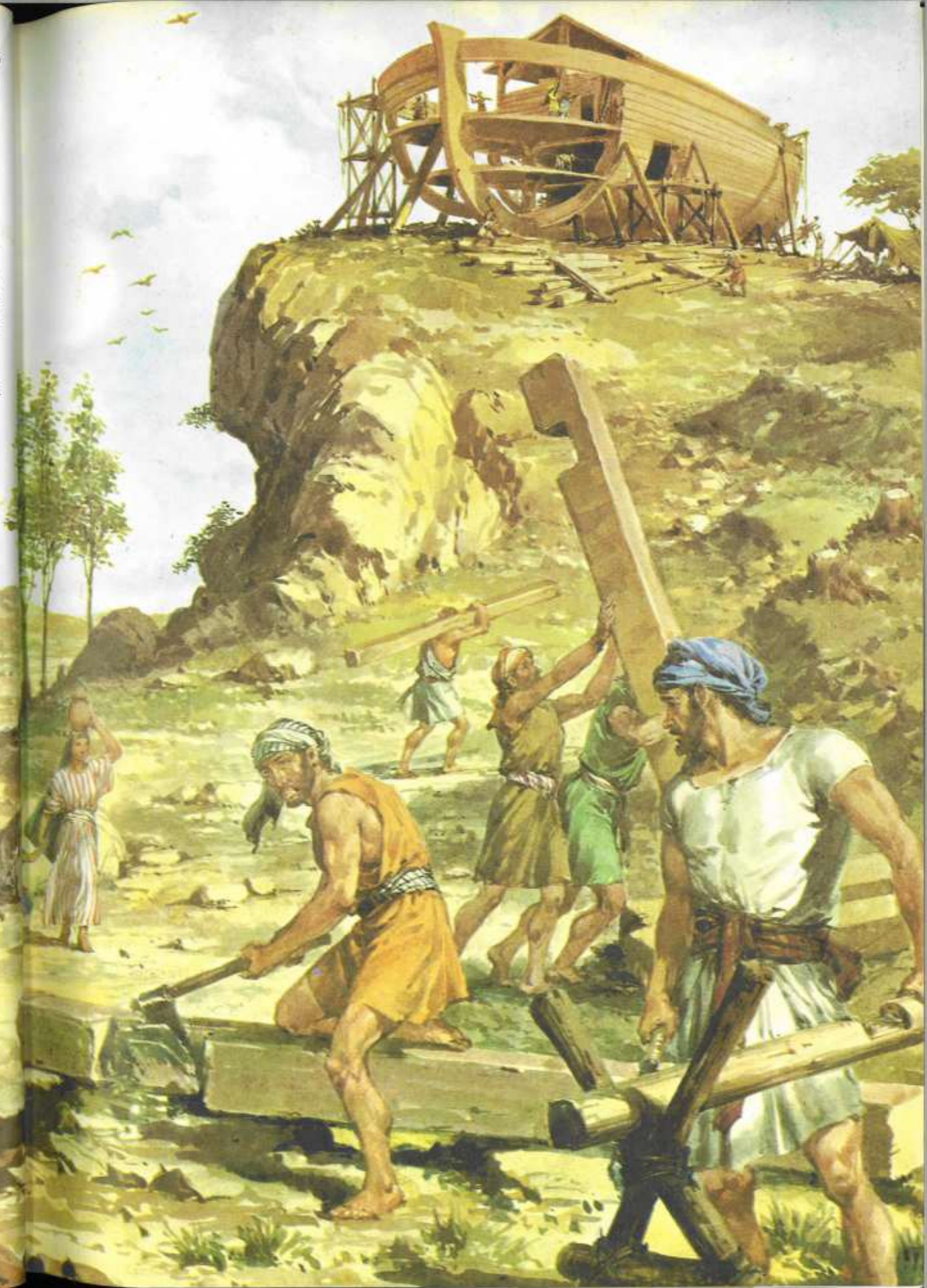
Përmytja e madhe

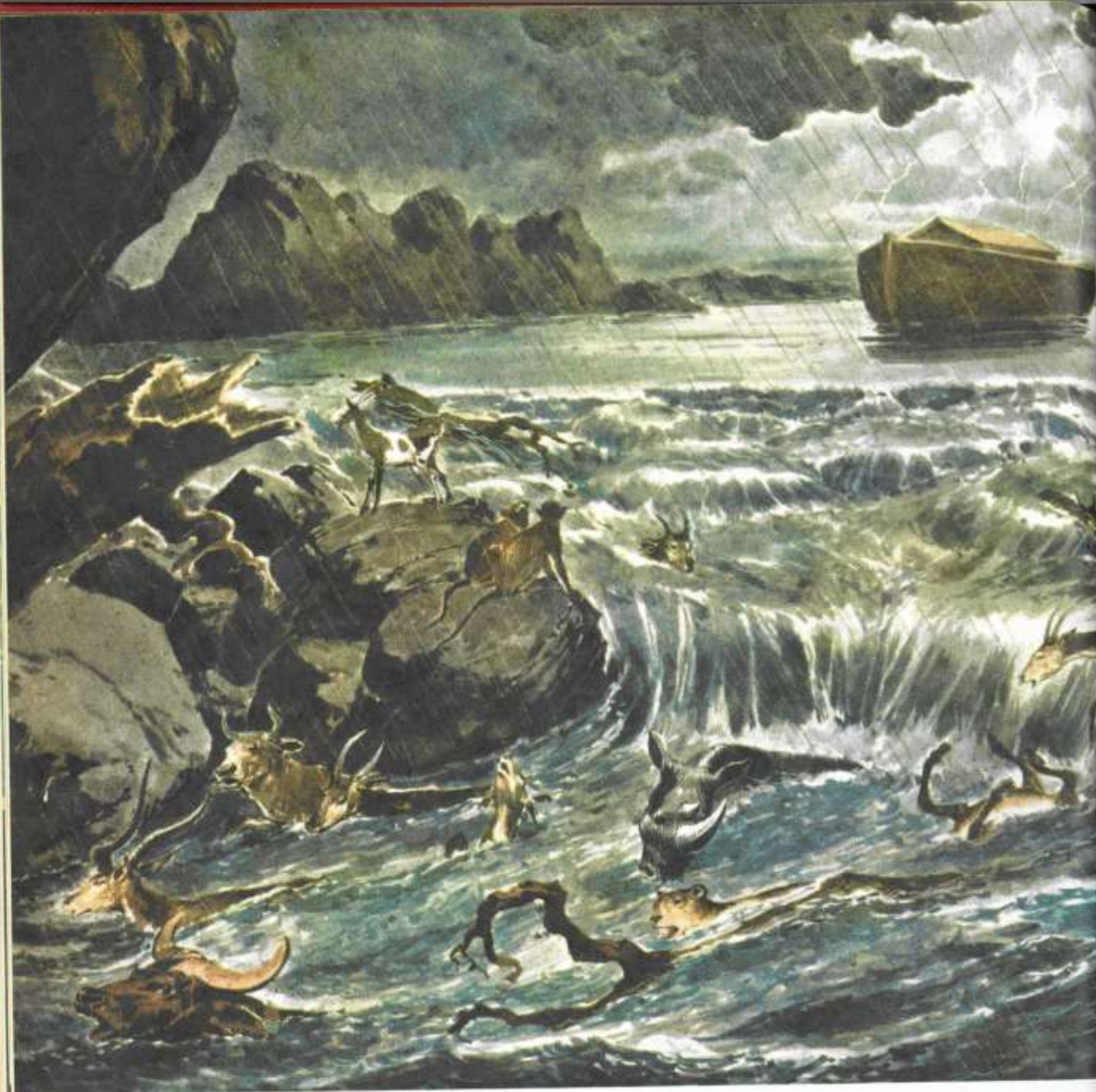
Atëherë Zoti i tha Nojës: »Hyri ti dhe mbarë familja jote në arkë! Sepse, pas

shtatë ditësh do të lëshoj shi të rëndë mbi tokë për dyzetë ditë e dyzetë net dhe do të zhbij çdo qenës të gjallë që kam krijuar mbi faqen e tokës.«

Noja bëri gjithçka i udhëroi Zoti.

Po në këtë ditë hyri në arkë Noja

dhe të bijtë e tij: Semi, Kami e Jafeti, gruaja e tij dhe gratë e djemve tij, bashkë me ta edhe kafshët e çdo gjinie: kafshë shtëpiake, zvarranikët e tokës, shpendë dhe çdo lloj fluturuesi të gjallë; hynë në arkë me Nojën — nga dy prej çdo qenësi që ka frymën e jetës. Çka hynë, ishin të gjithë çift — mashkull e femër prej çdo qenësi të gjallë, ashtu sikurse Hyu i kishte dhënë urdhër Nojës.

Atëherë Zoti ua mbylli derën e arkës. Në atë ditë — të gjashtëqindtin vit të jetës së Nojës, në muajin e dytë, të shtatëmbëdhjetë ditë të muajit — shpërthyen të gjitha burimet e humnerës së madhe

dhe u çelën pendat e qiellit.

Ra shi përmbi tokë për dyzetë ditë e dyzetë net.

Përmbytja mbi tokë vazhdoi për dyzetë ditë; ujërat u shtonin pa pushuar dhe e mbanin arkën — ishte ngritur lart përmbi tokë. Ujërat u ngritën dhe u rritën tepër lart përmbi tokë e arka notonte përmbi sipërfaqe. Ato vazhdonin të rriten pa pushim përmbi tokë, aq sa të gjitha malet më të lartat që ishin nën qiell erdhën e u mbuluan. Ujërat ishin lartësuar pesëmbëdhjetë kutë përmbi majet e maleve dhe i mbulonin ato. U zhbënë të gjithë qenësit e gjallë që levizin mbi tokë: shpendët, kaf-

shët shtëpiake, egërcirat, të gjithë zvarranikët dhe njerëzit.

Çdo qenës që kishte frymë jete në vërimat e hundëve dmth — çdo qenës i gjallë mbi tokë — u zhibi. Doli fare çdo qenës mbi sipërfaqen e tokës: njeriu, kafshët, zvarranikët dhe shpendët e qiellit — u zhibi çdo gjë mbi sipërfaqen e dheut. Mbeti gjallë vetëm Noja me ata që ishin me të në arkë. Ujërat e thella e pushtuan tokën për njëqind e pesëdhjetë ditë.

Atëherë Hyut i ra ndër mend për Nojën dhe për të gjitha kafshët e egra dhe shtëpiaket që ishin me të në arkë. Lëshoi erën përmbi tokë dhe ujërat ranë.

Arka në terik

U mbyllën burimet e humnerës e pendat e qiellit dhe shiu pushoi të bjerë nga qielli. Dalëngadalë ujërat filluan të tërhiqen nga toka. Pas njëqind e pesëdhjetë ditësh ujërat nisën të ulen dhe, në muajin e shtatë, me datën shtatëmbëdhjetë të muajit, arka zuri vend përmbi malet Ararat. Deri në të dhjetin muaj ujërat vazhduan të bien, dhe, ditën e parë të dhjetit muaj, u dukën majet e maleve.

Si kaluan dyzetë ditë Noja hapi dritaren që kishte punuar në arkë, lëshoi përjashta korbin, i cili shkonte dhe kthente deri

që nuk u terën ujërat përmbi tokë. Pastaj lëshoi pëllumbeshën për të parë a e kishin lëshuar ujërat tokën. Por pëllumbesha nuk gjeti vend ku të pushojë këmbët e veta, u kthye ke ai në arkë, sepse ujët ende e mbulonte krejt sipërfaqen e tokës. Noja e shtriu dorën, e kapi pëllumbeshën dhe e shtiu ke vetja në arkë. Priti edhe shtatë ditë dhe e lëshoi pëllumbeshën nga arka. Pëllumbesha u kthye rreth mbrëmjes dhe, ja, në sqep mbante një rremb të gjelbër

ulliri. Kështu Noja mori vesh se ujërat e kishin lëshuar tokën.

Priti edhe shtatë ditë të tjera e rishtas e lëshoi pëllumbeshën: nuk iu kthye më.

Kur ujërat e lëshuan tokën, Noja kishte gjashtëqind e një vit, një muaj e një ditë.

Noja hoq pullazin e arkës, shikoi dhe, ja, sipërfaqja e tokës ishte e lëshuar nga uji.

Të dytin muaj, të shtatëmbëdhjetën ditë të muajit, toka ishte terur.

Atëherë Hyu i tha Nojës: »Dil nga arka ti e gruaja jote, bijtë tu dhe gratë e të bijve tu me ty. Nxirr përjashta edhe të gjitha kafshët e gjalla, të gjitha krijesat që janë me ty: shpendët, kafshët e gjalla dhe zvarranikët që hiqen barkas nëpër tokë: le ta mbulojnë tokën, të jenë të pëlleshme dhe të shumëzohen përmbi tokë!«

Noja doli e me të të bijtë e tij, gruaja e tij e gratë e të bijve të tij. Dolën nga arka edhe të gjitha kafshët e gjalla, të gjithë zvarranikët, të gjithë shpendët, mbarë krijesat që levizin përmbi tokë, secila sipas familjes së vet.

Noja ndërtoi një lter në nderë të Hyut, mori nga të gjitha kafshët e pastra e shpendët e pastër dhe i kushtoi në lter fli holokausti.

Zoti e sprovoi erën e këndshme të flive dhe tha me vete: »Kurrë më nuk do ta mallkoj tokën për shkak të njeriut, sepse mendimet e zemrës së njeriut janë të prira kah e keqja që në fëmijërinë e tij; kurrë më nuk do t'i shqim të gjithë qenësit e gjallë si bëra tani.

*Sa toka të jetë,
mbjellje e korrje
acar e vapë
verë e dimër
ditë e natë,
kurrë nuk do të mungojnë!«*

Atëherë Hyu e bekoj Nojën dhe të bijtë e tij e u tha: »Jini të pëlleshëm, shumëzohuni dhe mbushne tokën! Jini tmerr e frikë për të gjitha kafshët e gjalla të tokës, për të gjithë shpendët e qiellit, për të gjithë qenësit e gjallë që levizin mbi tokë dhe për të gjithë peshqit e detit: të gjitha janë të lëna në duar tuaja! Çdogjë që leviz e ka jetë mbi tokë le të jetë ushqimi juaj: të gjitha këto po ua jap

unë ashtu si ua dhashë barin e gjelbër. E ju, lindni fëmijë e shtohuni, mbushne tokën dhe vinie nën sundimin tuaj!«

Hyu i tha Nojës dhe të bijve të tij edhe këto: »Dhe, ja, unë po lidh me ju Besëlidhjen time, me ju dhe me pasardhësit tuaj pas jush dhe me të gjitha kafshët e gjalla që janë me ju: me shpendët, me bagëtinë, me egërcirën — me të gjitha që bashkë me ju dolën nga arka — me të gjithë qenësit e gjallë që janë përmbi tokë. Unë do ta mbaj Besëlidhjen time me ju: asnjë qenës të gjallë kurrë më nuk do ta zhbij me ujë përmbytjeje dhe kurrë më përmbytja me ujë nuk do ta shfarosë e nuk do ta shkatërrojë tokën.«

Ylberi

E Hyu tha:

*»Dhe, ja, shenja e Besëlidhjes,
që po e vendos midis meje e juve
dhe me të gjithë qenësit e gjallë që
janë me ju,
për breznitë që do të vijnë më vonë:
ylberin tim midis reve po e qes,
të jetë pengu i Besëlidhjes
midis meje e tokës.
Kur retë përmbi tokë t'i tuboj
dhe ylberi në re të dalë,
në mend do të më bjerë Besëlidhja ime,
Besëlidhja midis meje e juve
dhe midis të gjitha kafshëve të gjalla,
më përmbytje s' do të ketë
për të shfarosur çdo qenës të gjallë.
Kur ylberi të dalë ndër re
unë atë do ta shoh
dhe do të më bjerë ndër mend Besëlidhja
e amshuar
midis Hyut dhe çdo shpirti të gjallë,
të çdo njeriu përmbi tokë.«*

Prej të bijve të Nojës u shtua dhe u shumëzua mbarë njerëzimi.

Kulla e Babelit

Mbarë bota kishte vetëm një gjuhë dhe të njëjtat fjalë. Dhe pasi njerëzit po shpërnguleshin nga lindja, takuan në një fushë në krahinën e Shinearit dhe aty zunë vend. I thanë njëri — tjetrit:

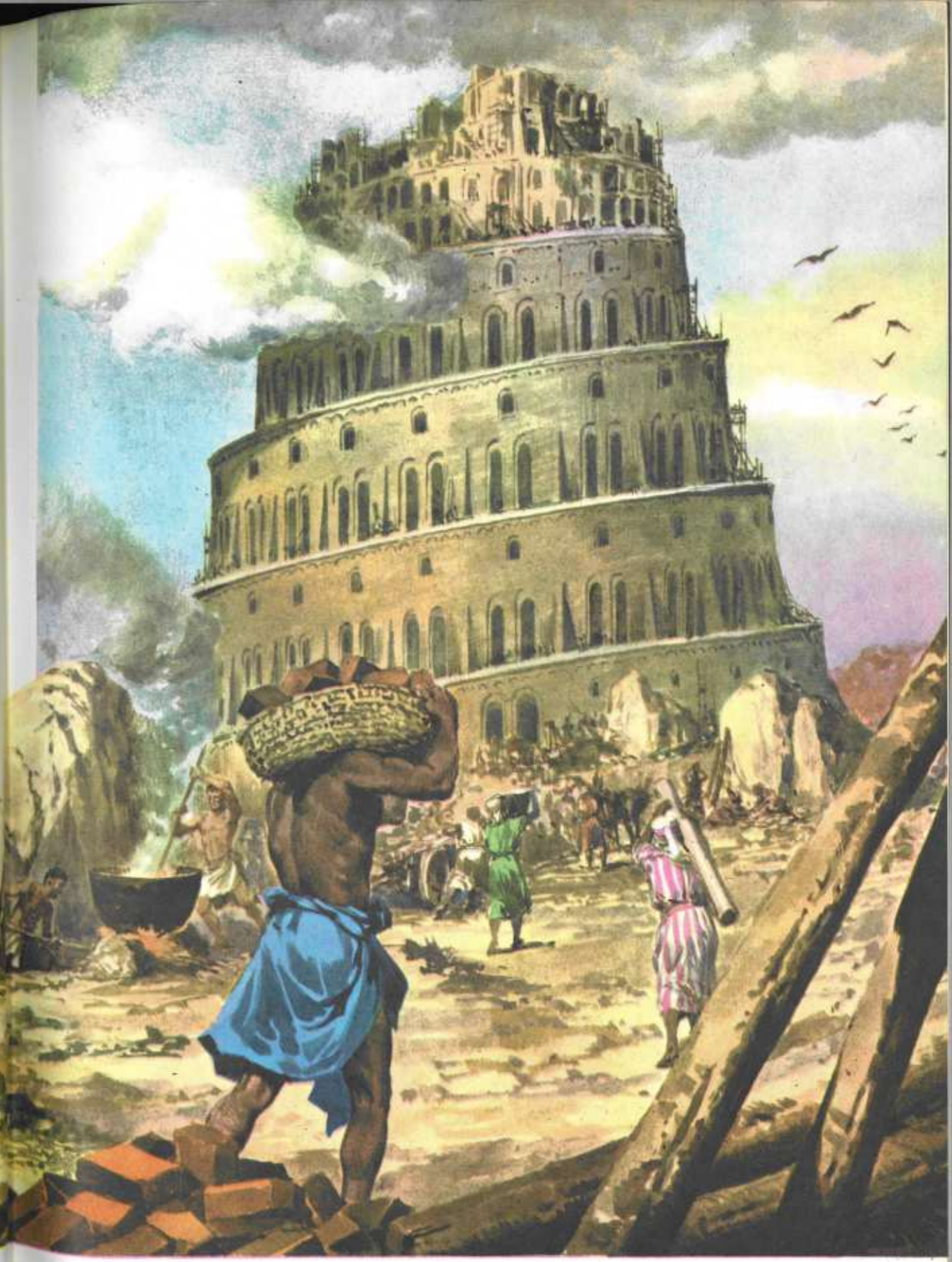
»Ejani të punojmë tulla e t'i pjekim në zjarr për t'i bërë të forta.«

Tullat i përdorën në vend të gurit e zyftin në vend të gëlqerës.

Pastaj thanë: »Ejani ta punojmë një qytet dhe ta ndërtojmë një kullë maja e të cilës të prekë në qiell! Ta fitojmë një emër që mos të shpërndahe mi nëpër botë.«

Zoti zbriti mbi tokë për të parë qytetin dhe kullën që njerëzit po ndërtonin. Zoti tha: »Vërtet qenkan një popull i vetëm dhe s' paskan por një gjuhë! Ky është veç fillim i synimeve të tyre. Tani asnjë synim i tyre s' do të mbesë i pakryer. Të zbrisim, pra, e t'ua pështjellojmë gjuhën e tyre që mos të mund të merren vesh njëri me tjetrin.«

Kështu Zoti i shpërndau nga andej nëpër mbarë botën dhe nuk e ndërton qytetin. Këndeje e ka emrin Babel, sepse aty Zoti u pështjelloi gjuhën të gjithë banorëve të dheut dhe prej andej Zoti i shpërndau në mbarë sipërfaqen e dheut.

Hyu i jep Abramit premtimin

Në tokën e Haranit jetonte një njeri që quhej Abram. Ishte biri i një pasardhësi të Semit, i Terahit. Terahi me familjen e vet kishte ardhur prej Urit të Kaldesë.

Zoti i tha Abramit:

*»Lëshoje vendin tënd,
fisnin tënd dhe shtëpinë e babait tënd
e shko në vend që unë do ta tregoj.
Prej teje do të bëj një popull të madh.
Unë do të bekoj,
emrin tënd do ta bëj të madh
e ti do të jesh bekim.
Unë do t'i bekoj ata që ty do të bekojnë,
do t'i mallkoj ata që ty do të mallkojnë.
Të gjitha fiset e dheut,
do të bekohen në saje të tënde.«*

Abrami e lëshoi vendin e vet ashtu si i pati urdhëruar Zoti. Abrami kishte shtatëdhjetë e pesë vjetë kur e lëshoi Haranin. Abrami mori me vete Sarajën, gruan e vet, nipin e vet Lotin, të gjithë pasurinë që kishin bashkuar dhe të gjithë anëtarët e familjes dhe rrogëtarët që kishin fituar

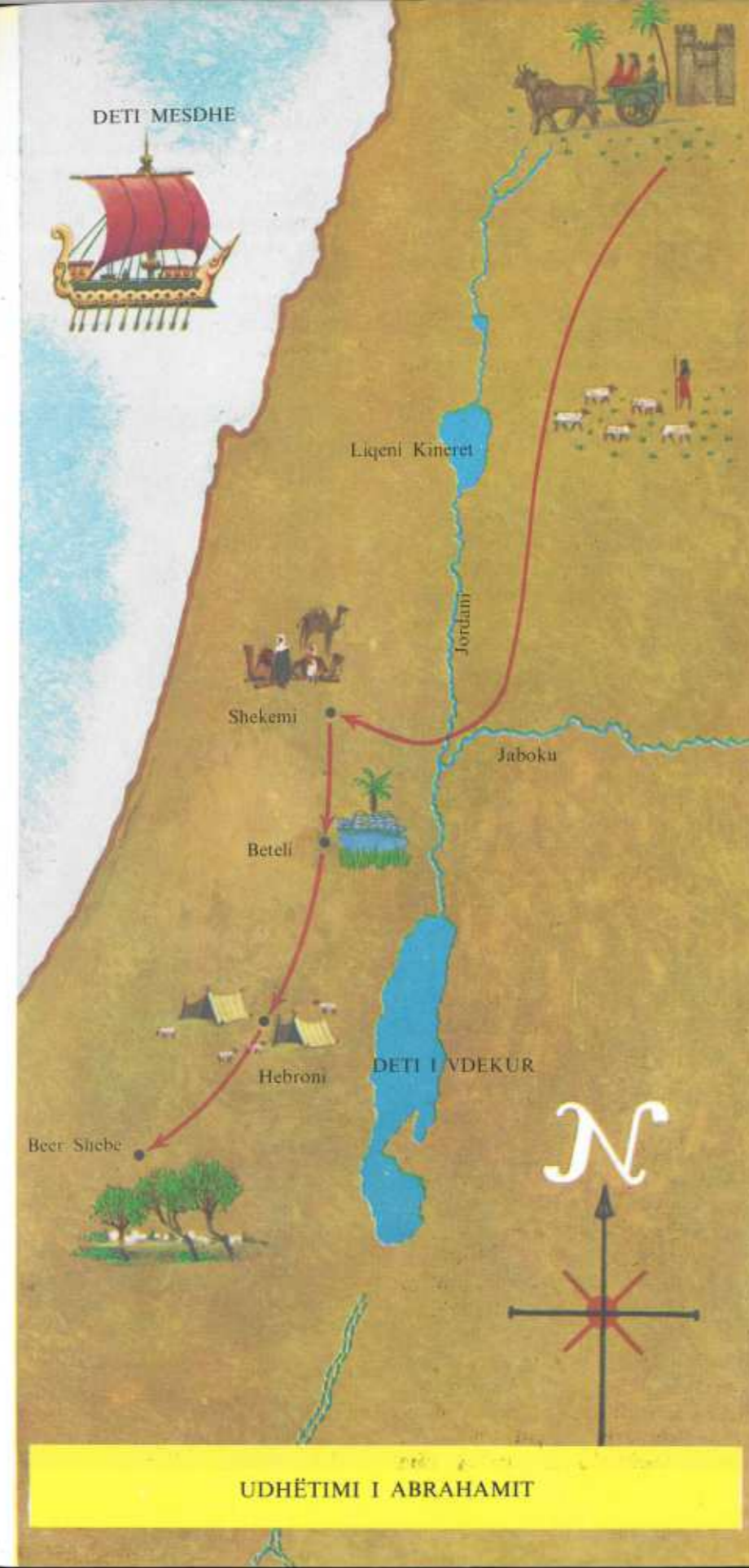
në Haran e të gjithë së bashku u nisën për Kanaan.

Kur arritën në Kanaan Abrami e përshkoi tokën deri ke vendi Shekem — deri ke Qarri Moré. Aso here në atë vend banonin kanaanët.

Zoti iu dëftua Abramit dhe i tha:

»Këtë tokë do t'ua jap pasardhësve tu.«
Po në këtë vend Abrami e ndërtoi një lter në nderë të Zotit që iu dëftua. Prej andej kaloi të jetojë në vendin malor, në lindje të Betelit. Aty e nguli çadrën e vet duke pasur Betelin në perëndim e Ajin në lindje. Aty ndërtoi një lter në nderë të Zotit dhe e thirri në ndihmë emrin e Zotit.

Pastaj, nga një dbanishtë në tjetrën, Abrami shkante duke iu afruar Negebit,

Abrami e Loti

Por, kur krahinën e kapi uria, Abrami zbriti në Egjipt për të kaluar atje do kohë sepse në vendin e tij ishte uri shumë e madhe.

Prej Egjiptit Abrami me gruan e vet e me gjithçka kishte e me të edhe Loti, doli në Negeb. Abrami ishte shumë i pasur me gjë të gjallë, me argjend dhe me ar. Prej një dbanishte kalonte në dbanishtë tjetër që nga Negebi deri në Betel, deri në atë vend ku e kishte pasë ngrehur tendën, midis Betelit dhe Ajit, ku më përpara e kishte pasë ndërtuar lterin. Këtu Abrami e thirrke në ndihmë emrin e Zotit.

Po edhe Loti, që shkonte bashkë me Abramit, gjithashtu edhe ai kishte bagëti të ima e të trasha dhe tenda aq sa nuk do t'i zinte vendi po të rrinin më së bashku. Madje ndodhnin edhe grindje midis barinjve të grigjave të Abramit e të grigjave të Lotit. Aso here, në atë krahinë banonin kanaanët e ferizenjtë.

Prandaj edhe Abrami i tha Lotit: «Që mos të ketë mosmarrëveshje midis meje e teje, midis barinjve të mi e barinjve tu — sepse jemi vëllezër, vrezot! Qe, para sysh e ke mbarë krahinën! Ndahu prej meje! Nëse ti do të marrësh në të djathtën, unë do të shkoj në të majtën, në qoftë se ti nisesh në të majtën, unë do të shkoj në të djathtën.»

Loti lëshoi sytë dhe e pa mbarë luginën e Jordanit që ishte gjithkrah nën vadë — ishte para se Zoti e rrafshoi Sodomën e Gomorrën — ishte si kopshti i Zotit, porsì toka e Egjiptit deri në rrethinat e Soarit.

Loti zgjodhi për vete krejt luginën e Jordanit e shkoi në lindje. Abrami zuri vend në krahinën e Kanaanit, ndërsa Loti jetonte aty-këtu nëpër luginë e në vende të ndryshme ngrëhte tendat deri në Sodomë. E banorët e Sodomës ishin jashtëzakonisht të këqij — të gjithë mëkatnorë të mëdhej kundër Zotit.

Zoti i tha Abramit pasi Loti u nda prej tij: «Lëshoj sytë dhe prej vendit ku qëndron tani, shiko drejt veriut, drejt jugut, drejt lindjes e drejt perëndimit, sepse krejt këtë tokë që po e sheh do ta jap ty dhe

pasardhësve tu për amshim. Unë do t'i shtoj pasardhësit tu porsì pluhurin e tokës: nësa ndokush mund t'i numrojë kokrrat e pluhurit të tokës, aq do të mund t'i numrojë pasardhësit tu. Në këmbë! Përshkoje tokën për së gjati dhe për së gjëri se ty do ta jap!»

Abrami i hoq çadrat dhe shkoi e zuri vend përngjat Qarrit Mamre, që është në Hebron.

Hyu i dëftohet Abramit

Pas këtyre ngjarjeve Zoti në një vegim ia drejtoi Abramit këtë fjalë:
«Abram, mos ki frikë! Unë jam mbroja jote:

shpërblimi yt do të jetë tejet i madh!»

Abrami përgjegji: «O Zot, Hyu im, çka më vlejné dhuratat tua, kurse unë po shkoj barkshuar — pa fëmijë e trashëgimtari i familjes sime do të jetë Eliezeri prej Damaskut?»

Por Zoti i tha rishtas:

«Jo, ai nuk do të jetë trashëgimtari yt, por do të trashëgojë djali yt!»

Zoti e bëri të dalë jashtë dhe i tha:
»Silli sytë tu kah qielli dhe, nëse mundesh, numëroj yjet e qiellit!« — dhe vazhdoi — »Aq shumë do të jenë pasardhësit tu!«

Abrami i besoi Zotit dhe besimi në Zotin e bëri njeri të drejtë.

Atëherë Zoti i tha: »Unë jam Zoti që të bëra të çosh nga Uri i Kaldesë për ta dhënë këtë tokë për pronë.«

Atëherë Hyu i tha rishtas Abramit: »Mirë dije se pasardhësit tu do të jenë jabanxhi në dhe të huaj; do të jenë skllëvër dhe do t'i mundojnë për katër qind vjetë. Popullin të cilit ata do t'i shërbejnë unë do ta ndëshkoj e në fund pasardhësit tu do të dalin prej atij populli shumë të pasur. Sa për ty, ti ke për të pushuar në paqë ke etërit tu dhe ke për të qenë varrosur pasi ta kalosh një pleqëri të lumtur. Brezi i tyre i katërt do të kthehet këtu, sepse masa e veprave të këqija të amorreasve ende nuk është mbushur.«

Po në këtë ditë Zoti lidhi Besëlidhjen e vet me Abramin me kto fjalë:

»Pasardhësve tu po ua jap këtë tokë që nga Lumi në Egjipt deri në Lumin e Madh,
lumin Eufrat:
kenitët, kenizitët, kadmonitët,
hetitët,
perizitët, refaimët, amoritët,
kanaanasit, girgahitët dhe jebusenjtë.«

Abrami fiton emrin Abraham

Kur Abrami kishte 99 vjetë, iu duk Zoti dhe i tha:

»Unë jam El Shadai — Hyu i gjithpushtetshëm,
jeto si të them unë dhe ji i përsosur. Unë me ty po lidhi Besëlidhjen time dhe shumë, fort shumë do ta shtoj farën tënde.«

Abrami ra pëmbys për dhe ndërsa Zoti vazhdonte t'i thotë:

»Dhe ja, Besëlidhja ime me ty:
Ti do të bëhesh trangu themelues i shumë popujve
dhe më s' do të quresh Abram,
por emrin ABRAHAM do ta kesh
sepse të shumë popujve baba unë po të bëj.

Do të shtohesh shumë fort; popuj të tërë do të rrjedhin prej teje; edhe mbretër prej teje do të dalin. Besëlidhje unë po lidhi midis meje e teje e me breznitë tua pas teje — Besëlidhjen time në amshim: unë do të jem Hyu i yt dhe i breznive tua pas teje. Ty dhe pasardhësve tu pas teje po ua jap tokën në të cilën jeton si i ardhur — mbarë tokën e Kanaanit — për pronë në shekuj, dhe unë do të jem Hyu i tyre.«

Hyu i tha Abrahamit edhe këto: gruaja jote Saraja nuk do të quhet më Saraja: emrin do ta ketë Sara. Unë do ta bekoj

atë dhe ajo do të lindë një djalë; mbi të do të ndikoj bekime dhe prej saj do të rrjedhin popuj të tërë: mbretër për popuj prej saj do të rrjedhin.«

Abrahami ra pëmbys, përgjui gaz dhe tha vetë me vetë: »Po a thua mund t'i lindë fëmijë atij që ka njëqind vjetë? Po athua Sara nëntëdhjetëvjeçare do të lindë fëmijë?!«

Por Hyu tha: »Megjithatë gruaja jote Sara do të lindë djalin; ngjitja emrin Izak. Besëlidhjen time me të do ta lidhi — Besëlidhje të amshuar me të dhe me pasardhësit e tij pas tij.«

Tre engjëjt

Abrahamit, ndërsa po rrinte në derë të tendës te Qarri Mambre, në kohë të zhegut të ditës, iu duk Zoti. Si i lartësoi sytë, pa tre vetë që kishin zënë vend jo larg tij. Posa i pa, vrapoi nga dera e tendës ke ata. Ra pëmbys para tyre dhe u tha: »Zotëri, nëse kam gjetur hir para syve tu, mos e kalo shërbëtorin tënd pa u kthye te ai.«

Ata u kthyen te ai. Pasi u bëri nderë me çka pat, ata e pyetën:

»Ku është gruaja jote, Sara?«

»Ajo është në tendë!« U përgjegji.

Miku vijoi: »Do të kthehem te ti sot një vjet kur t'i kalojë koha e shtatzënisë; atëherë Sara, gruaja jote, do të ketë një djalë.«

Sara, që ishte në derë të tendës pas tij, po e dëgjonte. Abrahami e Sara ishin në moshë të kaluar, shumë të plakur. Këndej Sara u qesh e tha në vetë: »Tani që jam plakur a do të kem më lakmim? Po edhe burri më është plakur!«

Atëherë Zoti e pyeti Abrahamin: »Pse Sara qeshti duke thënë në vetvete: 'Athua do të lindi fëmijë unë që jam plakur?' Vall, a ka ndonjë gjë të pamundshme për Zotin? Do të kthehem te ti kur t'i kalojë koha e shtatzënisë: atëherë Sara do ta ketë një djalë.«

Sara bëri kinse nuk kish qeshur. »Nuk kam qeshur!« tha ajo, sepse kishte frikë.

Por ai i tha: »Po, po, ke qeshur!«

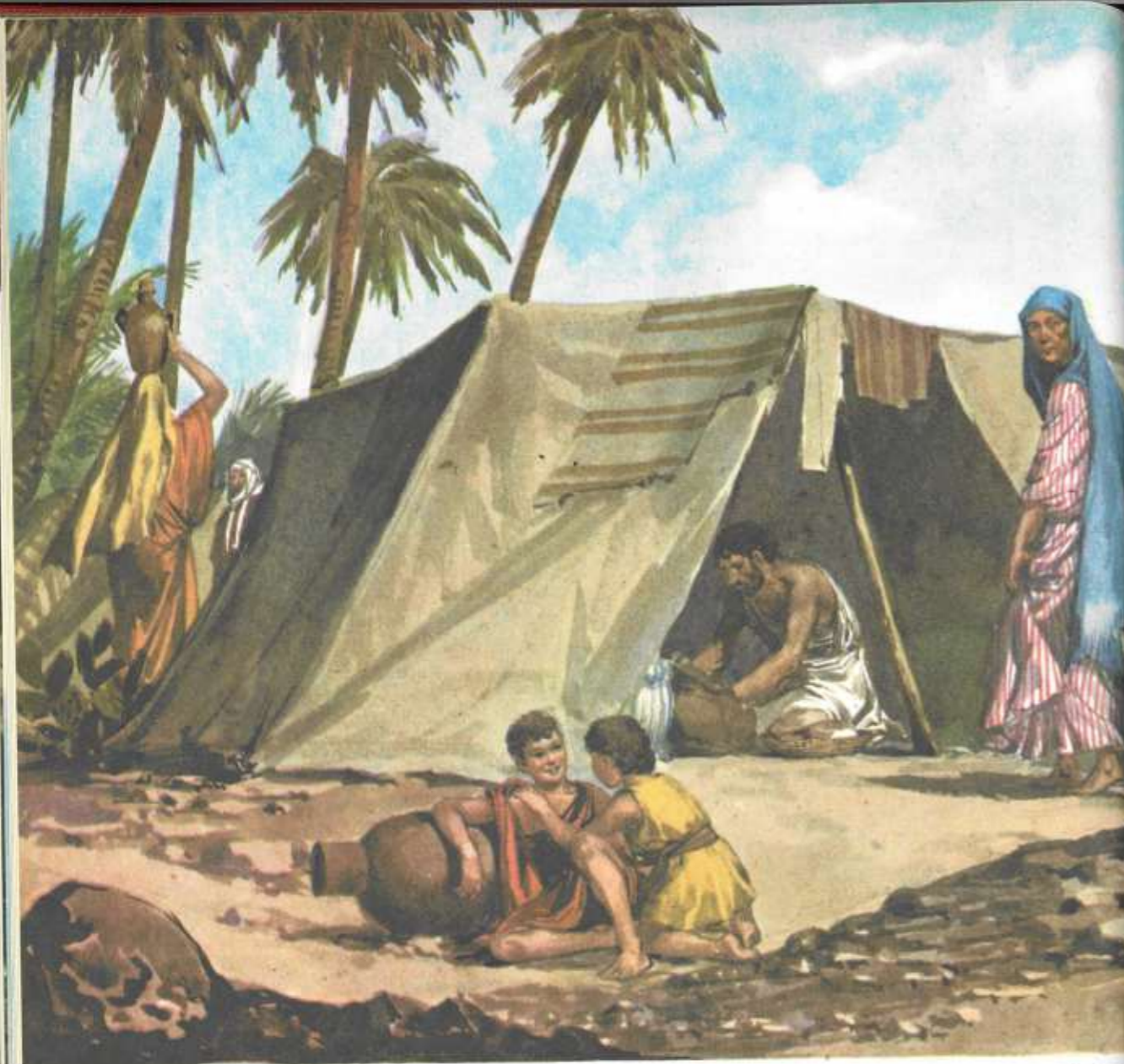
Hyu gjykon Sodomën e Gomorrën

Njerëzit u ngritën dhe u filluan drejt Sodomës. Abrahami shkoi me ta sepse dëshoi t'i përcjellë. Zoti mendoi: »Pse ta fsheh prej Abrahamit çka kam në mendje të bëj?«

Sepse kishte vendosur ta zhbijë Sodomën e Gomorrën për shkak të prishjes morale të tyre. Abrahami u mundua të ndërmjetësojë për ato qutete, por s'ia doli, pasi në to nuk u gjetën as dhjetë njerëz të drejtë.

Ata dy arritën në Sodomë në mbrëmje. Bujtën ke Loti e, kur zbardhi drita, i thanë: »Në këmbë! Merr gruan tënde dhe dy vajzat tua që janë këtu që mos të ndrydhë edhe ty ndëshkimi i këtij qyteti.«

Meqenëse atij s'po i bëhej ta lëshojë

qytetin, njerëzit e kapën për dore atë, gruan e tij dhe vajzat e tija — e për mëshirë që Zoti pat për të — i qitën dhe i lanë jashtë qytetit. Kur i qitën në fushë, njëri prej tyre i tha: »Ik për të shpëtuar jetën! Mos u sill përmbas dhe askund mos u ndal! Ik në mal që mos të mbarosh!«

Dielli po lartësohej mbi tokë, kur Zoti lëshoi mbi Sodomë e mbi Gomorrë surfull e zjarr thua se po bie shi dhe i zhduki ato qytete, mbarë ato fusha, të gjithë banorët e qytetit me mbarë vegjetacionin e tokës. Po edhe gruaja e Lotit solli kryet përmbas dhe u bë shtyllë kripe.

Zoti nuk e harroi Sarën e bëri për të ashtu si i pati premtuar. Sara mbeti shtatzënë dhe i lindi Abrahamit djalin në

moshën e saj të kaluar — në atë kohë që kishte caktuar Hyu. Djalit që Abrahamit i lindi prej Sarës, ia ngjiti emrin Izak.

Hyu e vë në provë besimin e Abrahamit

Pas do kohe Hyu e vuri Abrahamin në provë. E thirri: »Merre djalin tënd, të vetmin djalin tënd Izakun, që e do e shko holokausti mbi malin që unë vetë do ta tregoj.«

Abrahami mori drutë për flijen e djegjes dhe ia ngarkoi birit të vet Izakut, në dorën e vet mori zjarrin e thikën e kështu u nisën të dy së bashku. Atëherë Izaku i tha

babait të vet: »Babi! Ja, zjarri dhe drutë po ku është qengji për flijen e holokaustit?«

Abrahami i përgjegji: »Hyu vetë do të përkujdeset për qengj — flijen e djegjes — biri im!«

Kur arritën në vend që Hyu ia kishte treguar, Abrahami ndërtoi lterin, shtriu dorën, mori thikën për të prerë djalin e vet Izakun. Ndërkaq prej qiellit e thirri engjëlli i Zotit: »Abraham, o Abraham, mos vë dorë mbi djalin! Ja, tani po e di se e dron Hyun, pasi nuk e ke kursyer djalin, tënd, djalin e dëshirit!«

Abrahami i lartësoi sytë e pa një dash jo larg tij, të ngatërruar në një kaçubë për brirësh. Abrahami shkoi, mori dashin

dhe e kushtoi flije djegjeje në vend të djalit të vet.

Prej qiellit engjëlli i Zotit e thirri Abrahamin të dytën herë dhe i tha: »Po të betohem: 'Pasha jetën time!' — janë fjalët e Zotit — pasi e ke bërë këtë dhe nuk e kurseve të vetmin djalin tënd, unë do ta zbrazim bekimin tim dhe do ta bëj trashëgiminë tënd të shumë porsit yjet e qiellit dhe porsit rërën në bregun e detit. Pasardhësit tu do t'i zotërojnë dyert e armiqve të vet. Meqenëse ma ke dëgjuar urdhërin tim nëpër pasardhës tu do të bekohen të gjithë popujt e tokës.«

Pastaj Abrahami u kthye ke shërbëtorët e vet dhe së bashku u drejtuan për Beer Shebenë.

Nusja e Izakut

Abrahami ishte plakur tashmë, ishte në moshë të thellë. Zoti e kishte bekuar Abrahamin në gjithçka.

Abrahami i tha shërbëtorit të shtëpisë së vet më të vjetrit, nën drejtimin e të cilit kishte gjithçka: »Vëre dorën nën koshën time: dua të më përbetohesh me Zotin, Hyun e qiellit e Hyun e dheut se djalit tim nuk do t'i marrësh për grua asnjë nga bijat e kannanëve, në mesin e të cilëve banojmë, por do të shkosh në vendlindjen time, në farefisim tim dhe atje do të m'ia gësh gruan djalit tim Izakut.« Shërbëtori i përgjegji: »E çfarë do të bëj po qe se gruaja nuk do të duajë të vijë me mua në këtë tokë? Athua do të më duhet ta shpie djalin tënd në atë vend prej kah ke dalë?«

Abrahami i përgjegji: »Ruaj se ma shpie djalin tim më atje poshtë! Zoti, Hyu i qiellit, që më bëri të dal nga shtëpia e babait tim, nga vendlindja ime dhe ai që më premtoi me be: 'Pasardhësve tu do tua jap këtë tokë', Ai do ta dërgojë para teje engjëllin e vet dhe prej andej do të m'ia sjellësh djalit nusen. Por, po ndodhi se nusja nuk do të duajë të vijë pas teje, ti do të jesh i lirë prej këtij betimi; por djalin tim mos e kthe kursesi atje poshtë.«

Kështu shërbëtori e shtiu dorën e vet nën koshën e zotërisë së vet, Abrahamit, dhe iu përbetua.

Shërbëtori i Abrahamit nisat për udhë

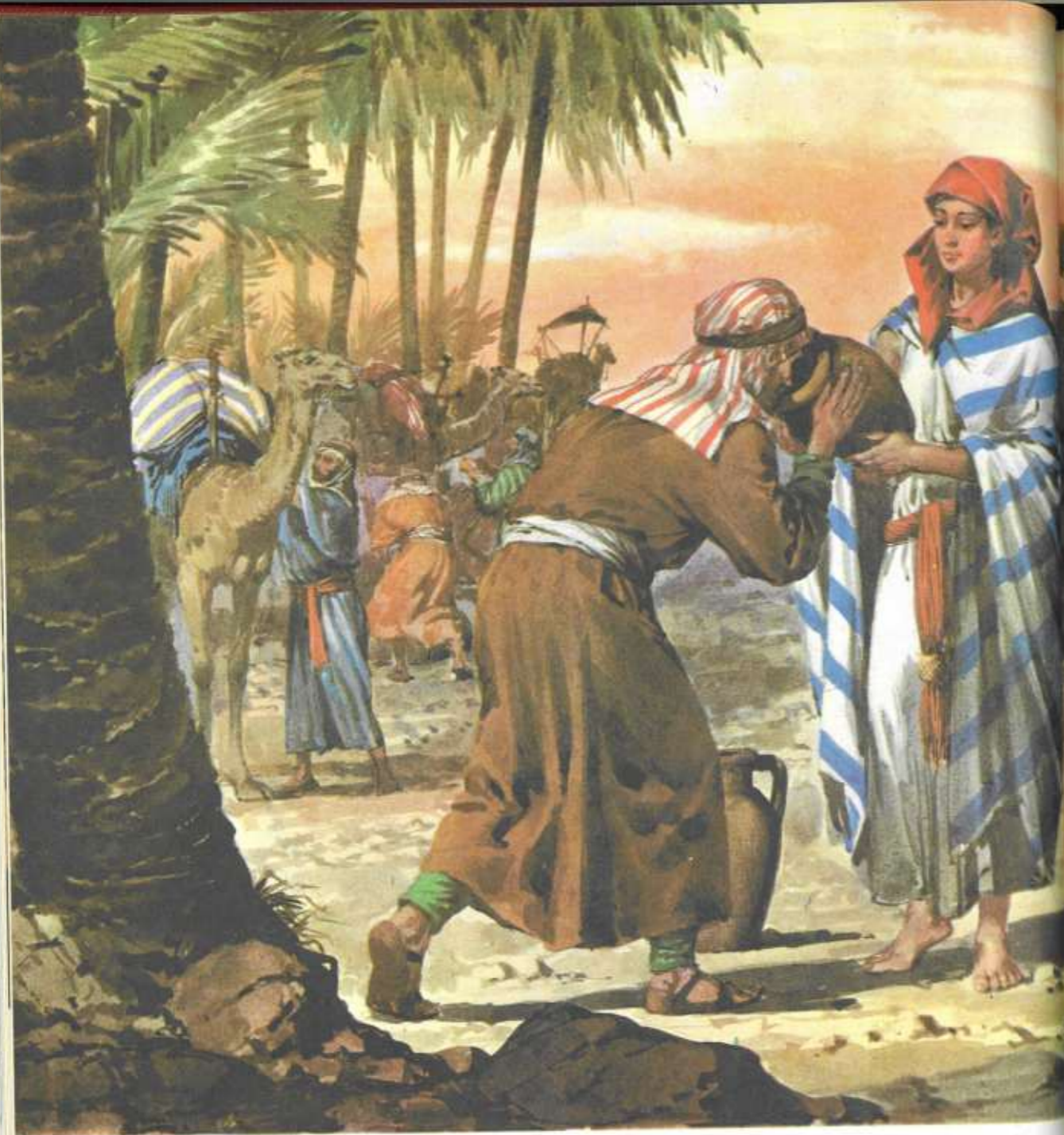
Shërbëtori i shaloi dhjetë kamelat e zotërisë, mori me vete gjithfarë të mirash

që kishte zotëria i tij dhe u fillua për Aram Naharajim, në qytetin e Nahorit. Ke një pus, përjashta qytetit, i la kamelat të bien e të pushojnë. Ishte para nate kur gratë dalin të marrin ujë.

Atëherë tha: »O Zot, Hyu i zotërisë tim, Abrahamit, po të lutem më dil sot në ndihmë po edhe zotërisë tim Abrahamit tregoj hir. Unë po rri përngjat kroit dhe

bijat e gjindjes së qytetit do të vijnë për të marrë ujë. Ajo vajzë, të cilës unë do t'i them: 'Ule, po të lutem, katrovën tënde që të pi, dhe ajo të thotë: 'Pi! dhe kamelave do t'u jap të pinë', të jetë ajo që ti e ke caktuar për shërbëtorin tënd Izakun. Kështu do ta kuptoj se i ke bërë hir zotërisë tim.«

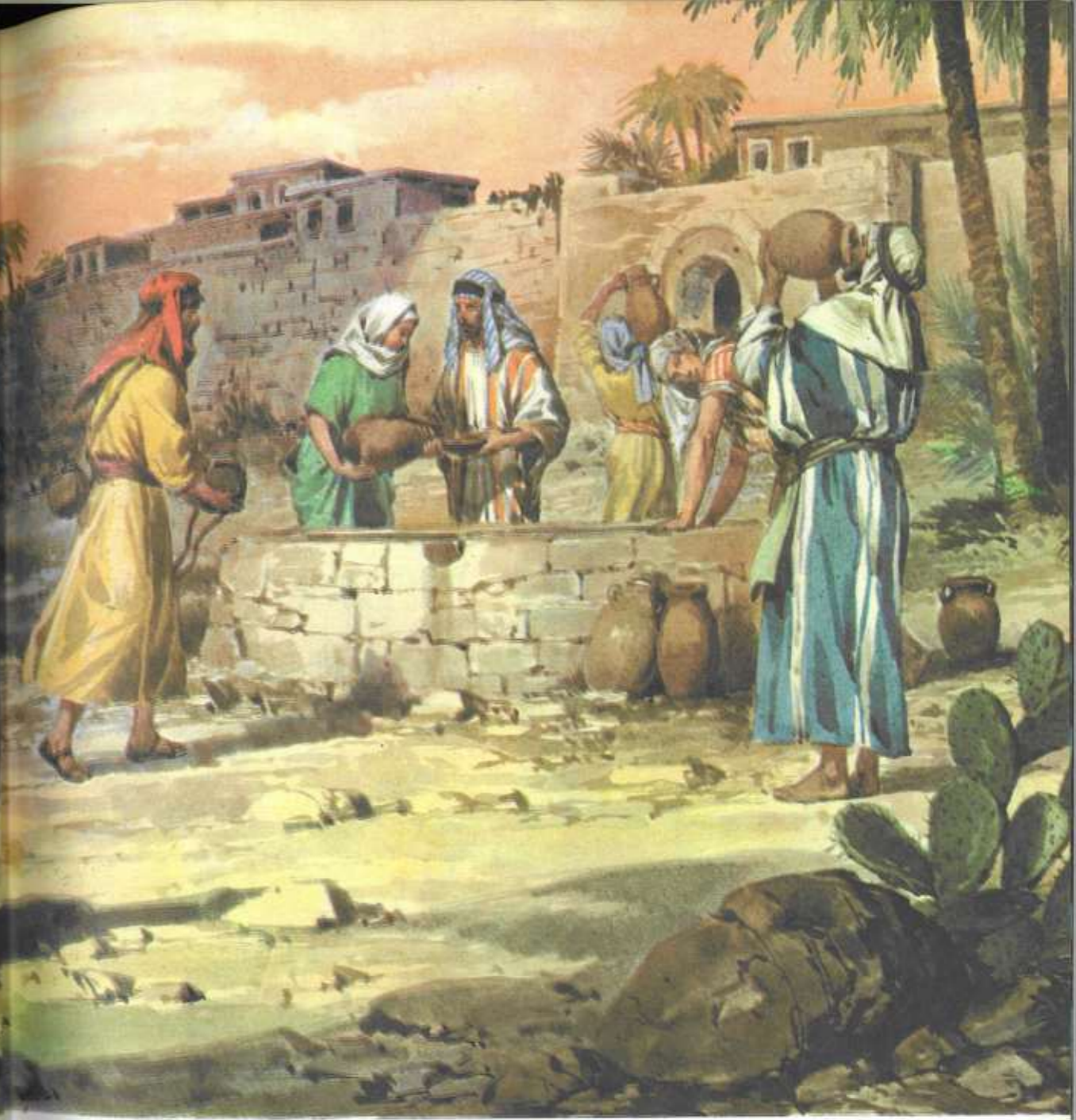
Posa e mbaroi fjalën, doli Rebeka, e

bija e Betuelit; Betueli ishte i biri i Milkës, gruas së Nahorit, të vëllait të Abrahamit. Ajo në krah kishte një katrovë. Vajza ishte shumë e pashme, ishte virgjër e paprekur nga mashkulli. Zbriti në krua, e mbushi katrovën e vet me ujë dhe doli lart.

Rebeka te kroi

Shërbëtori vrapoi para saj dhe i tha: «Më jep pak ujë prej enës sate!»
 «Pi, zotëri!» i përgjegji ajo, vrik e uli katrovën në dorë dhe ia dha të pijë.
 Kur ai piu i tha: «Po u mbushi ujë

edhe kamelave tua të pijnë e të ngihen.«
 Si e zbrazti enën në lug, vrik u kthye në krua për të nxjerrë ujë dhe kështu i ujiti të gjitha kamelat. Njeriu e vërente pa zë duke u pyetur me vete a thua Zoti i kishte dhënë fund me sukses udhës së tij.

Kur devet u ngien me ujë, njeriu nxori një rreth ari, të rëndë gjysmë shekeli e ia vuri në hundë; në duar i vuri dy rrathë dore prej arit të rëndë dhjetë shekela. Atëherë i tha: «Më trego, po të lutem, e bija e kujt je? Athua ka vend te babai yt për të kaluar natën?»

thët e dorës, e, posa dëgjoi se tha motra e tij: »Kështu më tha ai njeri,« u fillua ke ai dhe e gjeti duke qëndruar ende me kamela ke burimi.

Labani i tha: »Urdhëro, i bekuari i Zotit! Përse të rrish jashtë pasi e kam bërë gati shtëpinë dhe u kam bërë vend edhe kamelave.«

Keshtu ai njeri hyri në shtëpi. I shkaruan devet, u qitën byk dhe tagji, ndërsa atij dhe njerëzve që e përcillnin, u sollën ujë për të larë këmbët.

E kur i shtruan të hajë darkë, ai tha: »Unë s' do të kërkoj asgjë para se të them çfarë kam për të thënë!« Labani i tha: »Atëherë urdhëro e fol!«

»Unë jam shërbëtori i Abrahamit, — filloi ai —. Zoti e ka mbuluar zotërinë tim me të gjitha bekimet dhe është bërë pasanik i madh. Zoti i ka dhënë bagëti të ima e të trasha, argjend e ar, shërbëtorë e shërbëtore, kamela e gomarë. Sara, gruaja e zotërisë tim, i lindi në pleqësi djalin, të cilin e ka bërë trashëgimtarin e të gjithë pasurisë së vet.«

Dhe tregoi se si e ka dërguar Abrahami t'i gjejë nuse djalit të tij dhe se si u takua me Rebekën. Dhe vazhdoi:

»Tani, nëse doni të tregoni dashuri dhe besnikëri kundrejt zotërisë tim, më thonë; pra, nëse nuk doni, më tregoni edhe atë, kështuqë të mund të çaj në të djathtën o në të majtën.«

Atëherë përgjegjën Labani e Betueli: »Zoti e paska thënë, ne s' mund themi as mirë as keq. Rebeka tek është para teje: merre e shko le të bëhet nusja e të birit të zotërisë tënd si e ka thënë Zoti.«

Kur shërbëtori i Abrahamit dëgjoi se ata po pranonin, ra përmbys për dhe në adhurim të Hyut. Atëherë shërbëtori nxori gjëra argjendi dhe ari e petka e ia dha Rebekës. U dha dhurata edhe vëllait e nënës së saj.

Atëherë ngrënë e pinë ai dhe njerëzit që e përcillnin dhe aty e kaluan natën. Në mëngjes, kur u ngritën, shërbëtori tha: »Tani më lejoni të kthehem te zotëria im!« Vëllai i saj e nëna përgjegjën: »Të rrijë vajza me ne edhe dhjetë ditë e pastaj mund të shkoni.«

Ai u tha: »Mos më ndaloni pasi Zoti e ka kryer me sukses udhën time. Më lejoni, pra, të kthehem ke zotëria im.«

Ajo i përgjegji: »Unë jam e bija e Be-tuelit, të birit të Milkës, që ia lindi Na-horit.« Dhe shtoi: »Tek ne gjeni mjaft byk e tagji edhe vend për të bujtur.«

Atëherë njeriu u përmbys për dhe, e adhuroi Zotin dhe tha: »Qoftë bekuar Zoti, Hyu i Abrahamit, zotërisë tim, që nuk e mohoi mirësinë e vet dhe besnikërinë e vet kundrejt zotërisë tim. Vetë Zoti më priu udhës së drejtë në shtëpinë e vëllait të zotërisë së tim.«

Vajza vrapoi në shtëpinë e nënës së vet dhe i tregoi të gjitha këto.

Labani, vëllai i Rebekës

Rebeka kishte një vëlla që quhej Laban. Labani u lëshua me vrap ke ai njeri që ishte ende ke burimi. Posa e pa rrathin në hundë dhe në duart e motrës së vet rra-

Ata përgjegjën: »Po e thërrasim vajzën dhe po e pyesim çfarë mendon ajo.«

E thirrën Rebekën dhe e pyetën: »A do të shkosh me këtë njeri?« »Po!« përgjegji ajo.

Kështu e përcollën motrën e vet Rebekën e nënëshoren e saj me shërbëtorin e Abrahamit dhe me njerëzit e tij.

E bekuan Rebekën dhe thanë:

»Motërzo, motra jonë,
me mijëra, me miljarda u shtosh!
Të armiqve mbarë qytetet
të tutë pasardhës i pushtoshin!«

Atëherë u ngrit Rebeka dhe shërbëtoret e saja, hypën në kamela dhe shkuan pas atij njeriu. Kështu shërbëtori mori Rebekën dhe shkoi.

Izaku e Rebeka

Para nate Izaku doli për të shëtitur nëpër fushë; ngriti sytë dhe pa se po afrosheshin disa kamela. Po edhe Rebeka çoi

sytë dhe pa Izakun, zbriti nga devja dhe e pyeti shërbëtorin: »Kush është ai njeri që po na del para fushës?«

Shërbëtori i përgjegji: »Është zotëria im!« Ajo atëherë mori duvakun (velin) dhe u mbulua.

Shërbëtori i tregoi Izakut gjithçka kishte bërë. Izaku atëherë e shtiu Rebekën në tendën e vet e u martua me të. Në dashurinë e saj Izaku gjeti ngushëllimin pas vdekjes së nënës së vet.

Ezau dhe Jakobi

Izaku iu lut Zotit për gruan e vet Rebekën sepse ajo ishte shqirrë. Zoti e vesh-troi Izakun dhe Rebeka mbeti shtatzënë. Kur i erdhi koha për të lindur, ja, ajo kishte në krahor binakë! U duk i pari: ishte i kuq, krejtësisht i leshur, thua se ishte petk i lehtë. Këndej ia ngjitën emrin Ezau. Pastaj doli edhe i vëllai. Me dorë e mbante Ezaun për thembre të këmbës. Prandaj e quajtën Jakob.

Kur djelmohat u rritën: Ezau u bë gjahtar i shquar, njeri shkretëtire, ndërsa Jakobi ishte paqëndashës dhe banonte nën çadra. Izakut më tepër i pëlqente Ezau sepse ia kishte ëndja egërcirën ndërsa Rebekës më fort i pëlqente Jakobi.

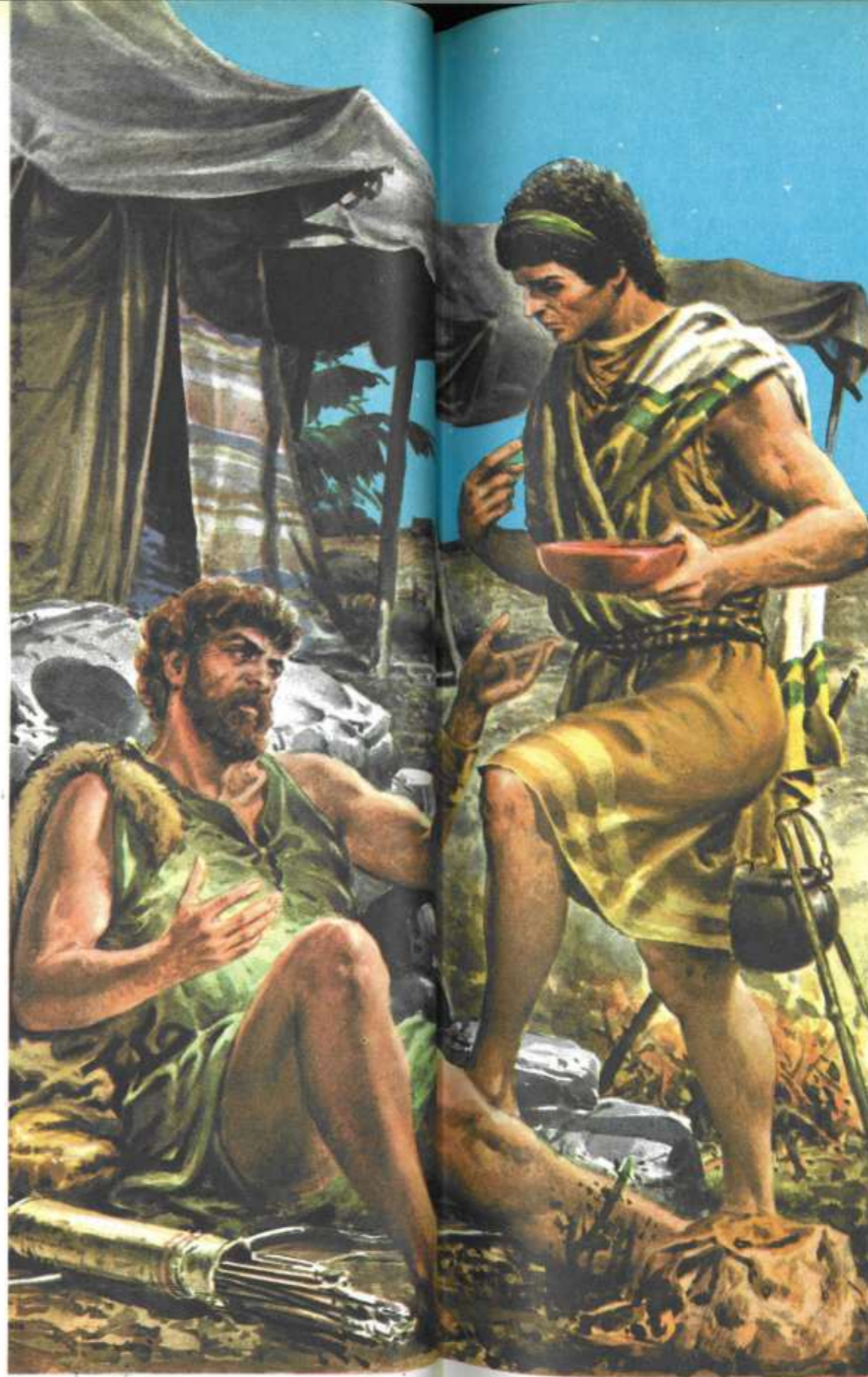
Një herë Jakobi po ziente një gjellë, kur qe, Ezau arriti nga fusha unshëm. Ezau po i thotë Jakobit:

»Më jep të ha aso kokrrash të kuqe se jam shumë unshëm!« Prandaj edhe u quajt Edom.

Jakobi i përgjegji: »Ma lësho më parë të drejtën e parëlindësisë sate!«

Ezau tha: »Ja, se po vdes! Çfarë më lypet e drejta e parëlindësisë?«

Jakobi vazdhoi: »Më parë më bëj be!«

Ai iu betua dhe kështu ia shiti Jakobit të drejtën e parëlindësisë. Athërë Jakobi i dha bukë dhe çorbë thjerre. Ngrëni dhe piu e pastaj u ngrit e shkoi.

Kështu Ezau e nënçmoi të drejtën e parëlindësisë.

Rebeka dhe Jakobi kundër Izakut

Izaku u plak dhe sytë iu dobësuan aq sa më nuk shihte. Prandaj e thirri djalin e vet të madhin, Ezaun dhe i tha:

»Biri im!«

Ai i përgjegji: »Urdhëro, baba!«

Izaku vazhdoi: »Ti po sheh se jam plakur e ditën e vdekjes nuk e di. Prandaj merri armët tua, mëtiun dhe harkun e dil në gjah në shkretëtirë e ma vra ndonjë egërcirë. Atëherë bëje gati një haë të mirë, ashtu si e di se më pëlqen, ma bjer ta ngrën e të mund të bekoj para se të vdes.«

Porse Rebeka e prigjoi Izakun duke folur me Ezaun, djalin e vet, dhe kur Ezau doli në fushë për gjah të egërcirës për babanë e vet, Rebeka i tha Jakobit, djalit të vet:

»Tani posa e dëgjova babanë tënd duke i thënë vëllait tënd Ezaut: 'Më sill gjah dhe ma bëj gati një gjellë të shishme ta ngrën dhe të bekoj para fytyrës së Zotit para se të vdes!' Tashti, biri im, më dëgjo dhe bëj ashtu si po të urdhëroj: shko në grigjë dhe m'i sill dy edha të bukur. Unë do ta pregatis një gjellë të shishme prej tyre për babanë tënd shi ashtu si i pëlqen atij. Atëherë ti sillja ta ngrënë e kështu të bekojë para se të vdesë.«

Por Jakobi i përgjegji Rebekës, nënës së vet:

»He, porse vëllai im Ezau është leshanuk e unë jam pa kurrnjë qime. Mund të ndodhë që babai im të më prekë e atëherë në sy të tij do të dal gënjeshtar e kështu do të thërras mbi vete mallkimin në vend të bekimit.«

Por e ëma i përgjegji: »Biri im, mallkimi yt raftë mbi mua! Por vetëm ti më dëgjo! Shko e m'i sill!«

Jakobi shkoi, i gjeti dhe ia solli nënës së vet. Kjo e bëri gati gjellën ashtu si i pëlqente babait të tij.

Atëherë Rebeka mori më të bukurat pet-

ka të Ezaut, të djalit të madh, që i kishte në shtëpi dhe ia veshi Jakobit, djalit të vet të voglit. Me lëkurë të edhit ia mbështolli duart dhe pjesën e shogët të qafës. Pastaj ia dha në dorë Jakobit djalit të vogël, bukën dhe gjellën e shishme që kishte pregatitur.

Ky shkoi ke babai dhe i tha: «O atë!»

Ai përgjegji: «Oj! Kush je ti, im bir?»

E Jakob i përgjegji babait të vet: «Unë jam Ezau, djali yt i madh. Kam bërë gjithsi më ke thënë. Tani ngritu dhe ha prej gjahut tim, që pastaj të mund të më bekosh!»

Izaku e pyeti djalin e vet: «Sa shpejt takove në gjah, biri im?!»

«Ndodhi kështu, sepse Zoti, Hyu yt, më ndihmoi.» i përgjegji.

Pastaj Izaku i tha Jakobit djalit të vet: «Afrohu, biri im, të prek a je ti me të vërtetë biri im Ezau, apo jo!»

Jakobi iu afrua babait të vet Izakut, i cili e preku dhe tha: «Zëri është i Jakobit e duart janë të Ezaut.»

Nuk e njohi përse duart i kishte të leshura, porsì duart e vëllait tij, Ezaut. Kur deshi ta bekojë e pyeti dhe një herë: «A je ti me të vërtetë im bir, Ezau?»

Ai i përgjegji: «Po, unë jam!»

Izaku vijoi: «Më jep të ha nga gjahu i birit tim dhe të bekojë shpirti im.»

Jakobi ia vuri para dhe Izaku ngrëni. Pastaj i solli edhe verë dhe ai piu.

Atëherë i tha Izaku, babai i tij:

«Avitu, biri im, dhe më uth!»

Ai u afrua dhe e mori ngryk babanë e vet. Izaku e dëgjoji erën e këndshme të petkave të birit të vet dhe e bekoj:

*«Ja, era e këndshme e tim bir,
porsì era e fushës së pëlleshme,
që Zoti e bekoj.*

*Hyu ty të dhëntë
vesën prej qiellit e tokat e pëlleshme,
grurë dhe mush të shumicë.
Popujt qofshin nën shërbimin tënd
e mbarë fiset të përkulura para teje
të nderoshin!*

*Vëllezërit tu nën sundim i paç,
para teje u përkulshin të bijtë e nënës
sate!*

*Qoftë mallkuar ai që të mallkon ty,
qoftë bekuar ai që të bekon ty!»*

Posa Izaku e kreu së bekuari Jakobin dhe posa Jakob i largua nga prania e t'et, Izakut — ja se, nga gjoja ia behi Ezau, vëllai i tij. Edhe ai e pregatiti një gjellë të shishme dhe ia vuri para babait të vet.

I tha babait të vet: «Ngritu, babai im, dhe ngrën nga gjahu i djalit tënd që të mund të më bekosh!»

Izaku, i ati, e pyeti: «Kush je ti?»

Ai i përgjegji: «Unë jam djali yt i madh, Ezau.»

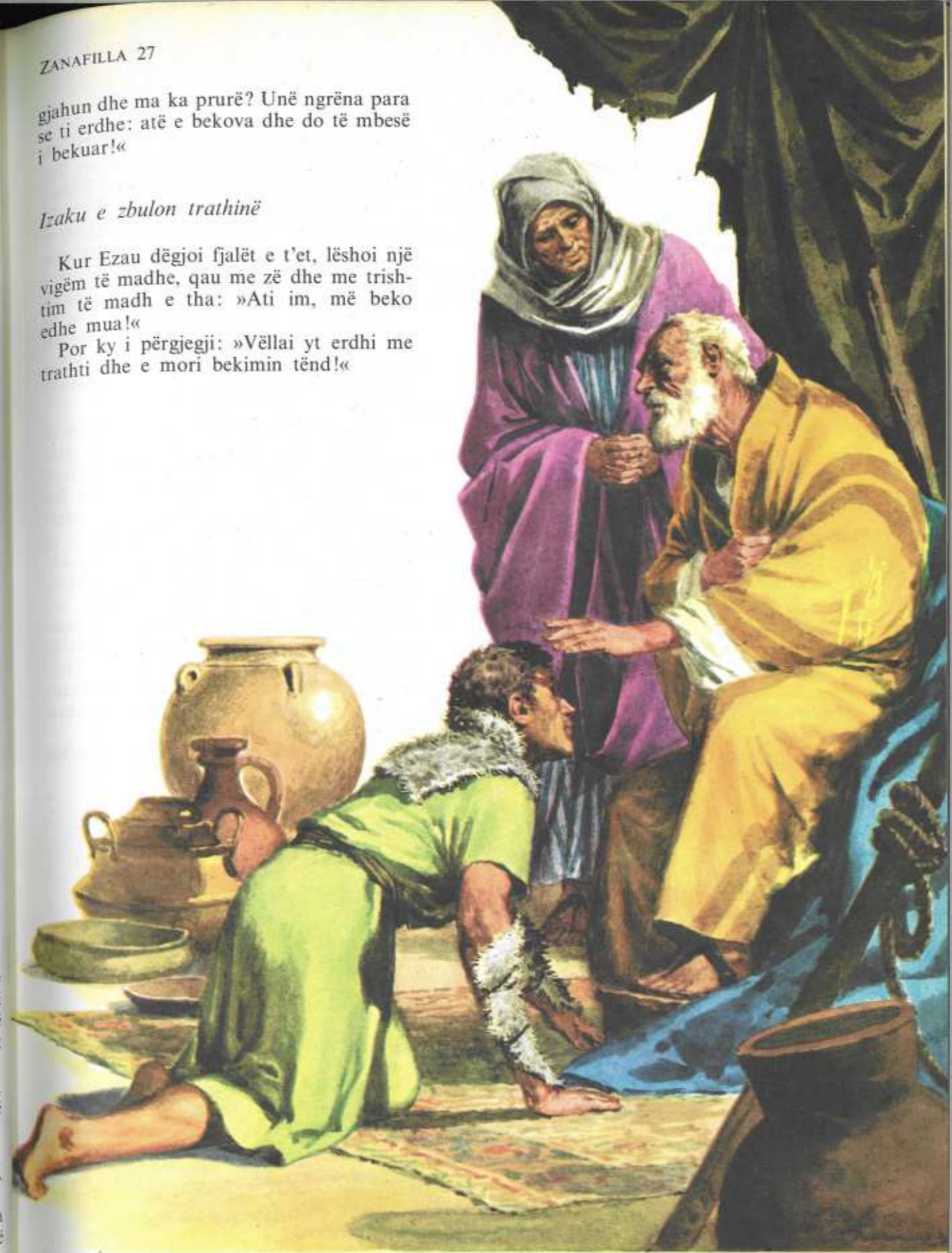
Izaku u çudit për së forti, u tmerrua dhe tha: «Kush është, pra, ai që e ka zënë

gjahun dhe ma ka prurë? Unë ngrëna para se ti erdhe: atë e bekova dhe do të mbesë i bekuar!»

Izaku e zbulon trathinë

Kur Ezau dëgjoji fjalët e t'et, lëshoi një vigëm të madhe, qau me zë dhe me trishtim të madh e tha: «Ati im, më beko edhe mua!»

Por ky i përgjegji: «Vëllai yt erdhi me trathiti dhe e mori bekimin tënd!»

Ezau tha: »Ndoshta pse e ka emrin Jakob — Dinak — dy herë më tradhtoi: një herë ma mori të drejtën e parëlindësisë e tani edhe bekimin!«

Atëherë shtoi: »Athua për mua s'ruajte kurrfarë bekimi?«

Izaku i përgjegji:

»Po unë tanimë e bëra zotërinë tënd; vëllezërit ia dhashë për shërbëtorë; e bëgata me drithëra e me musht! Çfarë tani mund të bëj për ty, biri im?«

Ezau i përgjegji t'et: »Athua, ati im, s' ke por një bekim të vetëm? Më beko edhe mua, ati im! »Dhe Ezau qante më zë të madh.

Atëherë Izaku, i ati, foli dhe tha:

»Banesa jote larg do të jetë prej tokës së pëlleshme,

larg nga vesa e qiellit!

Prej shaptës sate do të jetosh e vëllait tënd do t'i shërbesh.

Por një ditë, kur të çohesh në kryengritje,

zgjedhën e tij prej qafës do ta flakësh larg!«

Ezau e urreu të vëllanë për shkak të bekimit me të cilin e bekoji i ati. Ai tha me vete:

»Është ngjat koha kur do të mbajmë

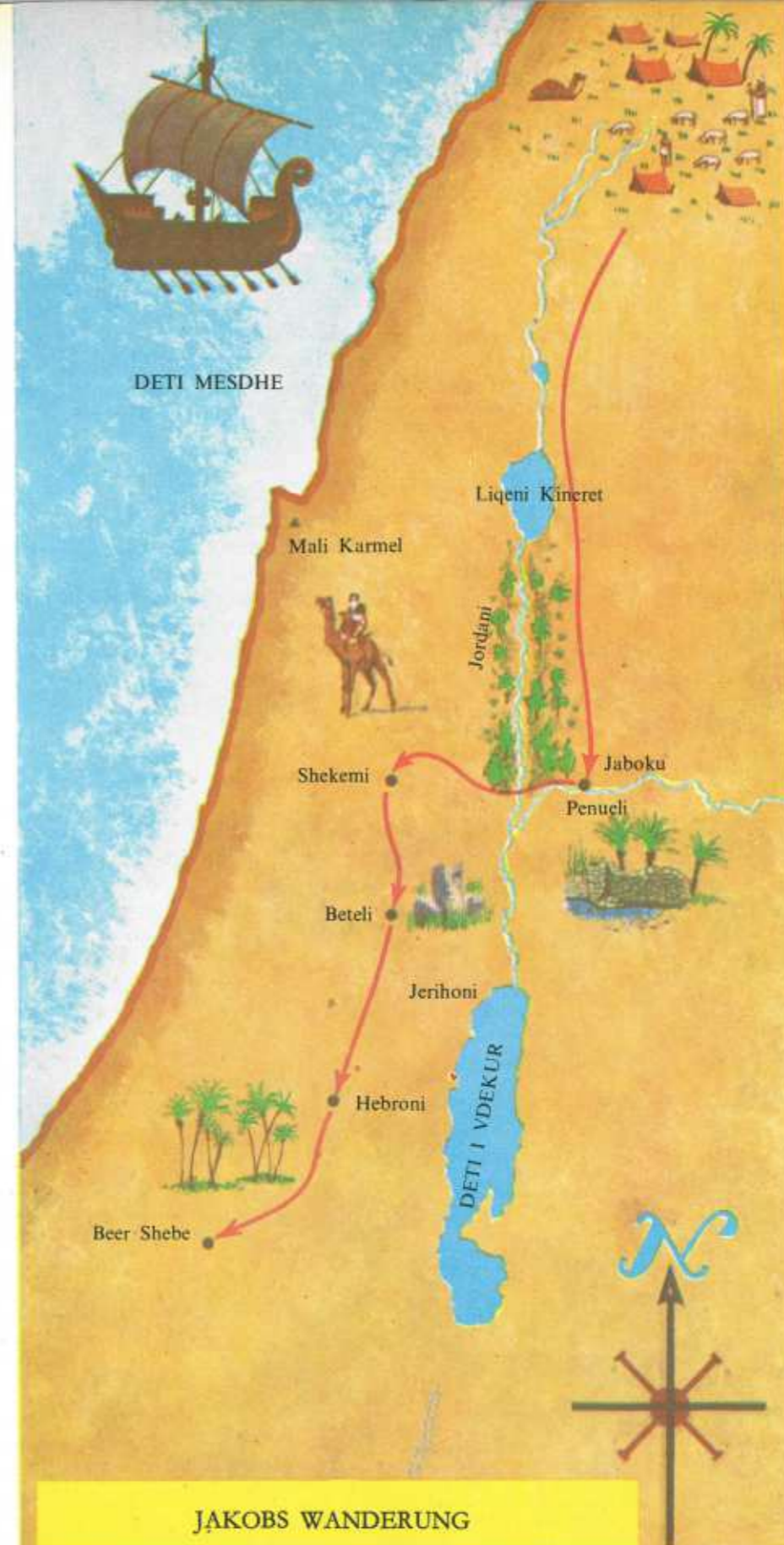
zi për babanë tim; atëherë unë do ta vras vëllanë tim, Jakobin.«

Kur e lajmëruan Rebekën për fjalët që tha Ezau, djali i saj i madh, e thirri Jakobin, djalin e vet të voglin, dhe i tha:

»Kujdes! Vëllai yt Ezau mendon të vrasë! Por ti, biri im, më dëgjo! Ik sa më parë ke vëllai im Labani në Haran! Rri atje për do kohë deri sa urrejtja e vëllait tënd kundër teje të zbutet, deri që hidhërimi i vëllait tënd të largohet prej teje e të harrojë çfarë i ke bërë. Unë atëherë do të çoj njerëz për ty e do të bëj të kthehesh prej andej. Përse t' u humbasë nëna të dyve përnjëherë?!«

Atëherë Izaku e grishi Jakobin, e bekoji dhe i dha këto porosi: »Ruaj se e merr gruan prej vajzash të Kanaanit. Menjëherë nisu për Padan-Aramin, në shtëpinë e Betuelit, babait të sate ëmë, prej andej merre gruan tënde, prej të bijave të Labanit, të vëllait të nënës sate. E Hyu i gjithpush-tetshëm — El — Shadai — të bekoftë, të bëftë të pëlleshëm dhe të shtoftë, kësh-tuqë prej teje të bëhet një mori e madhe popujsh! Ai e shtriftë bekimin e Abrahamit! Ai e mbi pasardhësit tu, kësh-tuqë ta fitosh tokën, në të cilën banon si i huaj, e të cilën Hyu ia ka dhënë Abrahamit!«

Kështu Izaku e nisi për rrugë Jakobin.

Ikja e Jakobit dhe ëndrra

Jakobi e la Beer — Shebenë dhe u nis për Haran. Arriti në një vend dhe aty u ndal për të kaluar natën, pasi dielli kish perënduar. Mori një gur prej atij vendi, e vuri nën krye dhe aty ra të flejë.

Ai pa këtë ëndërr: ja se i duket një shkallë, fundin e kishte në tokë e maja i arrinte në qiell e nëpër atë shkallë disa engjëj të Hyut po uleshin e disa të tjerë po ngjiteshin. Përngjat i duket Zoti që i thotë: »Unë jam Zoti, Hyu i Abrahamit, gjyshit tënd dhe Hyu i Izakut. Tokën në të cilën rri shtruar do ta jap ty dhe pasardhësve tu. Pasardhësit tu do të jenë shumë si pluhuri i tokës e do të shtrihen në perëndim, në lindje, në veri dhe në jug.

Nëpër ty dhe nëpër pasardhësit tu do të bekohen të gjithë popujt e botës. Mos harro: unë jam me ty, do të ruaj kahdo të shkosh dhe rishtas do të kthej në këtë vend, nuk do të lë deri që të kryej çka të kam premtuar.«

Jakobit i doli gjumi e tha: »Përnjëmend Zoti qenka në këtë vend e unë nuk e dija!« Dhe i tmerruar tha: »Sa i përfri-gueshëm është ky vend! S' është tjetër, por Shtëpia e Hyut dhe dera e qiellit.«

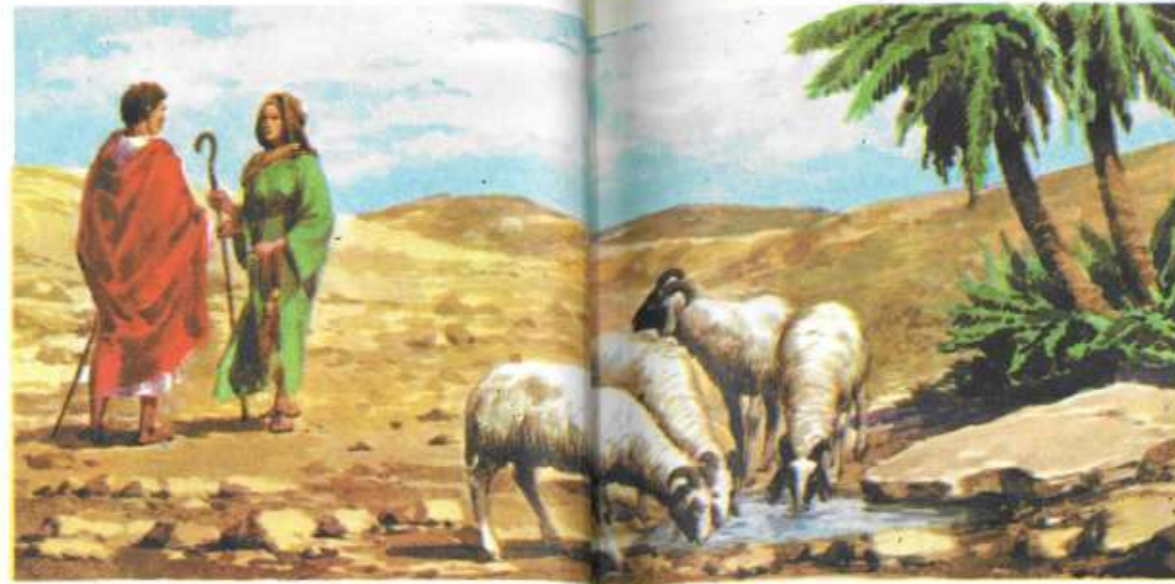
Heret, në mëngjes, Jakobi mori atë gur që pati vënë nën krye, e vuri drejt si shtyllë e në maje i qiti vaj. Atë vend ai e quajti Betel — Shtëpia e Hyut, ndërsa më parë ai qytet quhej Luz.

Atëherë Jakobi bëri këtë kusht: »Nëse Hyu do të jetë me mua dhe do të më ruajë në udhën që kam marrë; nëse më jep bukë për të ngrënë e petka për t' u veshur, nëse unë do të kthehem shëndosh

e mirë në shtëpinë e atit tim, Zoti do të jetë Hyu im. Po edhe ky gur që ngraha si shtyllë do të jetë shtëpia e Hyut. Po edhe prej të gjithave që ti do të më jepësh, unë për ty do ta ndajë të dhjetën.«

Jakobi e Rakela

Jakobi e vazhdoi udhën dhe arriti në tokën e lindjes. Kur qe, në fushë pa një pus e përngjat tij tri grigja bagëtish të ima në mritz: ishte ky pusi ku i ujonin bagëtinë, e një rrasë e madhe ishte në grykën e tij. Kur i bashkonin të gjitha grigjat, e hiqnin rrasën nga gryka e pusit, i ujonin bagëtitë, pastaj e vënin rishtas rrasën në grykën e pusit.

Jakobi i pyeti barinjët: »Prej kah u kemi vëllezërit e mi?«

Ata i përgjegjën: »Jemi nga Harani!«

»A mos e njihni — po vazhdon t'i pyesë — Labanin, të birin e Nahorit?«

I përgjegjën: »E njohim!«

Ai rishtas i pyeti: »A është shëdossh e mirë?«

»Mirë është! Dhe ja, bija e tij Rakela, qe, po vjen me grigjë.«

Ndërkohë që ky ende po fliste me ta, erdhi Rakela me bagëti të babait të vet. Ajo ishte bareshë.

Jakobi, posa e pa Rakelën, të bijën e Labanit, të vëllait të nënës së vet, me grigjën e Labanit, ungjit të vet, e hoq rrasën nga gryka e pusit dhe i ujiti bagëtitë e Labanit, ungjit të vet. Pastaj Jakobi e mori ngryk Rakelën dhe zhgrehi në vaj. Athërë Jakobi i tregoi Rakelës se ai është i biri i Rebekës, të motrës së Labanit, babait të saj. Atëherë ajo vrapoi në shtëpi dhe i tregoi babait.

Labani, kur mori vesh se kishte ardhur

Jakobi, i biri i motrës së tij, i doli me shpejt përpara. E mori ngryk, e puthi dhe e pruri në shtëpi të vet. Jakobi i tregoi Labanit gjithçka i kishte ndodhur.

Athërë Labani i tha: »Vërtet, ti je nipi

im! (nga eshtrat e mi e nga mishi im).

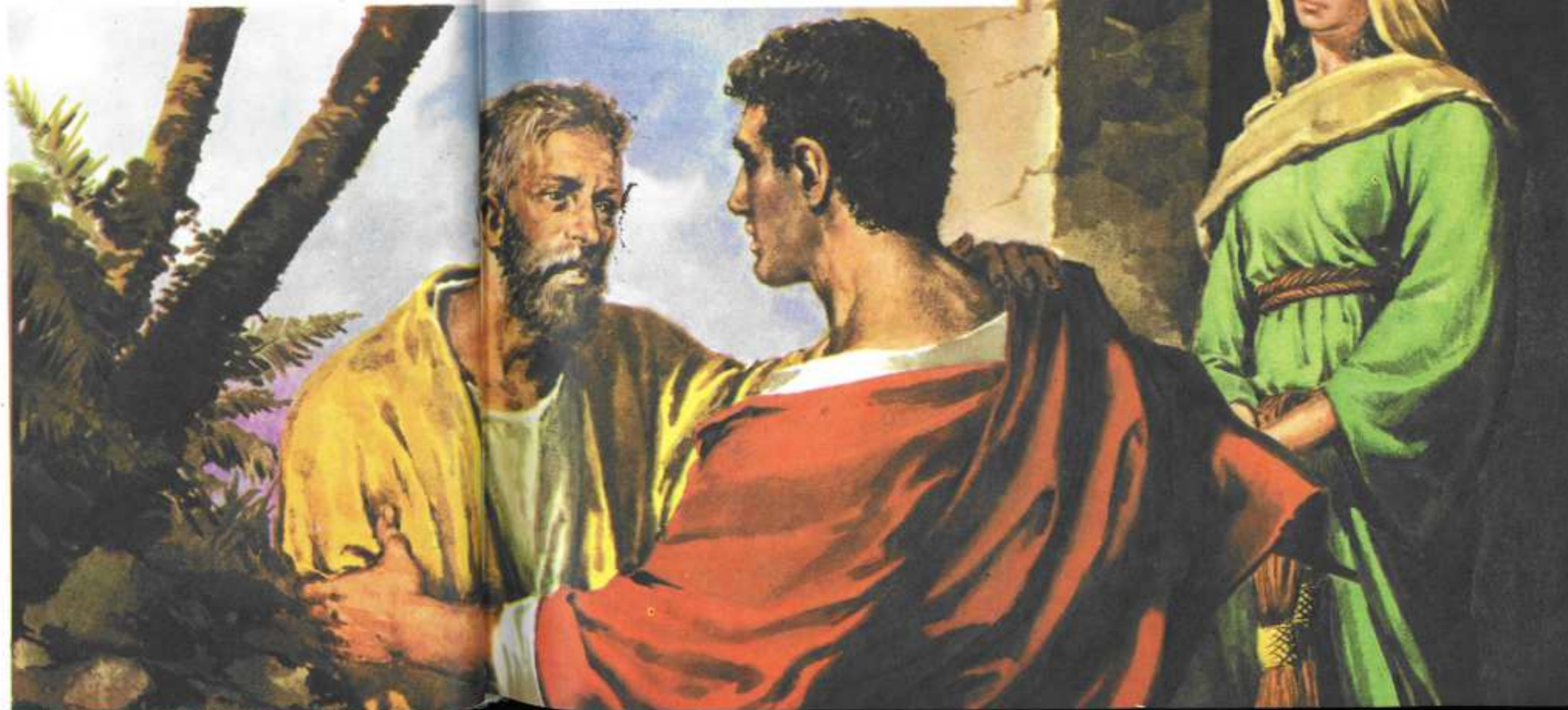
Pasi Jakobi jetoi te Labani një muaj, Labani i tha: »Athua pse je nipi im do të më shërbesh pa farë rroge? Më trego ç'pagë më kërkon!«

Labani kishte dy vajza. E madhja quhej Lea ndërsa e vogla Rakelë. Lea i kishte sytë e dobët, ndërsa Rakela ishte shtat-hjedhtë dhe e pashme. Mbasi Jakobit i pëlqente Rakela, tha:

»Do të shërbej shtatë vjetë për vajzën tënde të voglën, Rakelën.«

Labani përgjegji: »Më mirë ta jap ty se një të huaji: rri me mua.«

Kështu Jakobi shërbeu për Rakelën shtatë vjetë, porse, pasi e dashuronte, iu dukën si të ishin pak ditë.

Jakobi dëshiron ta lëshojë Labanin

Atëherë Jakobi i tha Labanit:

»Ma jep gruan time pasi e kam kryer kohën e caktuar, se dua të martohem me të.«

Labani bashkoi mbarë gjindjen e atij vendi dhe bëri një gosti. Por, në mbrëmje, mori vajzën e vet Leen, ia shtiu atë Jakobit në çadër dhe ky iu afrua. Kur zbardhi drita, a ke ç'sheh? Ishte Lea!

Atëherë Jakobi i tha Labanit:

»Pse ma bëre kështu? A nuk kam shërbyer për Rakelën? Pse më ke tradhtuar?«

Labani i përgjegji:

»Në vendin tonë nuk është doke të martohet vajza e vogël para së madhes. Kaloje me të këtë javë martesore e pastaj do ta jap edhe të tjetrën si shpërblim për shtatë vjetë të tjera shërbimi tek unë.«

Jakobi pranoi: e kreu atë javë martesore.

Atëherë Labani i dha edhe vajzën tjetër Rakelën për grua. Rakelën e donte më tepër se Leen.

Zoti pa se Lea nuk ishte e dashuruar mjaft prej Jakobit prandaj e bëri të pëlleshme, ndërsa Rakela mbeti shqirrë.

Por dikur Hyu e vështroi, kështu që edhe ajo lindi një djalë të cilit ia ngjiti emrin Jozef.

Duke i shërbyer Labanit, Jakobi u pasurua fort.

Ndërkaq mori vesh se të bijtë e Labanit po thonin:

»Të gjithë pasurinë e babait tonë e mori Jakobi; dhe prej pasurisë që do t' i takonte babait tonë, ai grumbulloi dhe u bë pasanik.«

Jakobi hetoi edhe në çehre të Labanit se nuk ishte më ashtu si më parë.

Atëherë Zoti i tha Jakobit: »Dredhu në vendin e të parëve tu — në vendlindjen tënde dhe unë do të jem me ty.«

Atëherë Jakobi i thirri Rakelën e Leen

në fushë ku gjendej me grigjë, e u tha:

»Në çehrën e babait tuaj jam duke parë se nuk është me mua si përpara, por Hyu i atit tim ka qenë me mua. Po edhe ju vetë mirë e dini se i kam shërbyer babait tuaj me gjithë shpirt e gjithsa kam mundur; e magjthatë babai i juaj ka luajtur me mua, dhjetë herë ma ka ndërruar rrogën, porse Hyu nuk e ka lënë të më dëmtojë. Engjëlli i Zotit më tha në ëndërr:

»Unë jam Hyu që të jam dukur në Betel, ku e leve me vaj shtyllën dhe m'u kushtove. Tani ngritu dhe lëshoje këtë vend, kthehu në vendlindjen tënde.«

Atëherë Rakela dhe Lea i përgjegjën: »A kemi ne më pjesë për të trashëguar në shtëpinë e babait tonë? Athua se ai nuk na mba sikurse të ishim të huaja? Ai na ka shitur e pastaj i ka ngrënë të hollat që i ka marrë. Krejt pasuria që Hyu ia ka marrë babait tonë, është pasuria jonë dhe e fëmijëve tanë. Prandaj bëj gjithçka të ka thënë Hyu.«

Jakobi e Rakela kthehen në vendlindje

Atëherë Jakobi i vuri në deve fëmijët e gratë e veta, përpara i grahte mbarë gjësë së gjallë, të gjithë pasurinë që kishte fituar; të gjitha bagëtitë që kishte shtuar në Padam — Aramin: u nis për vendlindjen e vet ke ati i vet, Izaku.

Labani kishte shkuar për të qethur berret e veta e kështu Jakobi e trathoi sa që as s'mendonte se do të ikte. Por ai iku me gjithçka ishte e tija. Me shpejt kaloi Eufратin dhe i drejtoi hapat drejt malit Gilead.

Të tretën ditë e lajmëruan Labanin se ka ikur Jakobi. Labani mori me vete kishrinjtë e vet dhe e ndoq Jakobin shtatë ditë udhë.

Por Hyu iu dëftua Labanit arameas natën në gjumë dhe i tha: »Ruaju po të them se i thua gjë Jakobit! As mirë as keq!«

Ndërkaq Labani e zuri Jakobin, që kishte ngulur tendën e vet në kodër e Labani zuri vend në malin Gilead.

Labani atëherë i tha Jakobit: »Çfarë ke menduar të bësh duke më ikur me trathi dhe duke m' i marrë vajzat e mia si t'i kishe fituar me shtatë? Përse më ke ikur tinzisht e më ke trathuar e nuk më tregove? Të kisha përcjellë me gëzim e me këngë me tympana e me lyra. Nuk më dhe mundësi të falem me bijat e mia e me nipëri. Vërtet që ke vepruar pa mend! Unë të kam në dorë dhe mund të bëj zi në daça. Por Hyu i atit tënd sonte më tha në gjumë: 'Ruaj, po të them, se i thua gjë Jakobit!' Ani mirë ke ikur se të ka kapur dëshira e shtëpisë së babait, porse, përse, më ke vjedhur idhujt?«

Jakobi i përgjegji Labanit: »Kam pasur frikë se do të m'i ndalësh vajzat tua. Por ai, tek i cili do t'i gjësh idhujt tu, le të vdesë! E këtu para vëllezërve tanë trego çka është jotja dhe merre!«

Jakobi nuk e dinte se Rakela i kishte marrë idhujt.

Kështu Labani hyri në tendën e Jakobit, pastaj në tendën e Lees pastaj në tendën e shërbëtorëve, por nuk gjeti gjë. Si doli nga tenda e Lees, hyri në tendën e Rakelës. Rakela i kishte marrë idhujt dhe i kishte fshehur në samar të kamelës, mbi të cilin u ul të rrijë. Labani kërkoi nëpër

tendë, por nuk i gjeti. Rakela i tha t' et: »Mos m'u hidhëro, zotëria im, pse nuk mund të ngritem në praninë tënde, pasi jam ndër ato që kanë rend t'i kenë gratë. Kështu ai kërkoi gjithkund, por idhujt nuk i gjeti.

Tani Jakobi erdhi e u hidhërua e t'ia filloi të grindet me Labanin. Jakobi i tha Labanit trup para sysh: »Ç' të keqe kam bërë? Ku është faji im që më ndjek? Ja, i ke pështjelluar të gjitha teshat e mia, e çka gjete prej orendive tua tek unë? Qite këtu në sy të mive dhe të tuve dhe ata le të vendosin midis nesh! Brenda këtyre njëzetë vjetëve që ndenja me ty, as delet tua as dhitë tua nuk mbetën shterpa dhe unë nuk kam ngrënë dash prej grigjës sate. Çka ka copëtuar ujku ty nuk ta kam prurë, por dëmin ta kam plotësuar prej të miave. Ti vetë ma ke kërkuar ashtu si të më ketë humbur ditën apo natën! Shpesh herë më ka përvluar ditën zhegu e natën cegmi e unë kam ndenjtur me to. As gjumi i natës nuk më hynte në sy! Prej këtyre njëzetë viteve që banova në shtëpinë tënde, katërmbëdhjetë të kam shërbyer për dy vajzat tua e gjashtë vjetë për bagëtitë tua, sepse dhjetë herë ma ke ndërruar pagën. Po mos të kishte qenë Hyu i atit tim me mua, Hyu i Abrahamit, Tmerri i Izakut, ti më kishe nisur me duar thatë. Por Hyu i ka parë vuajtjet e mia dhe mundin e krahëve të mi dhe mbrëmë e dha gjyqin e vet.«

Jakobi dhe Labani bëjnë lidhje

Atëherë Jakobi mori një gur dhe e nguli si shtyllë. Pastaj u tha gjindjes së vet: »Mblidhni gurë!« Ata bashkuan gurë e bënë një mogilë e maje mogile u ulën dhe ngrënë.

Atëherë Labani i tha Jakobit: »Sot kjo mogilë qoftë dëshmitare midis meje e teje!« Ja, përse e quajti Galeed, por edhe Mispa sepse tha: »Zoti qoftë vezhgues midis meje e teje kur ne nuk do të jemi në pamje të njëri-tjetrit.« Pastaj Labani i tha Jakobit

edhe këto: »Ja, këtu është mogila, këtu është shtylla që e kam ngrehur midis meje e teje. Kjo mogilë e kjo shtyllë le të jenë dorëzënët tanë se unë me qëllim të keq nuk do të kaloj ke ti përte kësaj mogile dhe se as ti nuk do të kalosh ke unë këndeje kësaj mogile dhe kësaj shtylle. Hyu i Abrahamit dhe Zoti i Nahorit qofshin gjykatësit tanë.«

Edhe Jakobi u përбетua me Hyun — Tmerrin e Izakut, babait të vet. Atëherë Jakobi kushtoi në Kodër një flije dhe i grishi gjindjen e vet të ngrënin. Pas darkës natën e kaluan në kodër.

Heret në mëngjes Labani u ngrit i mori ngruk djemtë e vet e të bijat e veta dhe i bekoj; atëherë u kthye në vendin e vet.

Edhe Jakobi e vazhdoi udhën e vet, kur qe, në udhë i dalin para engjëjt e Hyut.

Jakobi kur i pa, tha: »Këtu është logu i Hyut!« Prandaj atë vend e quajti Mahanajim.

Jakobi dërgon ndërmjetës te Ezau

Jakobi dërgoi disa ndërmjetës te vëllai i vet Ezau para se ai të arrinte në tokën Seir, në shkretëtirën e Edomit, me porosi t' i thonë: »Kështu thoni zotërisë tim Ezaut: Shërbëtori yt Jakobi të lamjëron: kam bannuar te Labani e gjertani kam ndenjtur ke ai. Kam fituar, ja, qe, gomarë, bagëti të ima, shërbëtorë e shërbëtore. Këtë lajm po ta sjell që të fitoj hir para syve të Imzotit.«

Lajmërarët u kthyen ke Jakobi me këto fjalë: »Kemi qenë ke vëllai yt Ezau. Ai vetë tani po të del para me katërqind vetë.«

Jakobi u frikësua për së forti dhe e ndjeu veten shumë ngusht. Njerëzit e vet i ndau në dy grupe, po ashtu edhe bagëtitë e ima e të trashat. Mendonte: nëse Ezau ndeshet në njërin grup dhe e sulmon, grupi tjetër mund të shpëtojë.

Atëherë Jakobi u lut: »O Hyu i atit tim Abrahamit! O Hyu i atit tim Izakut! Ti,

o Zot, që më ke urdhëruar: 'Kthehu në vendlindjen tënde e unë do ta ngies dorën!' Më shpëto prej thonjve të vëllai tim Ezaut, sepse drua se na bie e na vret mua, nëna e fëmijë. Ti vetë ke thënë: »Do të mbuloj me të mira të shumta dhe trashëgiminë tënde do ta shtoj porsì rërën e detit, që nuk mund të numrohet kaq e shumë është!«

Atë natë e kaloi aty; atëherë, çka pati për dorësh, ia bëri gati për dhuratë vëllait të vet Ezaut: dyqind dhi e njëzet cjep, dyqind delme e njëzet desh; tridhjetë kamela me qumësht e me zogj të vet; dyzetë lopë dhe dhjetë mëzetër njëzetë gomarica e dhjetë gomarë. Gjënë e ndau grigjë-grigjë dhe ua dorëzoi shërbëtorëve të vet. Atëherë u tha shërbëtorëve: »Shkoni para meje e mbanie largësinë midis grigjave.« Të parit i urdhëroi: »Kur vëllai im të takojë në ty e të pyesë: 'I kujt je? Kah po shkon? Të kujt janë bagëtia që po u grah?' ti përgjegj: »Janë të shërbëtorit tënd Jakobit! Këto janë dhuratë që ia çon zotërisë së vet, Ezaut! Edhe ai vetë po vjen pas nesh.«

Sepse mendonte: »Më parë po mundohem ta paqëtoj me dhurata, pastaj po takohem edhe vetë, ndoshta po qetësohet e më pret mirë dhe më fal.«

Kështu dhuratat u nisën para ndërsa ai qëndroi në dbanishtë.

Po këtë natë, Jakobi u çua, mori dy gratë e veta, dy shërbëtoret e veta, njëmbëdhjetë djemtë — fëmijët e vet dhe i kaloi va Jabokun. Pasi i qiti një herë ata, qiti pastaj në anë të tjetër edhe gjithçka kishte të veten. Jakobi mbeti vetëm.

Dhe një njeri u rrok me të deri në agim. Atëherë i tha:

»Më lësho, se zbardhi drita!«

Por ai përgjegj: »Nuk do të lëshoj pa më pasë bekuar!«

Atëherë ai e pyeti: »Si e ke emrin?«
I përgjegj: »Jakob.«

Ai i tha: »Nuk do të quhesh më Jakob, por Izrael, sepse ke luftuar si trim e me Hyun e me njerëz, dhe ke dalë fitues!«

Atëherë Jakobi pyeti: »Ma trego emrin tënd!«

Ai përgjigji: »Nuk guxon të pyetësh për emrin tim.« Atëherë e bekoj.

Jakobi e Ezau pajtohen

Jakobi i ngriti sytë dhe e pa se po vinte Ezau me katërqind vetë. Atëherë i ndau fëmijët e vet midis Lees, Rakelës dhe dy shërbëtoreve të veta. Para i qiti dy shërbëtoret me fëmijët e tyre, pas tyre Leen me fëmijët e saj në fund Rakelën me Jozefin. Vetë kaloi përpara, shtatë herë u përkul për dhe para tij deri që u afrua ke vëllai i vet.

Ezau vrapoi ke ai, e mori ngryk, e puthi dhe qau. Atëherë ngriti sytë: pa gratë dhe fëmijët.

Pyeti: »Kush janë këta me ty?«

Ai përgjigji: »Janë fëmijët, të cilët Hyu ia dhuroi shërbëtorit tënd.«

Pastaj u afruan shërbëtoret me fëmijët e vet dhe u përkulën thellë para tij. U afrua edhe Lea me fëmijët e vet dhe ata u përkulën thellë para tij. Në fund u afrua edhe Rakela me Jozefin edhe ata u përkulën thellë.

Ezau pyeti: »Çfarë mendon me tërë këtë turmë që kam takuar?«

Përgjigji: »Dëshiroj të pajtohem me zotërinë tim!«

Ezau përgjigji: »Unë kam mjaft, vëllai im! Lëre për vete gjënë tëndel!«

E Jakobi përgjigji: »Jo, ashtu, vëlla! Por pranoje prej dorës sime dhuratën time

nëse kam gjetur hir para syve tu. Për të vërtetë, pasi u pajtove me mua më duket si ta kisha takuar vetë Hyun. Prandaj pranoje dhuratën time që ta kam sjellë: Hyun e kam pasur në ndihmë e nuk më mungon asgjë!«

E pasi nuk prante duke iu lutur, Ezau e pranoi dhuratën.

Ezau atëherë i tha: »Të nisemi prej këndeje e unë po udhëtoj me ty.«

Por Jakobi i përgjigji: »Imzoti e di mirë se fëmijët janë të njomë; përmëtepër më duhet të kujdesem për dele dhe lopë pëlleja: në qoftë se nguten vetëm një ditë, të gjitha do të cofin. Le të shkojë Imzoti para shërbëtorit të vet, e unë do të vij dalëngadalë, këmba-këmbës me bagëtinë përpara dhe me fëmijë deri të arrij ke zotëria im në Seir.«

Atëherë Ezau i përgjigji: »Po t' i lë pra, disa njerëz prej këtyre që më përcjellin.«

Por ai përgjigji: »Po jo, e përse? Mjaft të pajtohem me vëllanë tim!«

Kështu atë ditë Ezau mori rrugën e kthimit për Seir, ndërsa Jakobi shkoi në Sukot, e prej andej në Shekem, ku e nguli tendën e vet para qytetit. Atë copë tokë ku e nguli tendën e vet e bleu prej të bijve të Hamorit, t'et të Shekemit, për njëqind kesitë. Aty e ndërtoi lterin dhe e quajti: »EL, Hyu i Izraelit.«

Jozefi dhe vëllezërit e tij

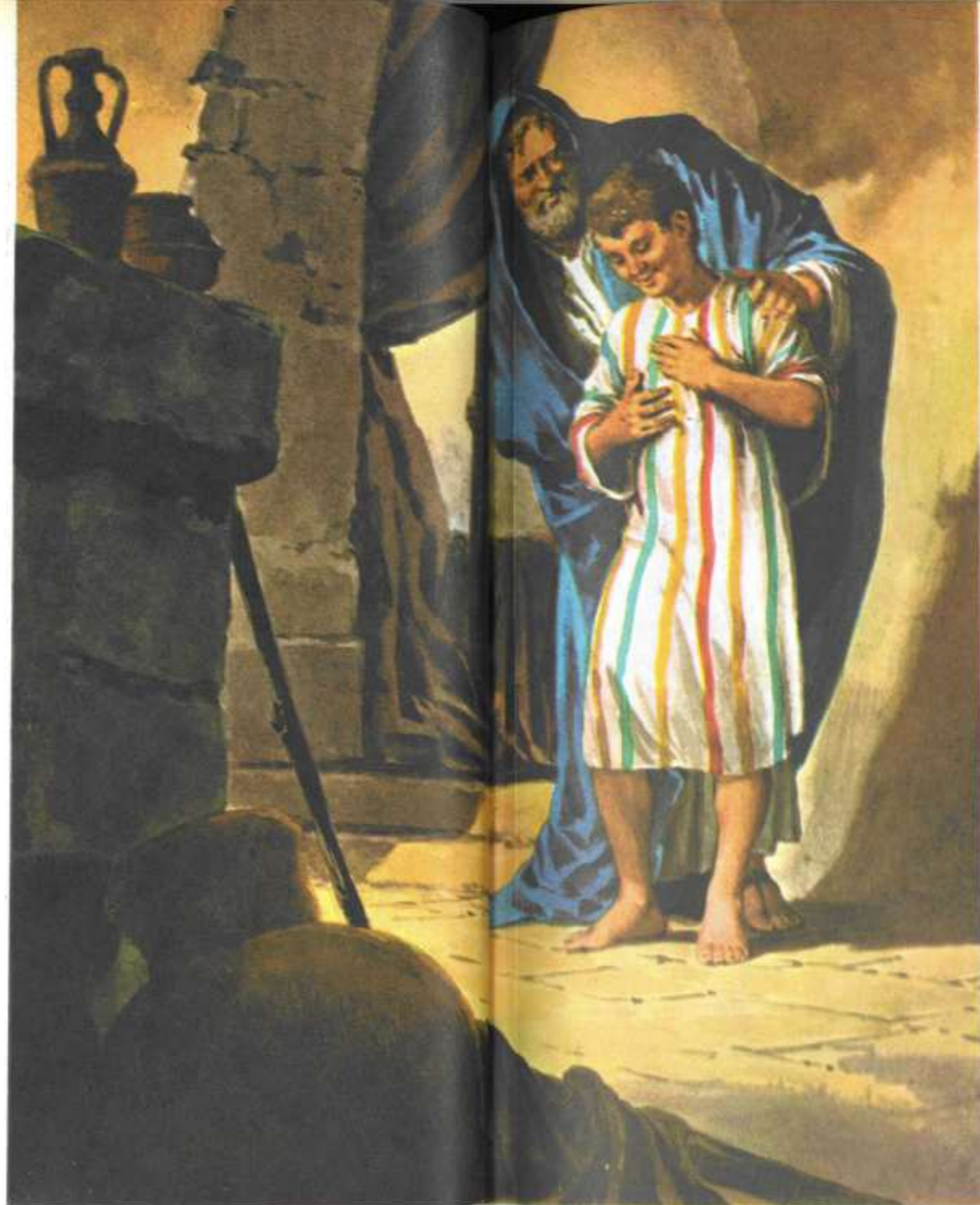
Jakobi kishte ngulur në vendin ku babai i tij kishte pasë banuar si i ardhur në dheun e Kanaanit.

Si djalosh, rreth shtatëmbëdhjetëvjeçar, Jozefi ruante grigjat bashkë me vëllezërit e vet, të bijtë Bilhes dhe të Zilpes — që ishin gratë e babait të tij.

Izraeli e donte Jozefin më tepër se të gjithë bijtë e tjerë, sepse i kishte lindur në pleqëri, dhe Izraeli ia punoi një petk të bukur lara-lara. Vëllezërit e hetuan se babai e donte më tepër se të gjithë djemtë të tjerë, prandaj edhe e urryen aq fort sa që nuk ishin të zotët t'ia thonë një fjalë miqësore.

Tashti, një herë Jozefi pa një ëndërr e ua tregoi vëllezërve të vet. Ai u tha: »Më dëgjoni çfarë kam ëndërruar! Mendoni! Më dukej se po gjendeshim në arë e po lidhnim dorëza gruri, kur qe, një herë dorëza e grurit e imja u ngrit përpjetë. Ndërkaq dorëzat tuaja u mblodhën për rreth simes dhe përkuleshin.«

Vëllezërit e tij e pyetën: »Çfarë të thotë mendja? A do të bëhesh mbret mbi ne? A do të bëhesh zotëria jonë?« Dhe e urryen edhe më tepër për ahkak të tregimit të ëndrrave.

Jozefi pa edhe një ëndërr tjetër dhe ua tregoi vëllezërve:

»Kam parë edhe një ëndërr! Më dukej se dielli, hëna dhe njëmbëdhjetë yje u përkulshin thellë para meje.«

Vëllezërit ia kanë smirë Jozefit

Por, ndërsa vëllezërit u hidhëronin në të për shkak të smirës, i ati i mendonte në vete këto ngjarje.

Një herë vëllezërit e tij shkuan t'i ruajnë bagëtitë e babait në Shekem. Izraeli i tha Jozefit:

»Vëllezërit tu ruajnë grigjat ngjat Shekemit. Ngritu, pra, se po të nisi tek ata!«

Ai i përgjegji: »Mirë, edhe vetë po shkoj.«

Atëherë i tha i ati: »Shko shih si janë vëllezërit e gjëja e gjallë e eja e më trego.«

Kështu e nisi nga vërria Hebron dhe ai arriti në Shekem.

Një njeri e gjeti duke u endur nëpër fushë dhe e pyeti:

»Çka po kërkon?«

»Po kërkoj vëllezërit — përgjegji. — A do të dish të më tregosh se ku do t'i ruajnë gjënë e gjallë?«

Ai njeri i tha: »Kanë shkuar prej këndeje. I kam dëgjuar duke thënë: 'Po shkojmë në Dotan!«

Kështu Jozefi shkoi pas vëllezërve të vet dhe i gjeti në Dotan.

Ata e panë që prej së largu dhe, ende pa arritur tek ata, u morën vesh ta vrasin. I thanë njëri-tjetrit:

»Ja po vjen ëndërruesi! Po e vrasim tani dhe po e qesim në ndonjë ubël. Ne do të themi: 'E ka ngrënë bisha e egër!'

Po shohim sa do ti vlejnjë ëndrrat!«

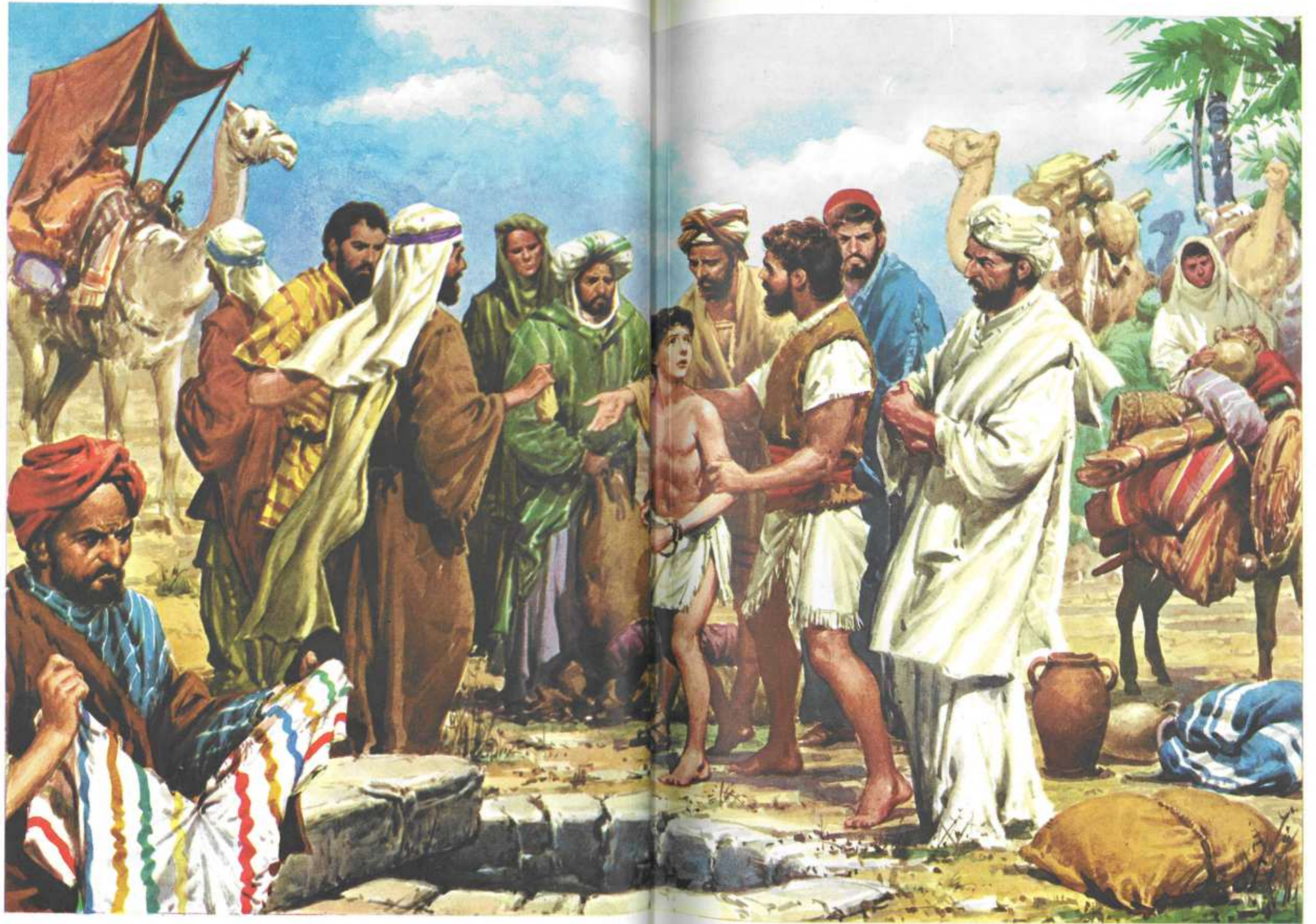
Por kur Rubeni dëgjoji, u mundua ta shpëtojë nga duart e tyre. Dhe tha: »Mos t'ia marrim jetën! Mos derdhni gjak!« — vazhdonte të flasë Rubeni. — Qitne në këtë ubël, në këtë shkretëtirë, por mos vini dorë në të!« Mendonte ta shpëtojë në ndonjë mënyrë e t'ia kthente t' et.

Jozefin e hedhin në ubël

Kur Jozefi arriti ke vëllezërit, vëllezërit ia hoqën petkun e tij — petkun e bukur lara-lara që e kishte veshur, e kapën dhe e hodhën në ubël. Ubla ishte pa ujë: kishite shterrë. Atëherë u ulën të hanë.

Posa i ngritën sytë, panë një turmë ishmaalësh që po vinin nga Gileadi. Kamelat i kishin të ngarkuara me erëra të këndshme, balçme, rrëshinë të erandshme: i sillnin për shitje në Egjipt.

Kur ia tregoi edhe t'et këtë ëndërr, i ati e qortoi dhe i tha: »Çfarë do të thotë ëndërra që ke parë? Athua do të vijmë unë, nëna jote, vëllezërit tu dhe do të përkulemi deri në tokë para teje?«

Atëherë Juda po u thotë vëllezërve të vet: »Çfarë fitese kemi nëse e mbysim vëllanë tonë dhe e hupim gjakun? Më mirë po e shesim ishmaelëve e nuk po vëmë dorë në të. Po ne vëlla e kemi; është mish i ynë!«

Vëllezërit e dëgjuan.

Ndërkaq arritën njerëzit. Vëllezërit e nxorën Jozefin nga ubla dhe e shitën për njëzet para argjendi, e ata e çuan Jozefin në Egjipt.

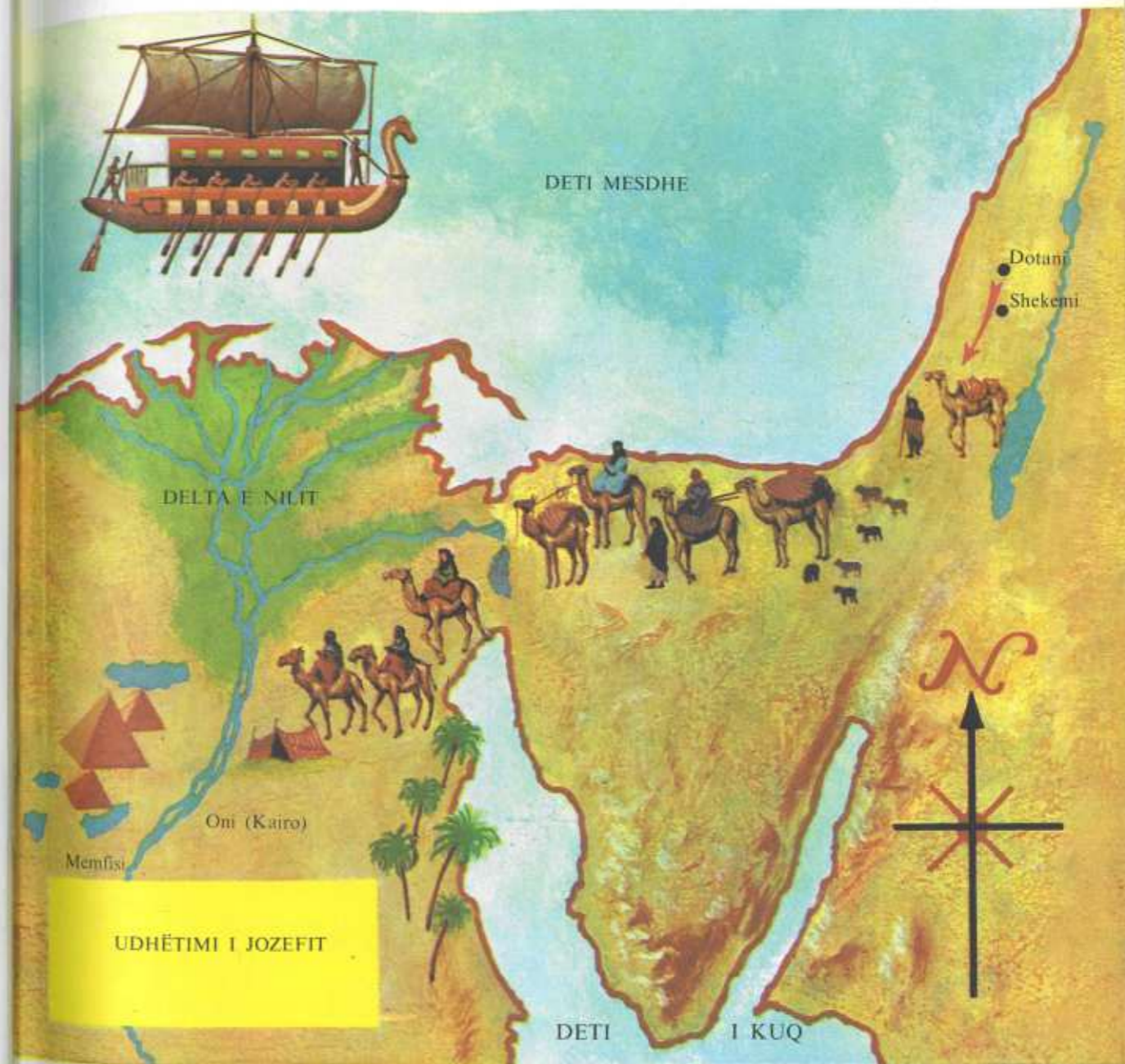
Vëllezërit morën petkun e Jozefit, prenë një edh dhe në gjakun e tij e zhytën petkun e Jozefit. Petkun e bukur lara-lara ia dërguan babait dhe i çuan fjalë: »Ja, çka

kemi gjetur. Shiko a mos është ndoshta petku i djalit tënd?«

Ai e njohi e tha: »Është petku i djalit tim! Bisha e paska copëtuar! Ma paska bërë Jozefin kortarë-kortarë!«

Atëherë Jakobi shqeu petkat e veta, vuri grathoren e pendesës në ijë e mbajti zi për kohë të gjatë për djalin e vet. Të gjithë bijtë e bijat e tija erdhën të mund ta ngushëllonin, por s'ishte punë që të bëhej dhe thonte: »Po se dhimbja që kam për djalë do të më shpie në Sheol-Nëntokë. Duke qarë e vajtuar do të zbres ke djali im!«

Kështu e qante Jozefin babai i vet.

Jozefi në Egjipt

Jozefin e çuan në Egjipt. Prej ishmaelëve, që e sollën atje, e bleu një egjiptian që quhej Putifar, oborrtar i faraonit dhe oficer i gardës së tij. Zoti ishte me Jozefin, prandaj edhe në çdogjë kishte fat të mirë: kështu egjiptiani e mori në shtëpi të vet. Zotëria i tij pa se Zoti është me të dhe se çdogjë që prekte me dorë Zoti e bënte të përparojë. I pëlqeu Jozefi dhe e mori për oborrtar e e bëri kryekujdestar të shtëpisë së vet dhe ia besoi krejt pasurinë e vet. Që atëherë Zoti e bekoj shtëpinë e egjiptianit për shkak të Jozefit — bekimi i Zotit ishte mbi gjithçka kishte — si në shtëpi ashtu në fushë. Kështu të gjithë pasurinë e vet ia besoi Jozefit dhe ai më s'kishte nevojë të përkujdeset përveç për ushqim që ngrënte.

E Jozefi ishte djalosh shumë i pashëm dhe fort i hijshëm.

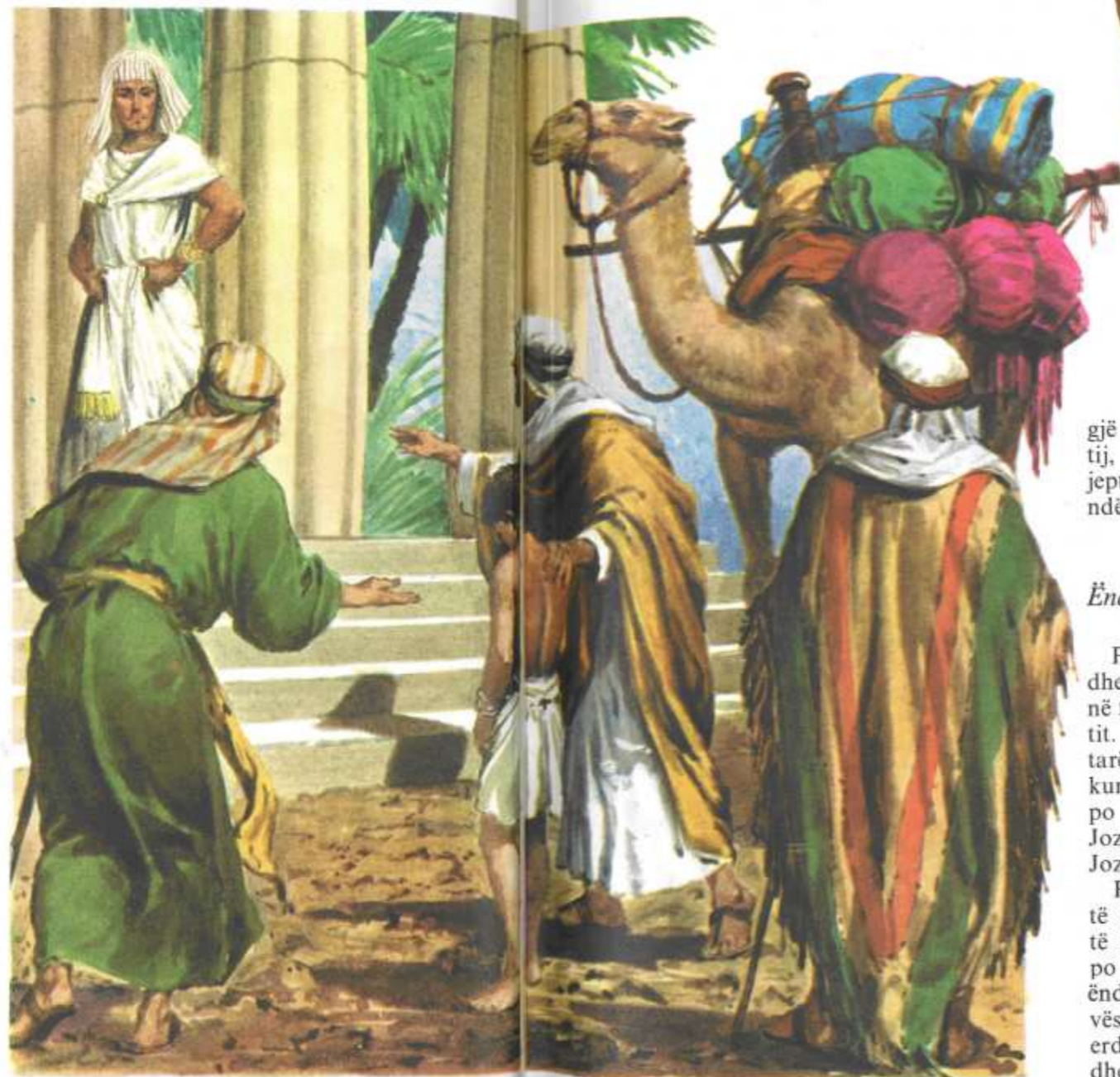
Pas disa kohe bashkëshortja e zotërisë zuri t'i lakmojë Jozefit dhe një ditë i tha: »Bjer me mua!«

Ai s'pranoi dhe i tha gruas së zotërisë së vet: »Shih! Që se unë jam këtu, zotëria im nuk përkujdeset më për shtëpinë e vet: gjithçka më ka lëshuar në besim. Në këtë shtëpi nuk ka më shumë pushtet se unë dhe asgjë nuk më mohon përveç ty sepse je gruaja e tij. E si atëherë unë do të mund e bëja një punë aq të keqe e të mëkatnoja kundër Hyut?!« Edhe pse ajo e tundonte Jozefin dita-ditës, ai nuk pranonte. Për këtë arsye ajo, e hidhëruar, e paditi rrejshëm te burri i vet:

»Ai shërbëtori hebre që na e solle në

shtëpi erdhi ke unë për të bërë dashuri. Por, posa dëgjoji se po bërtas, e la mallotën e vet përngjat meje e iku përjashta!«

Kur zotëria dëgjoji fjalët e bashkëshortes, u hidhërua për së forti. Zotëria e kapi Jozefin dhe e qiti në burg — në atë ku ishin të burgosur të burgosurit e mbretit.

Por Zoti ishte me të, u dëftua edhe në burg i mirë me Jozefin, kështuqë gjeti përkrahje edhe prej kryetarit të burgut. Kështu kryetari i burgut ia lëshoi në dorë Jozefit të gjithë të burgosurit që gjendeshin në burg; dhe as aty nuk bëhej asgjë pa të. Kryekujdestari i burgut nuk mendonte as-

gjë për çka kishte lënë nën kujdesin e tij, sepse Zoti i ndihmonte Jozefit dhe i jepte sukses të mirë secilës punë që Jozefi ndërmernte.

Ëndrra e verëtarit kryesor të faraonit

Pas këtyre ngjarjeve ndodhi që verëtarit dhe furrtarit i mbretit të Egjiptit, i ranë në faj lartëmadhërisë së tij mbretit të Egjiptit. Faraoni u hidhërua kundër dy oborrtarëve të vet: kundër kryeverëtarit dhe kundër kryefurrtarit dhe i qiti në burg — po në atë burg ku ishte i ndryer edhe Jozefi. Kryetari i rojës gardiste e caktoi Jozefin t'u shërbente.

Pasi e kaluan do kohë në burg, këta të dy — kryeverëtarit e furrtarit i mbretit të Egjiptit — të burgosurit — ëndërruan po të njëjtën natë. Çdonjëri kish ëndërruar ëndërrën e vet, dhe secila ëndërr kishte vështrimin e vet. Kur në mëngjes Jozefi erdhi ke ata, vuri re se ishin në mendime, dhe i pyeti:

»Përse sot qenkeni kaq të trishtuar?«
Ata i përgjegjën: »Kemi parë ëndrra e s'ka kush të na i shtjellojë!«
Jozefi u tha: »Po a nuk i përket Hyut t'i shpjegojë? Por, megjithatë, m'i tregoni mua!«

Atëherë kryeverëtari ia tregoi Jozefit ëndrrën që kishte parë:

»Endërova se po e kisha para shermen-
din e hardhisë. Në shermend ishin tri pinjo-
lla. Dhe, posa buloi, luzëzoi dhe në vilet e
saj u poqën kokrrat. E pasi në dorë kisha
kupën e faraonit, mora rrushin, e shtry-
dha në kupën e faraonit dhe pastaj ia dha-
shë Faraonit në dorë.«

Jozefi i tha:

»Ja ç'vështrim ka ëndrra: tri pinjollat

janë ditët. Pas tri ditësh Faraoni do të
amnestojë dhe do të kthejë në vendin e
punës. Prapë do t'ia vësh Faraonit në dorë
kupën e verës si më parë, kur ishe krye-
kujdestari i tij. Por, kur një ditë të jesh
mirë, të bie ndër mend edhe për mua se
kam qenë bashkë me ty në burg e ma
bëj këtë nderë: fol me faraonin dhe sprovo
të nxjerrësh nga kjo shtëpi. Sepse, po ta
them të vërtetën, përdhunë kam qenë ma-
rrë nga dheu i hebrejve; por as këtu nuk
kam bërë kurrfarë faji, e më qitën në
burg.«

Ëndrra e kryefurrtarit të mbretit

Kur kryefurrtari pa se Jozefi i dha ën-
drrës një shtjellim të mirë, i tha:

»Unë ëndërrova se majë kresë kisha tri
shporta të bardha. Në më të sypërmen
kishte gjithfarë ëmbëlsirash që ka zakon të
hajë faraoni, porse i hanin zogjtë nga shpor-
ta mbi kokën time.«

Jozefi i përgjegji:

»Ja ç'vështrim ka ëndrra: tri shportat
janë tri ditët. Pas tri ditësh faraoni do ta
lartësoi kokën tënde dhe do ta varë mbi
dru e zogjtë do të hanë mishin tënd!«

Dhe njëmend, të tretën ditë, kur faraoni
po u bënte gosti të gjithë nëpunësve të vet
— kishte ditëlindjen — i qiti ndër nëpunës
të vet kryevertarin dhe kryefurrtarin e vet.
Kryevertarin e ktheu në vendin e punës
së mëparshme dhe ky ia jepte në dorë
faraonit kupën e verës, ndërsa kryefurrtar-
in e vari në litar, shi ashtu si u kishte
thënë Jozefi.

Megjithatë kryevertarit nuk i ra ndër mend
për Jozefin, madje edhe e harroi krejtë-
sisht.

Ëndrrat e Faraonit

Pas dy viteve faraoni pa këtë ëndërr:
i dukej se po qëndronte në breg të Ni-
lit. Nga Nili dolën shtatë lopë të bukura
dhe të majme: po kullotnin në zunkëthi-
shtë. Kur, qe, fill pas tyre dolën shtatë
lopë të tjera, të shemtuara e të ligsh-
ta e zunë vend përngjat atyre të tjerave në
breg të Nilit. Lopët e shemtuara dhe të
ligshata i përpinë lopët e bukura e të majme.
Në kaq faraoni u zgjua.

Rishtas e zuri gjumi dhe ëndërroi një
tjetër ëndërr: ja, shtatë kallëz të bukur
e të plotë po dalin nga një kashtë e
vetme. Dhe ja, pas tyre dolën edhe shtatë
kallëz të tjerë, të zez dhe të djegur nga
era e lindjes. Shtatë kallëzit e zez i për-
dinë shtatë kallëzit e bukur dhe të plotë.
Faraonit i doli gjumi, dhe ja, ishte vetëm
ëndërr!

Në mëngjes faraoni ishte i shqetësuar
në shpirt dhe grishi të gjithë shortarët dhe
dijetarët e Egjiptit: u tregoi ëndrrat e
veta, por askush s'diti t' i shtjellojë.

Atëherë foli kryevertari i faraonit: »Më
duhet sot ta rrëfej një lëshim tim. Një
herë, kur faraoni u hidhërua me nëpunë-
sit e vet, më burgosi edhe mua dhe krye-
furrtarin në ndertesën e kryeprisit të rojës
gardiste. Ëndërrova po të njëjtën natë,
unë dhe ai, por secili prej nesh ëndërroi
një ëndërr që kishte vështrim të ndryshëm.
Me ne aso here ishte një hebre i ri, rro-
gëtar i kryeprisit të rojës gardiste. Ia tre-
guam ëndrrat tona e ai na i spjegoi:
secilit ia tregoi vështrimin e ëndrrës së
vet. Si na i spjegoi ashtu edhe na ndodhi:
mua më kthyen në vendin e punës si me
ndërsa atë e varën.«

Faraoni menjëherë dërgoi njerëzit për të
sjellë Jozefin. Shpejt e nxorën nga burgu;
e qethën, i veshën petka të reja, e ai doli
para faraonit.

Atëherë faraoni i tha Jozefit:

»Kam parë ëndrra e askush s'di të m'i
spjegojë. Kam dëgjuar për ty se di t' i spje-
gosh ëndrrat posa i dëgjon.«

»Unë nuk mund asgjë — i përgjegji Jozefi faraonit — por Hyu do t'ia japë faraonit përgjegjën e vërtetë.«

Faraoni ia tregon Jozefit ëndrrat e veta

Atëherë faraoni i tregoi Jozefit:

»Në ëndërr po qëndroja në bregun e Nilit. Dhe, ja! Prej Nilit dolën shtatë lopë të majme e të bukura. Kullotnin në zunkëthishtë. Pas tyre dolën shtatë lopë të tjera. Ishin tepër të shemtuar dhe të ligshhta. Kurrë nuk pashë në mbarë tokën e Egjiptit lopë aq të shemtuar. Dhe shtatë lopët e shemtuar e të ligshhta i përpinë shtatë lopët e para të majme. Dhe, edhe pse i përpinë, aspak nuk dukej se kishin gjë në bark: ishin të shemtuar si më parë.

Ndërkaq më doli gjumi.

Pastaj pashë në ëndërr se si në një kashtë të vetme dolën shtatë kallëz të plotë e të bukur. Por pas tyre dolën shtatë kallëz të tjerë të bjerrët, të zez dhe të djegur nga era e lindjes. Kallëzit e zez i përpinë shtatë kallëzit e shëndoshë.

Ua kam treguar këto edhe shortarëve por s' u gjet asnjë që të dijë të m'i spjegojë.«

Atëherë Jozefi i tha faraonit:

»Dy ëndrrat e faraonit janë vetëm një ëndërr: Hyu e vë në dijeni faraonin çfarë mendon të bëjë.

Shtatë lopët e bukura janë shtatë vjetë; shtatë kallëzit e bukur prap janë shtatë vjetë. Kështu është vetëm një ëndërr. Shtatë lopët e shemtuar dhe të ligshhta pas tyre, ashtu edhe shtatë kallëzit e zbrazët dhe të djegur nga era e lindjes, shënojnë shtatë vjetë urie. Kjo është ajo që i thashtë më parë faraonit: Hyu e vë në dijeni faraonin çfarë mendon të bëjë. Ja, po vijnë shtatë vite shumë të bëgatshme për dheun e Egjiptit. Por pas tyre do të vijnë shtatë të tjera urie, kur do të harrohet mbarë begatia e dheut të Egjiptit.

E përse ëndrra u përsërit, do me thanë se Hyu ka vendosur të bëjë ashtu dhe se s'do të vonojë ta zbatojë.

Prandaj faraoni le të zgjedhë një njeri të aftë e të mendçëm dhe ta vërë kujdestar mbi mbarë tokën e Egjiptit. Pastaj faraoni le të kujdeset të vërë kujdestarë dhe mbarështues në vend, të cilët të mbledhin të pestën e mbarë korrjes në tokën e Egjiptit gjatë shtatë viteve të mira që do të vijnë. Le të mbledhin nga të gjitha drithërat gjatë shtatë viteve që po vijnë; me fuqizim të faraonit të mbledhin dri-

thëra për ushqim e t'i grumbullojnë në qytete. Kështu kjo rezervë do t'i vlejë vendit gjatë shtatë viteve të urisë që do t'i ndodhë dheut të Egjiptit, kështu që gjatë kohës së urisë mos të sharrojë vendi.«

Faraonit dhe të gjithë nëpunësve të tij i pëlqeu përgjegjja e Jozefit. Prandaj faraoni u tha nëpunësve të vet:

»Athua mund të gjendet një njeri tjetër sikurse është ky, një njeri që do të ishte kështu i pasur me shpirtin e Hyut?«

Faraoni e shpërblen Jozefin

Atëherë faraoni i tha Jozefit:

»Pasi Hyu ta ka dhënë këtë dije, nuk ka tjetër njeri që të jetë i dijshtëm dhe i aftë sa ti. Ti, pra, do të jesh mbarështuesi i shtëpisë sime: tërë populli im

do t'u nënshtrohet urdhërimeve tua. Po edhe vetë, vetëm për sa i përket fronit do të jem më i madh se ti! Po të vë, ja, — mbi mbarë tokën e Egjiptit!«

Pastaj faraoni e hoq unazën-vulë nga dora e vet e ia vuri Jozefit në gisht. Atëherë Jozefin e veshi me një petk prej më së bukurës pëlhurë e për qafë ia vari një varg ari. E shëtitë në karrocë si zëvendësin e vet dhe para tij brohorisnin: »Abrek! Në gjunj!« Kështu e bëri kryetar mbi mbarë dheun e Egjiptit.

Faraoni i tha edhe këto Jozefit: »Edhe pse unë jam faraoni, pa lejen tënde askush s'do të luajë as dorë as këmbë në mbarë tokën e Egjiptit. Faraoni e quajti Jozefin »Safanat Paneah — Hyu thotë e jeton« e për grua i dha Asenatën, të bijën e Poti-Ferës, priftit në On. Dhe Jozefi u nis për të vizituar tokën e Egjiptit.

Jozefit i lindi djemtë: Manaseu e Efrajimi

Jozefi kishte tridhjetë vjetë kur hyri në shërbim të faraonit, mbretit të Egjiptit. Jozefi s'vonoi dhe u largua prej faraonit për të vizituar mbarë tokën e Egjiptit. Gjatë shtatë viteve të bereqetshme toka prodhoi me shumicë. Ai — gjatë këtyre shtatë viteve që i gëzoi dheu i Egjiptit — bash-

koi prodhime dhe i ruajti në qytete, duke i grumbulluar në qytete prodhimet e ndryshme të fushave për rreth. Kështu Jozefi bashkoi shumë drithëra, porsì rërën e detit dhe zu vend ta masë më, sepse ishte aq shumë sa s'mund të matej.

Para se të vinte viti i urisë, Jozefi pati dy djem, të cilët ia lindi Asenata, e bija e

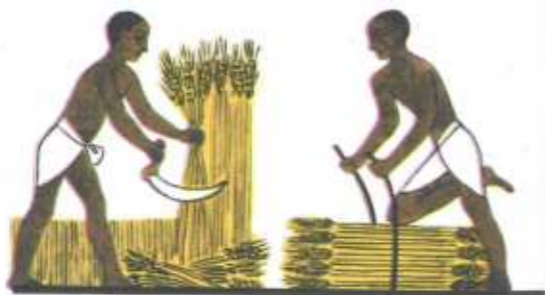
Putifarit, priftit në On. Djalit të madh Jozefi ia ngjiti emrin Manase »sepse — tha ai — Hyu ma fali dhe vetë i harrova vështirësitë dhe shtëpinë e babait tim«. Të dytit ia ngjiti emrin Efraim, »sepse — tha ai — Hyu bëri të shtohem në tokën e vështirësisë sime.«

Shtatë vitet e begatisë në tokën e Egjiptit morën fund dhe u afruan shtatë vitet

e urisë sikurse i kish parafolur Jozefi. Në çdo vend kishte uri, ndërsa në tokën e Egjiptit kishte mjaft bukë. Por, kur edhe toka e Egjiptit filloi ta sprovtojë urinë, populli zu të kërkojë bukë nga faraoni. Faraoni u tha egjiptianëve:

»Shkoni ke Jozefi dhe, çkado t'u thotë, bëni!«

Kur uria kapi mbarë tokën e Egjiptit, Jozefi i hapi magazinat e grumbullimeve dhe kështu i furnizonte me drithëra egjiptianët, sepse zia e bukës u bë e madhe fort edhe në Egjipt. Por edhe bota mbarë shkonte në Egjipt ke Jozefi për të blerë drithëra, sepse uria kishte kapur mbarë botën.

Vëllezërit e Jozefit në Egjipt

Kur Jakobi mori vesh se në Egjipt kish-te drithëra për shitje, u tha të bijve:

»Përse jeni lidhur ashtu e shikoni njëri-tjetrin? Unë po dëgjoj — tha — se gjen-det drithë për shitje në Egjipt. Uluni, pra, atje poshtë e na bleni atje që mos të vde-sim urie«.

Kështu dhjetë vëllezërit e Jozefit zbritën në Egjipt për të blerë drithë. Por Benia-minin, vëllanë e vërtetë të Jozefit, Jakobi nuk e dërgoi me të tjerët. »Mos të ma gjejë ndonjë fatkeqësi« mendonte ai.

Jozefi ishte mëkëmbësi i mbretit në atë vend; ai u ndante drithë të gjithëve. Erdhën edhe vëllezërit e tij dhe në nder-im ranë përmbys për dhe para tij.

Jozefi, posa i pa vëllezërit, i njohi, porse u pru me ta si i huaj dhe u foli me ash-përsi. I pyeti:

»Nga po vini?«

»Po vijmë prej tokës së Kanaanit për të blerë drithëra ushqimi.«

Megjithëse Jozefi i njohi vëllezërit e vet, ata nuk e njohën. Jozefit iu kujtuan ën-drrat që kishte parë lidhur me ta. U tha:

»Ju jeni spiunë! Keni ardhur për të gje-tur shtigjet e ligshita të vendit.«

Ata i përgjegjën:

»Jo, or zotëri, shërbëtorët tu kanë ar-dhur për të blerë ushqime. Të gjithë jemi

të bijtë e një babai; jemi njerëz të nder-shëm; shërbëtorët tu askurrë nuk kanë qenë spiunë!«

Ai u tha rishtas:

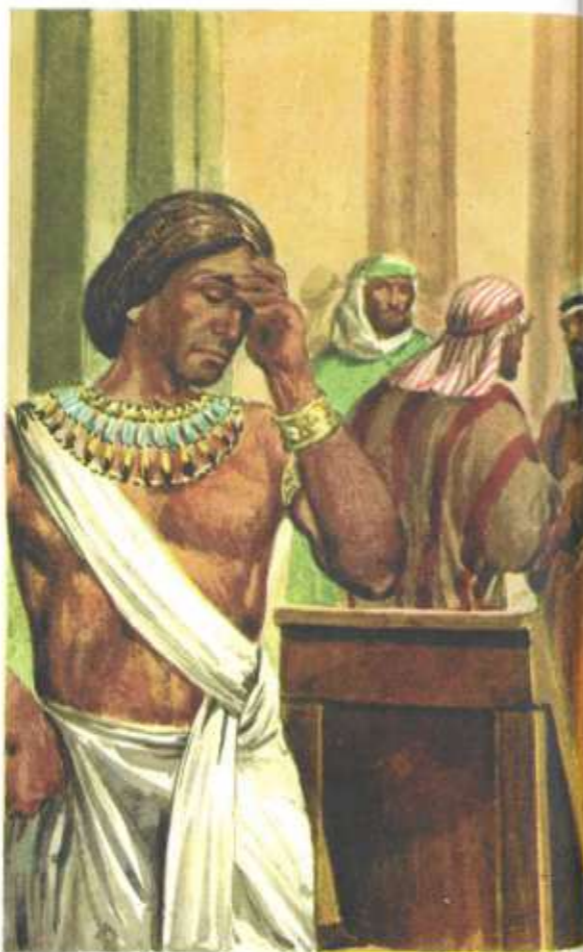
»Jo, por keni ardhur të zbuloni vendet e ligshita të kësaj toke.«

Ata i përgjegjën:

»Ne, shërbëtorët tu, ishim dymbëdhjetë vëllezër, të bijtë e një babai, në dheun e Kanaanit — më i vogli tani është me babanë, ndërsa njëri nuk është më.«

Atëherë Jozefi ua shkrepiti:

»Shi sikurse u thashë: ju jeni spiunë! Kështu do t'u vë në provë: pasha faraonin, prej këndeje nuk do të dilni po nuk e pru-të vëllanë tuaj më të voglin. Dërgonie një-rin prej jush ta sjellë vëllanë e ju të tjerët në burg! Kështu do t'i vërtetoj fjalët tuaja

a janë të vërteta apo rrena. Përndrysh, pasha faraonin, ju jeni spiunë.«

Atëherë i qiti në burg për tri ditë.

Të tretën ditë Jozefi u tha:

»Bëni kështu e nuk do t'ua marr jetën, sepse unë jam njeri që e drua Hyun. Në-se vërtet, jeni gjinde e ndershme, njëri prej jush le të rrijë në burg e ju të tjerët shkoni e çoni drithëra familjeve tuaja të un-shme. Pastaj ma bini vëllanë tuaj më të voglin, kështu që të vërtetohen fjalët tuaja e mos ta humbni jetën.«

Ata pranuan. Pastaj i thonin njëri-tjetrit:

»Të shkretët ne! Na ra ndëshkimi për shkak të vëllait tonë; sepse e pamë në ngushticë e ndërsa ai na lutej për mëshirë, ne s'e dëgjuam. Prandaj edhe na gjeti tani kjo e keqe!«

Rubeni u përgjegji:

»A nuk u kam pasë thënë: 'Mos më-katnioni kundër djaloshit!' por ju nuk më dëgjuat! Tashti kërkohet llogari për gjakun e tij!«

Ata nuk dinin se Jozefi po ua merrte vesh fjalët, sepse me të flitnin me anë të përkthyesit.

Jozefi u largua prej sish dhe qau. Rish-tas u kthye dhe fliste me ta. Atëherë e ndau Simonin dhe urdhëroi ta lidhnin ndër sy të tyre.

Vëllezërit kthehen në shtëpi

Atëherë Jozefi dha urdhër t'ua mbush-nin thasët me drithë; secilit t'ia shtijnë paratë e tija në thes dhe t' u jepnin ushqime për rrugë. Ashtu edhe bënë. Ata e ngar-kuan drithin në gomarë të vet dhe u nisën prej andej. Por njëri prej tyre, kur zunë vend për të kaluar natën, hapi thesin për t'i dhënë të hajë gomarit, pa të hollat e veta në grykë të thesit. U tha vëllezër-ve:

»Mua m'i paska kthyer të hollat! Ja, ku janë në grykë të thesit!«

U dridhën deri në palc të zemrës, të trembur e shikuan njëri-tjetrin dhe thanë: »Çfarë na bëri Hyu kështu?!«

Kur arritën në tokën e Kanaanit ke babai i tyre, i treguan çdogjë që u kishte ndodhur. I thanë:

»Njeriu që është zotëria i atij vendi na ka folur rëndë dhe na ka pandehur për spiunë. Ne i thamë se jemi gjinde e ndershme dhe se kurrë nuk kemi qenë spiunë. I treguam se kemi qenë dymbëdhjetë vëllezër, të bijtë e një babai të vetëm, dhe se njëri nuk është më, ndërsa më i vogli tani është me babanë tonë në dheun e Kanaanit. Por njeriu që është zotëria i atij vendi, na tha: 'Me këtë gjë do ta kuptoj se jeni gjinde e ndershme: lëni njërin vëlla ke unë, ju të tjerët merrni sa u nevojitet për familjet që i keni pa ngrënë e shkoni. Pastaj ma sillni vëllanë e vogël, kështu që ta di se nuk jeni spiunë, por gjinde e ndershme. Atëherë do t'ua kthej vëllanë tuaj dhe ju do të jeni të lirë të levizni nëpër këtë vend.'«
Ndërsa po i zbraznin thasët secili gjeti

në grykë të thesit qesen e vet me para. Kur panë, të gjithë i kapi frika si ata gjithashtu edhe babanë e tyre. Atëherë babai i tyre, Jakobi u tha:

»Ju po më lini pa fëmijë! Jozefi ka humbur, Simoni s' është, e tani doni ta merrni edhe Beniaminin! Të gjitha këto po rëndojnë mbi mua!«

Atëherë Rubeni i tha t'et:

»Vraj dy djemtë e mi nëse nuk do ta kthej këtu! Ma lësho në dorën time dhe unë do ta kthej.«

Ai i përgjegji:

»Djali im s' do të vijë me ju! Vëllai i tij i vërtetë është i vdekur dhe ai është vëlla i vetëm? Po bëni e ma gjet gjë në udhë ku doni ta mirrni, me trishtim të madh do ta përcillni në Sheol -(dhe) kryet tim të thinjur.«

Beniamini shkon në Egjipt

Në atë vend erdh e u bë një uri tepër e madhe. Kur e mbaruan drithin që kishin sjellë nga Egjipti, babai i tyre u tha: »Shkoni rishtas dhe na bleni ndopak drithë!«

Juda i përgjegji:

»Ai njeri na ka treguar trup se nuk do të na lërë t'i dalim para po qe se vëllai ynë nuk do të jetë me ne. Në qoftë, pra, se je i vullnetit ta lësh të vijë me ne vëllai ynë, ne do të ulemi atje dhe do të blejmë drithë, por, po qe se ti nuk e lë të udhëtojë me ne, ne s'kemi si ulemi sepse ai na ka thënë: 'Ju nuk do të guxoni të më dilni para po qe se vëllai juaj nuk do të jetë me ju.'«

Izraeli vijoi:

»Po pse ma bëtë këtë të zezë e i treguat se e keni edhe një vëlla?« — »Ai njeri na pyeste pa ia ndarë për ne dhe për familjen tonë. 'A e keni ende babanë gjallë? A keni më ndonjë vëlla?' Ne i përgjegnim në pyetje. Ku e dinim ne se do të na thonte: 'Bine vëllanë tuaj!'
«

Atëherë Juda i tha t'et, Izraelit: »Lëshoje të vijë djaloshi me mua. Po ngritemi e po shkojmë e kështu do të shpëtojmë gjallë e nuk do të vdesim nga uria ne dhe fëmijët tanë. Unë përgjegji për të dhe prej meje kërkoje. Nëse nuk do ta kthej ke ti dhe nuk do ta sjell para teje, do të mbetem fajtor i yt për sa të jem gjallë. Mos të ishim matur kaq gjatë, dy herë kishim shkuar e ardhur.«

Babai i tyre, Izraeli, u tha:

»Pasi puna qëndroka ashtu, le të vijë, por bëne këtë: merrni në strajca dhurata prodhimesh më të zgjedhura të këtij vendi dhe dhuronia atij njeriu: pak balçëm, pak mjaltë, parfume, pishë të erandshme, lejthia dhe badema. Merrni me vete të holla dy herë më shumë, sepse duhen kthyer të hollat që i gjetët në grykë të thasëve. Ndoshta i kanë lënë gabim. Merrne vëllanë tuaj dhe dilni para atij njeriu. E bëftë Hyu i gjithpushtetshëm — El Shadai — që ai njeri të ketë mëshirë për ne e ua liron edhe vëllanë tjetër dhe Beniaminin. E unë, nëse e ka thënë Zoti të mbes pa djem, në dashtë!«

Njerëzit morën dhuratat, morën dy herë më shumë të holla dhe Beniaminin. U nisën për rrugë e u ulën në Egjipt ku i dolën para Jozefit.

Vëllezërit i shtien në shtëpinë e Jozefit

Jozefi, kur e pa Beniaminin, i tha kujdestarit të shtëpisë së vet: »M'u prij këtyre njerëzve në shtëpinë time, prej një bagëti dhe bëje gati, sepse këta njerëz do të hanë

me mua mesditën.« Njeriu bëri sipas urdhërit të Jozefit dhe i çoi gjindjen në shtëpinë e Jozefit.

Njerëzit u frikësuan kur panë se po i çojnë në shtëpinë e Jozefit dhe thanë: »Për shkak të të hollave që u gjetën në grykë të thasëve herën e parë po na çojnë brenda për të na sulmuar e për të na bërë skllevër me gjithë gomarët tanë.«

Prandaj iu afruan kujdestarit të shtëpisë së Jozefit dhe, te dera e shtëpisë, i thanë:

»Na fal, zotëri! Ne kemi ardhur edhe një herë tjetër për të blerë drithë e, kur zumë vend për të kaluar natën e si i hapëm thasët tanë, kur ja, në grykë të thasëve të secilit, paratë e secilit prej nesh — e njëjta shumë. Tani i kemi prurë me vete. Ne kemi marrë edhe të tjera të holla për të blerë ushqime. Ne nuk dimë kush na i ka futur paratë në thasë.«

»Mos u trazoni! — u tha — Mos kini tutë. Hyu juaj dhe Hyu i atit tuaj e ka ruajtur visarin tuaj në thasët tuaj. Të hollat tuaja kanë pasë arritur ke unë!«

Atëherë e nxori nga burgu Simonin.

Ky njeri pastaj i futi njerëzit tanë në shtëpinë e Jozefit, u solli ujë për të larë këmbët e shtazëve tyre u qiti tagji. Njerëzit mandej i bënë gati dhuratat për t' ia dhënë Jozefit kur të vijë për drekë, sepse e morën vesh se ai aty do të ngrëntë mesditën.

Kur Jozefi erdhi në shtëpi, ata ia dhanë dhuratat që i kishin sjellë me vete duke u përkulur para tij me nderim deri në tokë.

Jozefi i pyeti për shëndet dhe vazhdoi: »Po babai i juaj plak, për të cilin më keni folur, si është me shëndet? A është mirë e gjallë?«

»Shërbëtori yt, babai ynë — i përgjegjën ata dhe u përkulën thellë në nderim për

dhe — është mirë e gjallë si pleqtë.«

Jozefi, si i lartësoi sytë e vet, pa Benjaminin — birin e nënës së vet — dhe e pyeti: »A është ky vëllai juaj më i vogli, për të cilin më keni folur?« Dhe duke iu drejtuar atij, i tha: »Hyu pastë mëshirë për ty, o biri im!«

E Jozefi aty për aty doli jashtë sepse zemra iu çua peshë prej mallit për të vëllanë; ishte he-he kah qan. Kaloi në një dhomë të tjetër dhe aty u zhgreh në vaj. Atëherë i lau faqet, u kthye dhe, duke shtërnguar vetveten, urdhëroi: »Na e sillni drekën!«

Jozefi ngrën drekë me vëllezër të vet

I shtruan atij në vete, atyre në vete e në vete edhe egjiptianëve që po ngrënin drekën

me ta. Egjiptianët nuk do të mund të hanë me hebrej, sepse egjiptianëve u vjen të ndytë të hanë me ta.

I uli në tryezë para vetes sipas moshës së tyre: më lart më të vjetrit — sipas moshës e më të rinjtë më poshtë. Njerëzit e shikonin njëri-tjetrin me habi, nga ua di moshën?! Ai urdhëroi t'u çonin ushqime që i merrnin para tij, por pjesa e ushqimeve për Benjaminin ishte pesë herë më e madhe. Të bijtë a Jakobit pinë e u gostitën me të.

Atëherë Jozefi i urdhëroi kujdestarit të shtëpisë së vet: »Mbushi thasët e këtyre njerëzve me drithë aq sa të mund të mbajnë, paratë e secilit futi në grykë të thesit. Gotën time — atë prej argjendit — shtjere në grykë të thesit më të voglit, bashkë me të hollat e tija për drithë.«

Kujdestari bëri si i qe urdhëruar.

Po zbardhte drita kur gjinden dhe shtazët

e tyre i bënë gati për rrugë. Posa dolën nga qyteti — nuk ishin larguar shumë — Jozefi i tha mbarështuesit të shtëpisë së vet:

»Shpejto e shko pas atyre njerëzve! Kur t'i zësh, thuaju: 'Përse e ktheni të mirën me të keqe!? Athua nuk është ajo gotë me të cilën zotëria im pi dhe e përdor për të zbuluar të ardhmen? Keni punuar tepër keq!«

Kujdestari kur i zu, ua përsriti ato fjalë. Por ata përgjegjën:

»Përse zotëria po na i thotë ato fjalë? Larg qoftë se shërbëtorët e tu e kanë bërë një punë të tillë! Ne madje edhe të hollat që i kemi pasë gjetur në grykë të thasëve t'i kemi prurë prej tokës së Kanaanit. E si kemi pasur sy e faqe të vjedhim argjend e ar prej shtëpisë së zotërisë tënd? Ai te i cili prej shërbëtorëve tu të gjendet, le të vri-

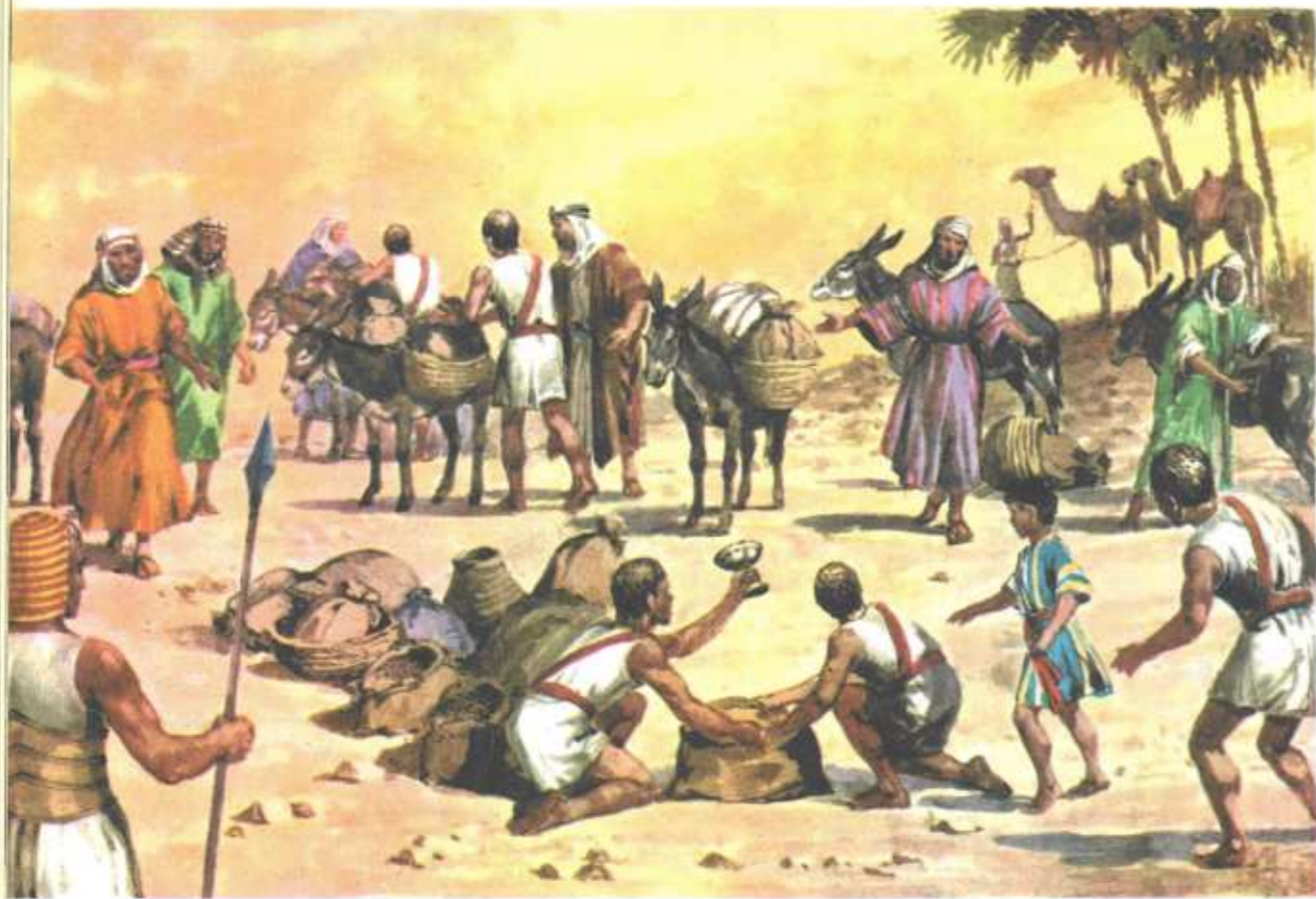
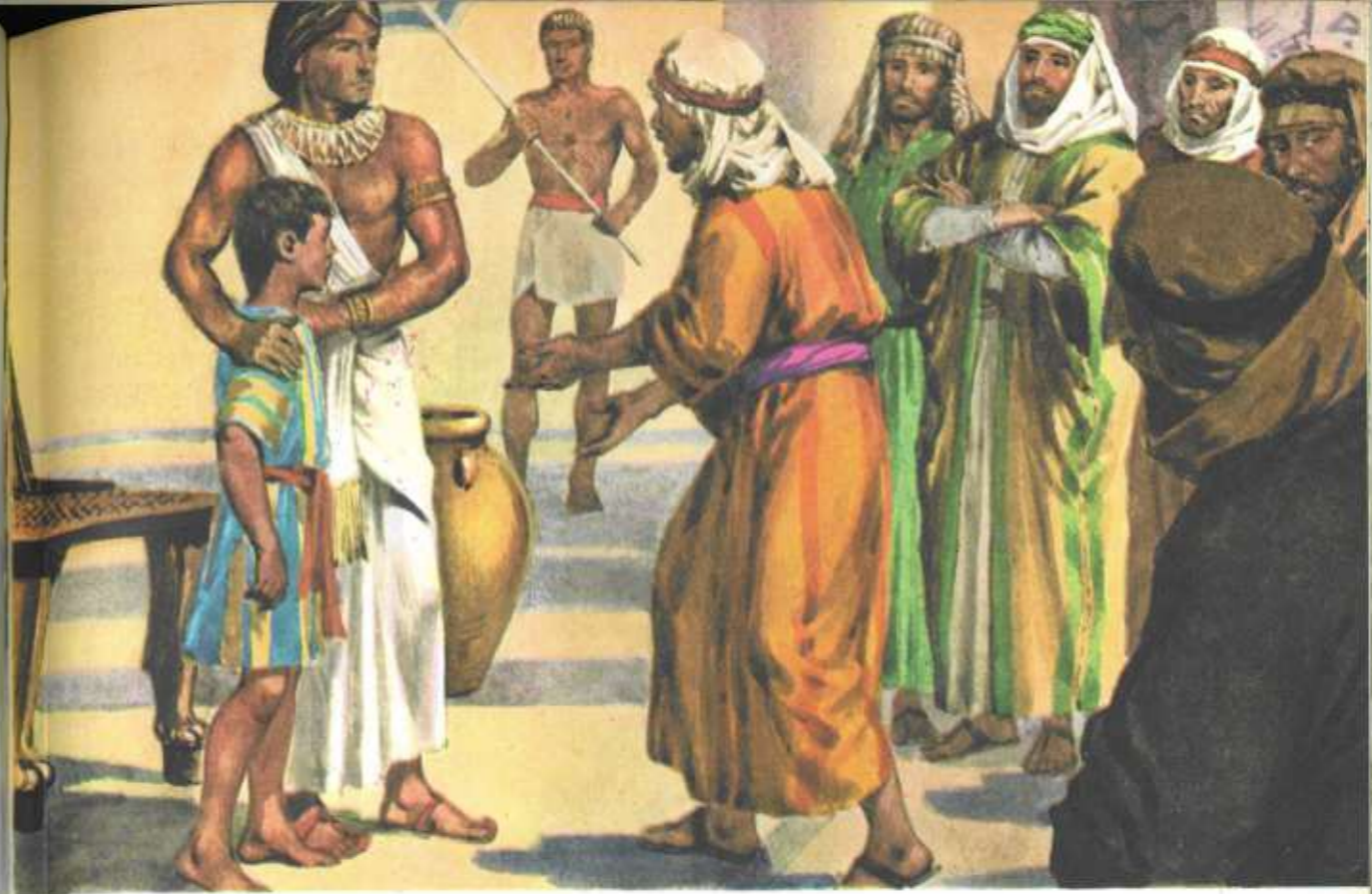
tet e të tjerët le të bëhen skllëverit e zotërisë tënd!«

Ai vijoi:

»Mirë pra! Le të bëhet ashtu si po thua! Megjithatë, vetëm ai te i cili të gjendet sendi i vjedhur, do të jetë skllavi im, e të tjerët do të jenë të lirë.«

Secili menjëherë i uli thasët e vet për tokë dhe u hapi grykën. Ai i kontrollisi duke filluar prej më të madhit deri në më të voglin. Gota u gjend në thesin e Beniaminit. Ata atëherë i shqyen petkat e veta; secili e ngarkoi rishtas gomarin e vet dhe u kthye në qytet.

Kur Juda dhe vëllezërit e tij rishtas hynë në shtëpinë e Jozefit, ai ende ishte aty. Ranë përmbys për dhe para tij. Jozefi i pyeti: »Çka keni bërë kështu? A nuk e dinit

se një njeri si unë di të zbulojë fshehtësitë?»

Atëherë i përgjegji Juda: »Çka mund t'i përgjegjim Imzotit? Si të flasim e të përligjemi? Vetë Hyu e ka zbuluar veprën e keqe të shërbëtorëve tu. Ja, pra, ne jemi skllëverit tu, — barazi edhe ne sikurse ai te i cili u gjend gota!«

»Qoftë larg meje ta bëj atë gjë! — përgjegji Jozefi — Por ai te i cili u gjend gota do të jetë skllavi im e ju tjerët shkoni lirisht te babai juaj!«

Juda i bën lutje Jozefit

Atëherë iu afrua Juda dhe i tha: »Zotëria im, jepi leje shërbëtorit tënd t'ua thotë një fjalë veshëve të zotërisë së vet dhe mos u hidhëro me shërbëtorin tënd! E di se je baraz me faraonin. Zotëria jote i ka pyetur shërbëtorët e vet: 'A e keni babanë dhe

ndonjë vëlla të tjetër.' Ne i kemi përgjegjur zotërisë tonë: 'E kemi babanë plak; ai e ka edhe një djalë që i ka lindur në pleqërinë e tij. Ky është më i vogli. Vëllai i tij me nënë e me baba ka vdekur, kështuqë ai është djali i vetëm i nënës së tij. Babai i tij e do për së tepërmi.' Pastaj u ke thënë shërbëtorëve tu: 'Ma bini këtu ta shohin sytë e mi!' Ne i kemi përgjegjur zotërisë tonë: 'Djaloshi nuk mund ta lërë babanë e vet; po ta lënte babai i tij do të vdiste.' Atëherë u ke përgjegjur shërbëtorëve tu: 'Në qoftë se vëllai juaj më i vogli nuk do të vijë këtu me ju, ju mos më dilni para sysh!' Kur jemi kthyer ke shërbëtori yt, babai ynë, i kemi treguar fjalët e Imzotit. Babai ynë na ka thënë: 'Shkoni rishtas dhe na sillni drithëra buke!' I kemi përgjegjur: 'Nuk mund të shkojmë atje. Ne do të ulemi atje vetëm nëse me ne vjen vëllai më i vogli sepse ai njeri nuk na lejon t'i dalim para syve nëse me ne nuk

do të jetë vëllai ynë më i vogli.' Shërbëtori yt, babai im, na përgjegji: 'Sikurse e dini: gruaja më ka lindur dy djem. Njëri më ka humbur dhe mendoj se ma ka copëtuar egërcira! Që atëherë nuk e kam parë më! Nëse ma merrni edhe këtë e m'i ndodhë ndonjë fatkeqësi, kokën time të thinjur do të ma plandosni me hidhërim në humnerën e Sheolit! Po shkova tani ke shërbëtori yt, babai im, pa djaloshin, shpirti i të cilit është ngusht i lidhur me jetën e tij, sa të shohë se djaloshi nuk është me ne ai do të pëlcasë e kështu shërbëtorët tu do ta zbrisin me hidhërim kokën e thinjur të shërbëtorit tënd, babait tonë, në Sheol. Sepse unë, shërbëtori yt, ia kam dhënë

fjalën shërbëtorit tënd, babait tim, se ky do të kthehet me vëllezër, me këto fjalë: 'Nëse unë nuk do ta kthej, unë vetë do të jem fajtori i tim et për sa të jem gjallë!' Tashti, të bëj lutë që shërbëtori yt, unë, të rri skllav i Imzotit e djaloshi të kthehet me vëllezër. Sepse, si mund të shkoj ke babai im nëse djaloshi nuk do të jetë me mua?! Nuk do të mund e shihja mjerimin që do ta gjëjë babanë tim!«

Jozefi u zbulohet vëllezërve

Jozefi s'mundi më të përmbahet para atyre që e rrethonin dhe bërtiti të madhe:

»Të gjithë përcjellësit e mi të më largohen prej pranisë!« Kështu asnjë egjiptian nuk qëndroi me Jozefin kur ky ju dëftua vëllezërve të vet. Ia plasi vajit aq sa edhe egjiptianët mund e ndëgjuan. Kjo gjë u muar vesh edhe në pallatin e faraonit.

»Unë jam Jozefi! — u tha vëllezërve të vet — A e kam ende babanë gjallë?«

Vëllezërit e tij s'mund të flisnin prej habisë që i kapi.

Jozefi rishtas u tha:

»Afrohuni ke unë!«

Kur u afruan, u tha: »Unë jam Jozefi, vëllai juaj; ai, të cilin e keni shitur në Egjipt. Por mos u shqetësonu as mos u prishni pse më keni shitur këtu, sepse është vetë Hyu që më ka dërguar këtu para jush për t'u shpëtuar jetën.

Ky është viti i dytë që se ka filluar uria mbi tokë dhe edhe për pesë vite të tjera nuk do të ketë as lëvrim toke as korrje. Prandaj Hyu më ka dërguar para jush këtu që mos të shuhet fara juaj mbi tokë, për t'u shpëtuar ju dhe pasardhësit tuaj. Këndej nuk jeni ju ata që më keni sjellë këtu, por Hyu; ai më ka bërë babanë e faraonit, zotërinë mbi mbarë shtëpinë e tij dhe sundimtar mbi mbarë dheun e Egjiptit.

Shpejtoni të shkoni ke babai im dhe thoni: Hyu më ka bërë zotërinë e mbarë tokës së Egjiptit. Zbrit ke unë pa vonesë. Ti do të banosh në krahinën Goshën. Kështu do të jesh ngjat meje: ti, fëmijët tu, nipëria jote, bagëtitë tua të ima e të trasha me gjithçka ke. Unë do të përkujdesem për ty sepse uria do të zgjasë edhe pesë vjetë. Kështu nuk do të mungojë asgjë as ty as familjes sate dhe askujt prej të tuajve.

Ja, se ju me sytë tuaj po shihni sikurse po sheh edhe vëllai im Beniamini se po u flet goja ime. Tregoni babait tim për pozitën e lartë që kam në Egjipt e për gjithçka keni parë e shpejtoni të ma sillni këtu babanë tim!«

Atëherë e mori gryk Beniaminin dhe i plasi vaji; qante edhe Beniamini i kapur gryk me të. U fal e u përfal edhe me të gjithë vëllezërit dhe qante duke u marrë gryk me ta. Atëherë vëllezërit e tij zunë të bisedojnë më lirisht me të.

Faraoni e grish Izraelin në Egjipt

U hap zëri dhe mori dhenë arriti deri në pallatin e faraonit se Jozefit i kishin ardhur vëllezërit e faraonit me nëpunës të vet i ra mirë. Atëherë faraoni i tha kështu Jozefit:

»Thuaju vëllezërve tu të bëjnë kështu: ngarkoni shtazët tuaja e shpejtoni të ngjiteni në dhenë e Kanaanit. Merrne babanë tuaj dhe familjet tuaja e ejani ke unë. Unë do t'u jap krahinën më të mirën e Egjiptit dhe do ta gëzoni bëgatënë e kësaj toke. Jep edhe këtë urdhër: Kështu bëni: merrni qerre prej Egjiptit për fëmijët tuaj e për gratë tuaja, merrni babanë dhe ejani! Mos t'u dhimbet asgjë që lëni atje, sepse çka ka më të mirë në Egjipt, do të jetë e juaja.«

Të bijtë e Izraelit bënë ashtu. Jozefi u gjeti, sipas urdhërit të faraonit, karroca dhe ushqime për udhëtim. Secilit prej tyre u dha petka të reja e Beniaminit i dha treqind para argjendi dhe pesë palë rroba. Babait të vet, pastaj i dërgoi këto: dhjetë gomarë të ngarkuar me gjëra të çmueshme të Egjiptit dhe dhjetë gomare të ngarkuara me drithëra buke, me bukë dhe me gjëra ushqimore për udhëtim. I përcolli vëllezërit

e vet për udhë dhe u tha: »Mos bëni fjalë rrugës!«

Kështu ata shkuan nga dheu i Egjiptit e arritën në tokën e Kanaanit, ke babai i tyre, Jakobi.

Kur i thanë babait: »Jozefi është gjallë dhe ai madje sundon me mbarë tokën e Egjiptit!« zemra e tij erdhi e u gurua sepse i shkreti s'mund e besonte. Por kur i treguan gjithçka u kishte pasë thënë Jozefi

dhe kur i pa karrocat që ia kishte dërguar i biri për udhëtimin e tij, i erdhi fryma babait të tyre e tha: »I lumi unë, i lumi unë! Jozefi, djali im qenka ende gjallë! Dua të shkoj ta shoh para se të vdes!«

Ëndrra e Jakobit

Kështu Jakobi me gjithëka pati të veten u nis për rrugë e kur arriti në Beer Shebë, i kushtoi fli Hyut të Izakut, babait të vet. Në një vegim që pati natën Hyu e thirri Izraelin:

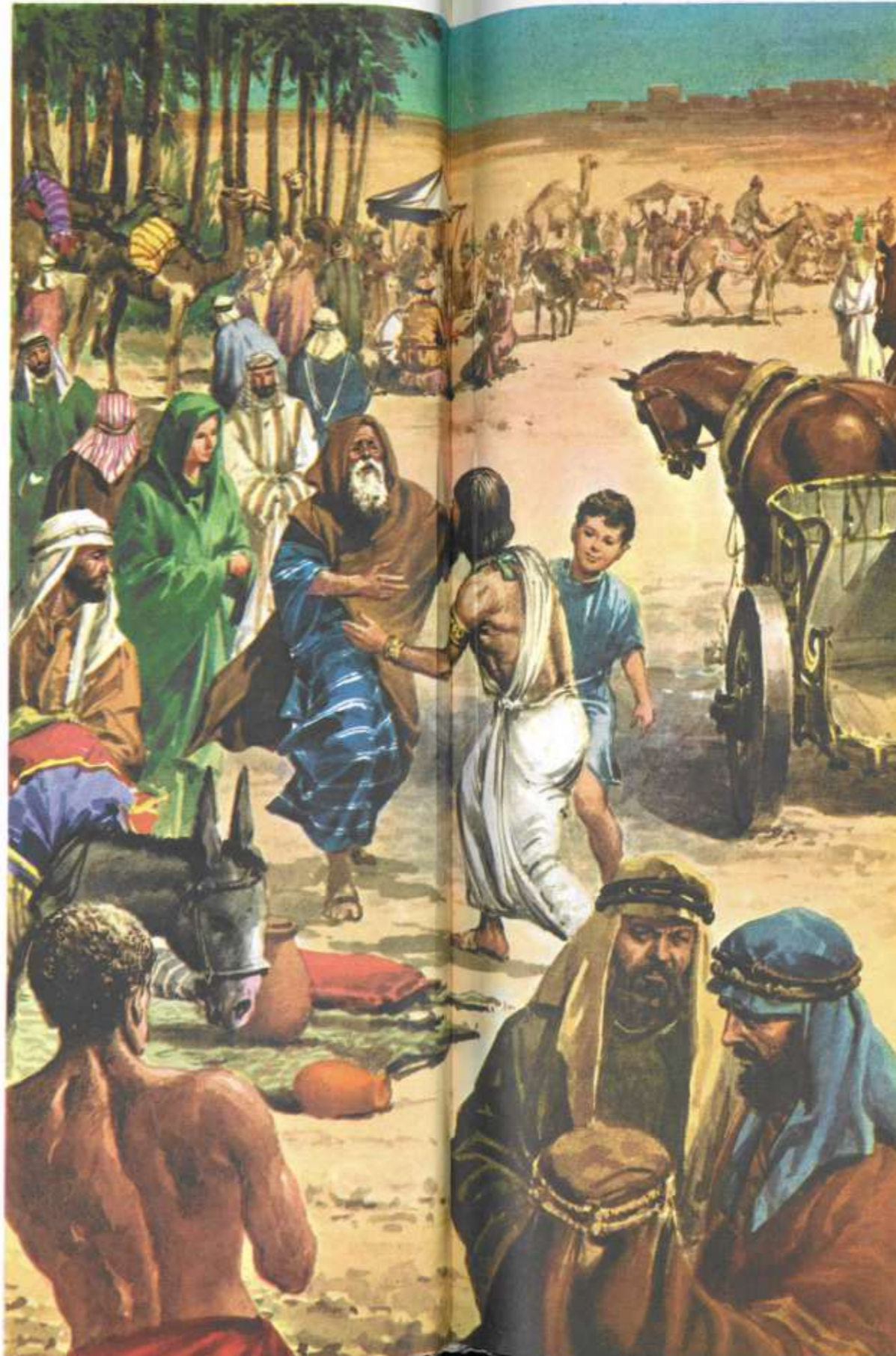
»O Jakob! O Jakob!«

Ai përgjigji: »Urdhëro!«

»Unë jam Hyu, Hyu i babait tënd! Mos u tut të zbritësh në Egjipt, sepse atje do të bëj të shtohet prej teje një popull i madh. Unë vetë do të zbres bashkë me ty në Egjipt dhe vetë përsëri do të kthej këtu e ty Jozefi do t'i mbyllë sytë me dorën e vet.«

E Jakobi u nis prej Beer-Shebesë. Të bijtë e Izraelit e vunë babanë e vet Izraelin, të bijtë e vet e gratë e veta në karroca që ua kishte dërguar faraoni për të udhëtuar.

Me vete morën gjithëka kishin të veten dhe gjithëka kishin fituar në tokën e Kanaanit dhe arritën Jakobi e mbarë trashigimia e tij në Egjipt.

Jakobi në Egjipt

Kur arritën në Goshën, Jozefi e gatoi karrocën e vet dhe shpejtoi në Goshën për t'u takuar me babanë, Izraelin. Kur arriti tek ai, i ra ngryk dhe ashtu ngryka-ngrykas qau gjatë. Atëherë Izraeli i tha Jozefit:

»Tani, pasi po shoh me sy të mi se je gjallë, mund të vdes!«

Jozefi i mori pesë vëllezër të vet e ia paraqiti faraonit.

Atëherë faraoni i pyeti vëllezërit e tij: »Me çka merreni?«

Ata i përgjigjën: »Shërbëtorët tu janë blegtorë. Me këtë punë na janë marrë edhe të parët.« I thanë faraonit edhe këtë: »Kemi ardhur të banojmë këtu për do kohë sepse na janë mbaruar kullosat e grigjave të shërbëtorëve tu: po edhe një uri e tmerrshme po rëndon mbi tokën e Kanaanit. Na jep leje që, ne shërbëtorët tu, të zëmë vend në krahinën e Goshenit.«

Faraoni i tha Jozefit: »Le të banojnë, atëherë, në krahinën e Goshenit. E nëse di se ndonjëri prej tyre është bari i përshatshëm, caktoje për kujdestar të gjësë sime.«

Atëherë Jozefi e paraqiti babanë e vet Jakobin ke faraoni. Jakobi e bekoj faraonin.

Uria

Kështu Jozefi e vendosi babanë e vet dhe vëllezërit e vet e u dha për pronë krahinën më të mirën e Egjiptit, në krahinën e Ramsesit, ashtu si e caktoi faraoni.

Jozefi i furnizoi me ushqime babanë e vet, vëllezërit e vet, mbarë familjen e babait të vet deri në më të voglin.

Askund nuk kishte ushqime sepse kishte rënduar një uri e tmerrshme: e rëndoi ajo e tokën e Egjiptit e tokën e Kanaanit. Jozefi i bashkoi të gjitha të hollat që gjendeshin në tokën e Egjiptit e në tokën e Kanaanit si shkëmbim për shitjen e drithërave. Të hollat i deponoi në pallatin e faraonit.

Por kur u mbaruan të hollat në dheun e Egjiptit e të Kanaanit, të gjithë egjiptianët erdhën ke Jozefi dhe i thanë:

»Na jep bukë! Përse të vdesim para syve tu? Nuk ka më para!«

Jozefi u përgjegji: »Jepni bagëtitë tuaja e unë do t'u jap drithë si shndërrim për bagëti, pasi të hollat kanë mbaruar.«

Kështu ata sillnin bagëtitë e veta e ky u jepte bukë si shkëmbim për kuaj, bagëti të ima e të trasha dhe për gomarë. Kështu atë vit i furnizoi me drithëra në këmbim të gjithë gjësë së gjallë të tyre.

Kur kaloi ai vit, erdhën ke ai vitin tjetër dhe i thanë:

»S'kemi pse i fshehim gjë Imzotit: të hollat janë sosur, bagëtitë ia kemi dhënë Zotërisë, nuk na jet tjetër t'i japim zotërisë përveç veten e tokat e bukës. Përse të mbarojmë ne dhe tokat tona para syve të Imzotit? Merrna ne dhe tokat tona si shkëmbim për bukë dhe kështu do të bëhemi bujq robër të faraonit me gjithë tokën tonë. Na jep edhe farëra që të mbesim gjallë dhe mos të vdesim e arat tona mos të mbesin djerre.«

Kështu Jozefi i fitoi për faraonin të gjitha tokat e punës të Egjiptit, pasi çdo egjiptian, pasi e kishte kapur uria, i shiti arat e veta.

Kështu mbarë dheu u bë pronë e faraonit e populli, prej një skaji në tjetrin, skllav i tij.

Nuk i bleu vetëm tokat e priftërinjve, sepse faraoni u jepte priftërinjve një pjesë të caktuar, kështu që ata jetonin prej të ardhurave që u jepte faraoni. Prandaj nuk patën nevojë t'i shitnin tokat.

Atëherë Jozefi i tha gjindes:

»Pasi sot u kam bërë ju dhe tokat tuaja pronë të faraonit, ja se po u jap farëra e mbillni tokat. Kur të bëhet korrja ju do t'i jepni faraonit të pestën pjesë ndërsa për vete ndalni katër të pestat: për mbjellje

të arave, për ushqimin tuaj dhe të atyre që i keni në shtëpi dhe për ushqim të fëmijëve tuaj.«

Ata përgjegjën: »Na ke shpëtuar! Ne falënderojmë Imzotin që mund të jemi skllavër të faraonit.«

Kështu Jozefi e qiti për Egjipt një ligj lidhur me pronat tokësore që vlen edhe sot e kësaj dite: e pesta pjesë i takon faraonit; vetëm prona e priftërinjve nuk ka kaluar në pronën e faraonit.

Jakobi jetoj në tokën e Egjiptit shtatëdhjetë vjetë. Kështu jeta e Jakobit zgjati njëqindëzvetëshatë vjetë. E kur Izraelit iu afrua koha të vdesë, e thirri djaln e vet Jozefin e i tha:

»Nëse dëshiron të ma plotësosh dëshirën — vëre dorën tënde nën koshën time si shenjë se do të ma mbajësh besën: mos më varros në tokën e Egjiptit. Kur të vdes, më baj prej këndeje e më ço atje lart në varrezat e etërve të mi!«

Jozefi i përgjegji:

»Do të bëj ashtu si thua.«

Ai i tha:

»M' u përbeto!«

Jozefi i bëri be. Atëherë Izraeli, në she-

një nderimi, u përkul thellë mbi nënkrejës, në shtrat.

Atëherë Izraeli i tha Jozefit: »Ja, unë s'do të vonoj të vdes; por Hyu do të jetë me ju dhe rishtas do t'u kthejë në tokën e të parëve tuaj. Ty po ta jap Shekemin — diçka më tepër se vëllezërve tu — të cilin e pata fituar me shpatë e me shigjetë prej amoritëve.«

Atëherë Jakobi i thirri të bijtë dhe u tha: »Bashkohuni t'u tregoj se çka do t'u ndodhë në kohët e ardhshme:

Rethoniu e dëgjoni, të bijtë e Jakobit, dëgjoni babanë tuaj, Izraelin!«

Atëherë Jakobi, i quajtur edhe Izrael, u tregoi se prej tyre, dymbëdhjetë të bijve të tij — do të rrjedhin dymbëdhjetë fiset e Izraelit. Rende-rendas i këshilloi të gjithë një nga një secilin: Rubenin, Simonin, Levin, Judën, Zabulonin, Isaharin, Danin, Ga-

din, Aserin, Neftalin, Jozefin, Beniaminin. Parakallëxoi se të gjithë vëllezërit do ta nderojnë dhe do ta dëgjojnë Judën. Secilin veçmas e bekoi.

Kur Jakobi i udhëzoi kështu të bijtë, i mblodhi këmbët në shtrojë e dha shpirt — u shoqërua me të parët e vet.

Atëherë Jozefi ra mbi babanë e vet, me lotë ia lau fytyrën dhe e puthi. Pastaj Jozefi u urdhëroi mjekëve që ishin në shërbimin e tij, ta balsamojnë babanë e tij dhe ata e balsamuan Izraelin. Kjo punë zgjati dyzetë ditë: sepse kaq zgjat balsamimi. Egjiptianët ia bënë gjëmën për shtatëdhjetë ditë.

E kur kaloi koha e gjëmës, Jozefi u tha kështu atyre që ishin në pallatin e faraonit:

»Ma bëni këtë mirësi e m'i thoni faraonit: 'Babai im më ka shtërnguar t'i

bëj këtë betim: 'Kur të vdes, më varros në varrezë që kam bërë gati në tokën e Kanaanit! 'Më lejo të dal atje dhe ta varros babanë e pastaj do të kthehem.«'

Faraoni i përgjegji:

»Ngjitu atje dhe varrose t'atë si të shtërngoi t'i përbetohesh.«

Jozefi varros babanë e vet

Kështu Jozefi shkoi ta varrosë babanë. Me të shkuan edhe të gjithë nëpunësit e faraonit-krerët e oborrit të tij dhe parnikët e mbarë dheut të Egjiptit; mbarë familja e Jozefit, vëllezërit e tij dhe familja e babait të tij. Në Goshën ndenjën vetëm të pamundshmit e bagëtia e imë e e trashë. Me të shkuan edhe karroca e kalorës: u bë kështu një përcjellje përmortore e madhe.

Kur arritën në Goren Haatad, përtë Jordanit, bënë një gjëmë të madhe e të madhërueshme. Jozefi mbajti zinë shtatë-ditshe për babanë.

Të bijtë e Jakobit bënë ashtu si u pati urdhëruar babai: e çuan në tokën e Kanaanit, e varrosën në shpellë, në arën Makpela.

Jozefi, pasi e varrosi babanë e vet, u kthye në Egjipt — ai, të vëllezërit dhe të gjithë ata që u ngjitën me të për t'i varrosur t'anë.

Kur vëllezërit e Jozefit panë se u vdiq i ati, thanë: »Vallë a do të jetë Jozefi ende i hidhëruar në ne për të keqen që ia kemi bërë e athua do të na hakmerret?«

Prandaj i çuan Jozefit fjalë kështu:

»Para se të vdiste babai yt na ka urdhëruar kështu:

'Kështu m'i thoni Jozefit: Faljau vëllezërve tu mbrapshtinë e mëkatin që bënë duke u sjellë me ty në mënyrë aq të pashpirtë e mizorishit.' Faljau, pra, fyerjen shërbëtorëve të Hyut të babait tënd!« Kur i dëgjoi këto fjalë, Jozefit i plasi vaji.

Atëherë vetë vëllezërit e tij erdhën te ai, ranë përmbys para tij dhe i thanë:

»Ja, erdhëm ke ti dhe jemi skllëvërit tu!«

Por Jozefi u përgjegji:

»Aspak mos u tutni! Athua unë mund ta zëvendsoj Zotin? Pastaj të keqen që ju mendoshit të ma bëni, Hyu e shndërroi në të mirë që të plotësohej kjo që u realizua sot: t'i shpëtohej jeta një populli të madh. Prandaj mos u tutni! Unë do të kujdesem për ju dhe për fëmijët tuaj.«

Kështu i qetësoi me fjalë të ëmbla.

Jozefi vdes

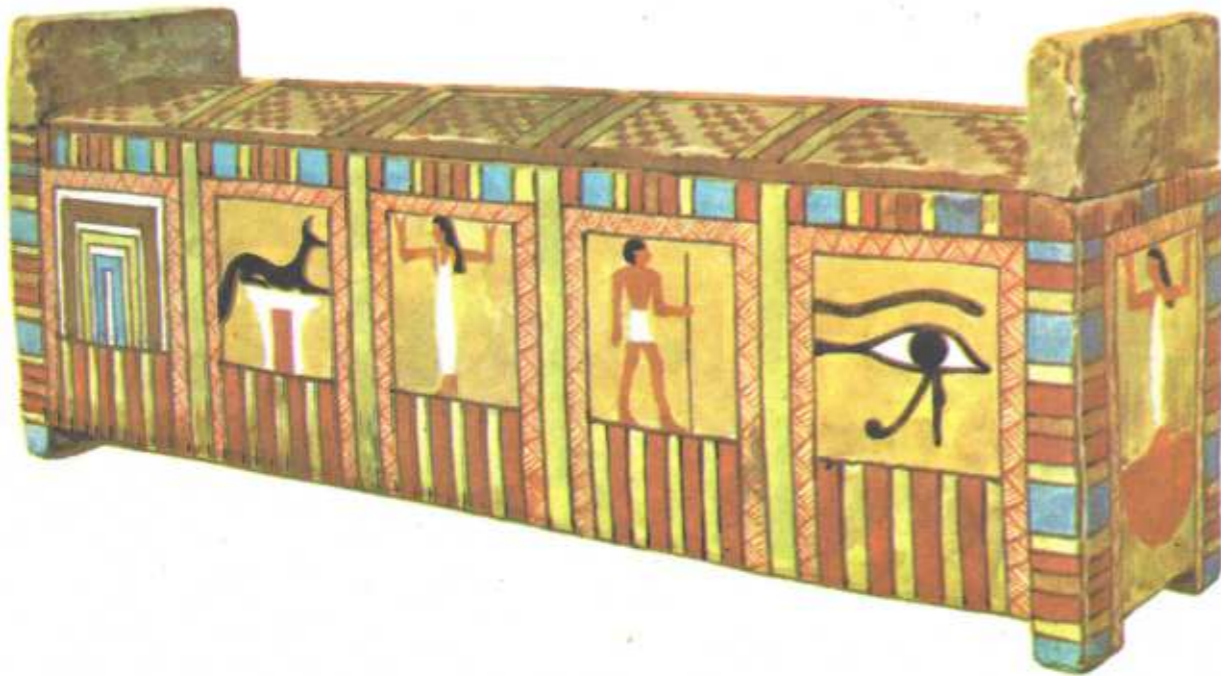
Jozefi qëndroi në Egjipt me familjen e babait të vet. Jozefi jetoi njëqind e dhjetë vjetë. Kështu Jozefi priti të shohë fëmijët e Efraimit deri në të tretin brez; po ashtu edhe të bijtë e Makirit, të birit të Manasheut, lindën në prehrin e Jozefit.

Atëherë Jozefi u tha të vëllezërve: »Unë po vdes, por Hyu me siguri do t'u kujtojë dhe do t'u nxjerrë nga kjo tokë e do t'u çojë në tokën që me betim ua ka pasë premtuar Abrahamit, Izakut e Jakobit.«

Atëherë Jozefi i përbeu kështu të bijtë e Izraelit: »Kur Hyu t'ua bëjë fat të dilni prej këndeje, m'i merrni eshtrat e mi prej këndeje.«

Jozefi vdiq kur kishte 110 vjetë; e balsamuan dhe në Egjipt e futën në arkivol.

Dalja nga Egjipti

Lindja e Moisiut

Pasi vdiq Jozefi, vdiqën edhe vëllezërit e tij si edhe mbarë ajo brezni. Porse Izraelët u shtuan, u shumuan fort dhe u bënë të fortë e të zotët aq sa e mbushën vendin.

Nërkohë erdhi në pushtet në Egjipt një tjetër mbret i cili nuk e njohi Jozefin. Ky i tha popullit të vet:

»A po shihni se populli i të bijve të Izraelit për kah numri dhe përkah fuqia po bëhet i rrezikshëm për ne. Të marrim, pra, kundër tyre masa me urti e t'ua ndalojmë shtimin. Përndryshe këta, në rast lufte, do ta rrisin numrin e kundërshtarëve tanë; që mos të na sulmojnë e atëherë të ikin prej vendit.«

Kështu caktuan kryepunëtorë mbi ta që t'i mundonin me punë të rënda. Kështu ata i ndërtuan faraonit qytetet depo: Pitomin dhe Ramsesin. Por sa më tepër i mundonin, aq më tepër shtoheshin, përparonin dhe hapeshin kaq sa egjiptianëve u kishte hyrë një frikë e madhe prej izraelëve.

Mbreti i Egjiptit ju drejtua mamive të izraelëve dhe u urdhëroi:

»Kur t'u ndihmoni në lindje grave të hebrenjve, vëniani mirë mendjen gjinisë së fëmijës: në qoftë se është djalë, mbytnë, në qoftë se është vajzë, le të jetojë!«

Porse mëmitë e dronin Hyun e nuk bënin ashtu si u kishte urdhëruar mbreti i Egjiptit, por i ruanin fëmijët mashkuj. Prandaj mbreti i Egjiptit i thirri mëmitë dhe u tha:

»Përse keni punuar ashtu dhe ua keni ruajtur jetën fëmijëve mashkuj?

Mëmitë i përgjigjën faraonit:

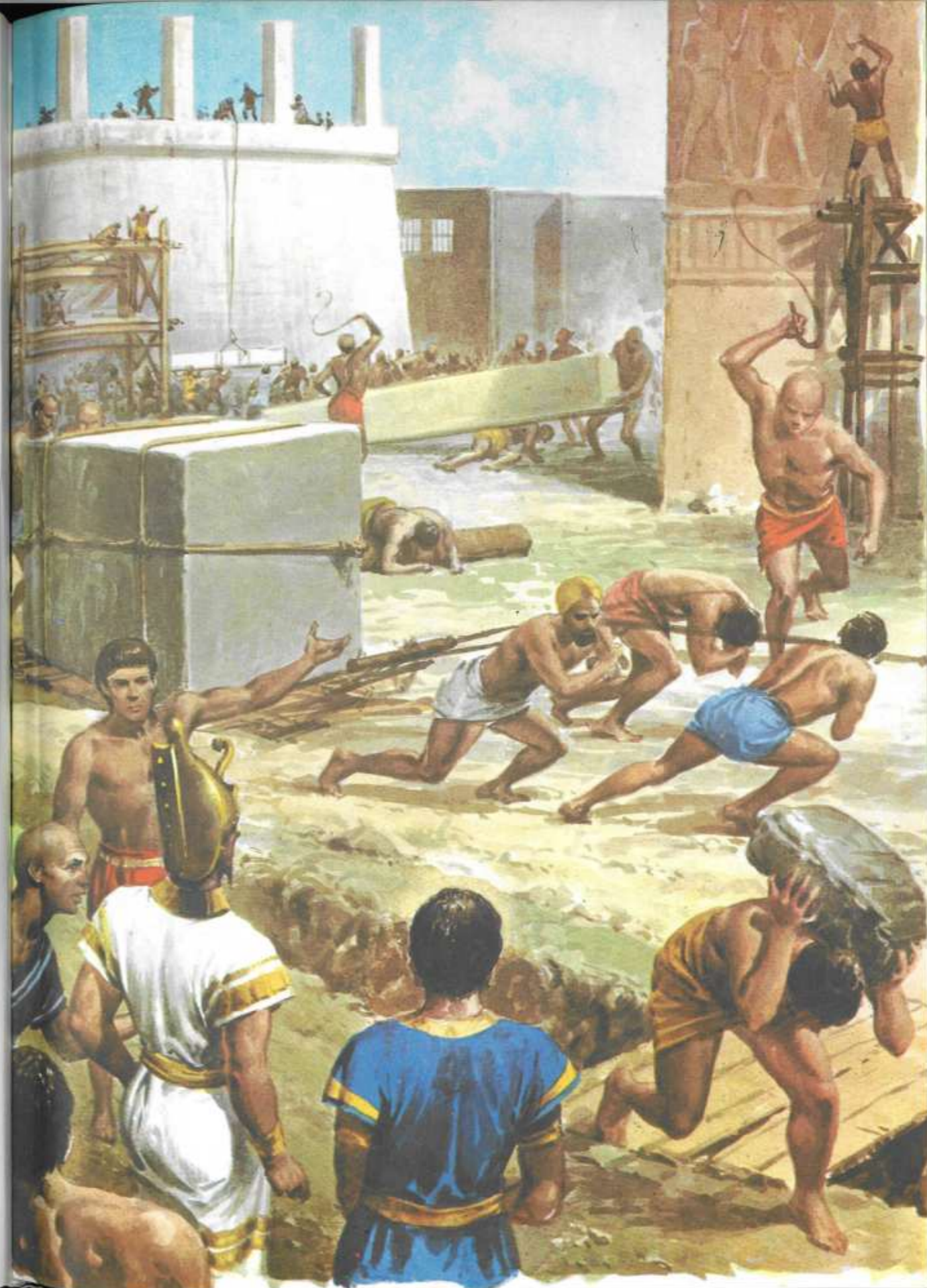
»Gratë e hebrenjve nuk janë porsì gratë egjiptiane: ato janë të shëndosha e para

se të arrijë ke ato mëmia, atyre u lindin fëmijët.«

Hyu e pëlqeu këtë veprimtari të mëmive. Populli shtohet dhe u shemëzua sa s' ka. E, pasi mëmitë e dronin Hyun, ai u dhuroi trashëgiminë.

Tashti faraoni i dha urdhër, mbarë popullit të vet:

»Çdo fëmijë mashkull që t'u lindë hebrenjve, hudheni në Lumë! Gjallë lëni vetëm vajzat.«

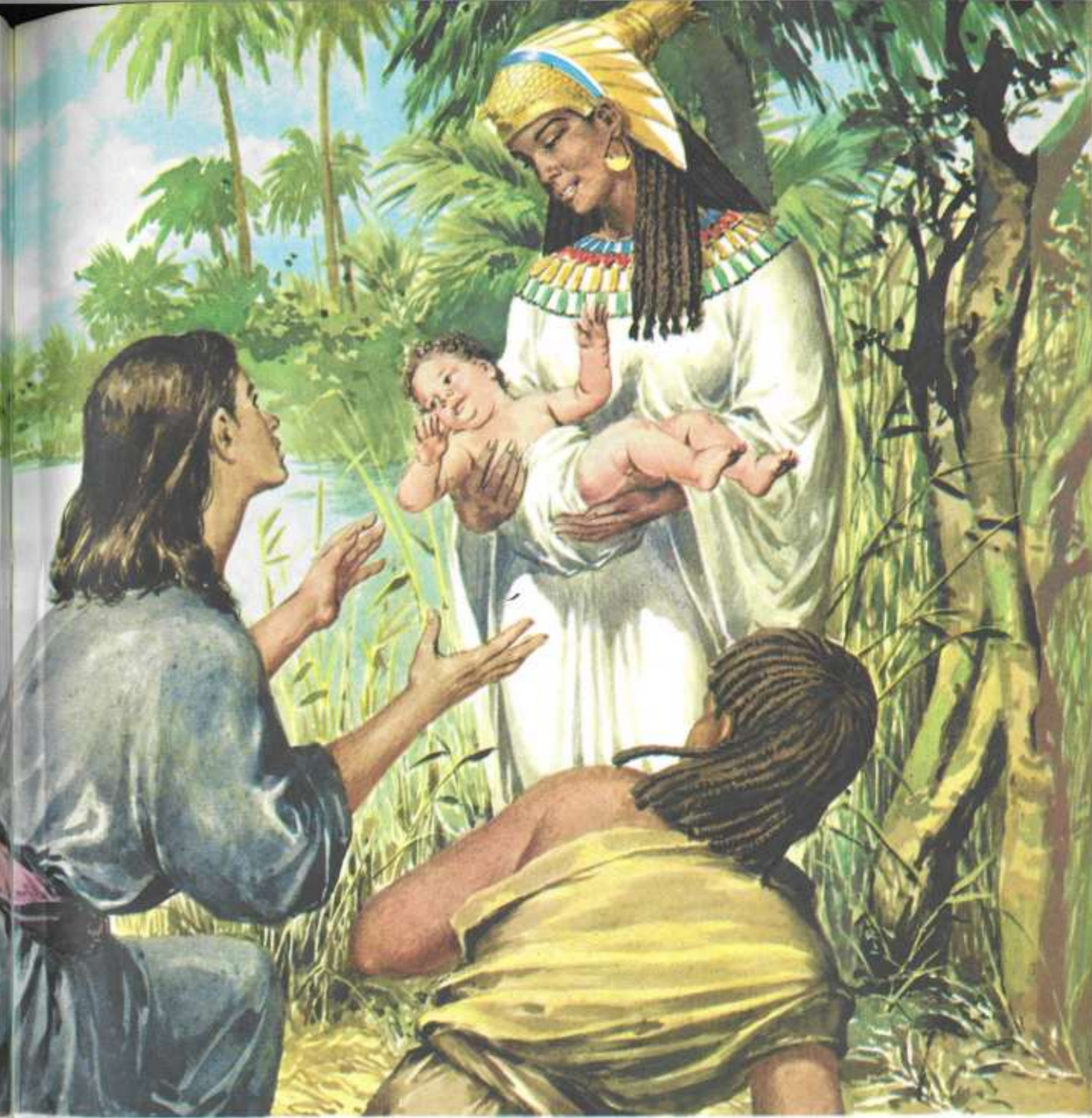

Moisiu në shportë

Një njeri prej fisit të Levit u martua me një vajzë nga i njëjti fis. Gruaja mbeti shtatzënë dhe lindi një djalë. Pasi e pa se ishte i bukur e fshehi për tre muaj. Kur pa se s' do të mund ta mbante më fshehur, gjeti një shportë nga kallami i papyrusit,

e leu me zyft dhe me peshkve, brenda futi foshnjen dhe e la në zungishte, në bregun e Lumit. Motra e fëmijës zu vend pak larg për të parë çfarë do të ndodhë me foshnjen.

E bija e faraonit zbriti në Lumë për t'u larë e ndërkaq shërbëtoret e saja shëtitnin bregut të Lumit. Ajo e pa shportën në zungajë dhe e dërgoi shërbëtoren për t'ia

marrë. E çeli shportën dhe, ja, në shportë një foshnje! Një djalë! Qante. Iu dhimbtë dhe tha: »Do të jetë një foshnje hebrejsh!«

Atëherë motra e foshnjes po i thotë të bijës së faraonit:

»A do ta kërkoj ndër gra hebreje një nënëshore që ta ushqejë foshnjen me qumësht?«

»Po, shko!« i përgjegji e bija e faraonit.

Kështu vajza shkoi dhe e grishi nënën e foshnjes.

»Merre këtë fëmijë — i tha e bija e faraonit — ma rrit e unë do të paguaj!«

Kështu gruaja e mori foshnjen dhe e rriti. Kur fëmija u rrit, ajo e çoi ke e bija e faraonit, e cila e bëri bir në shpirt. Ia ngiiti emrin »Moisi — sepse tha ajo — e kam nxjerrë nga ujët!«

Moisiu në Madian

DALJA 2

Një ditë, kur Moisiu ishte rritur e bë burrë, shkoi t'i shohë vëllezërit e vet e kështu i pa vuajtjet e tyre. Aso here pa edhe se si një egjiptian po e rrahte një hebre — një nga vëllezërit e tij. Shikoi andej — këndej e, pasi nuk pa kë — e vrau egjiptianin dhe e futi në rërë.

Doli Moisiu e n'ë nesre i pa dy hebrej duke u rrahur ndër vete.

»Përse po e rreh vëllanë tënd?« i tha sulmuesit.

Ky i përgjegji: »Kush të ka vënë kryetar dhe gjykatës tonin? A mendon ndoshta të më vrash edhe mua si e vrave atë egjiptianin?«

Moisiu u tut dhe tha më vetvete: »A po sheh? Po e dika!«

Kur kjo ngjarje i shkoi në vesh faraonit deshi ta vrasë Moisiun. Prandaj Moisiu iku prej faraonit dhe u strehua në krahinë e Madianit. Atje zu vend përngjat një pusi.

Tashti prifti i Madianit kishte shtatë vajza. Ato erdhën për të mbushur lugjet me ujë për ujitje të grigjave të babait të vet. Porse erdhën edhe barinj të tjerë dhe i dëbuan ato. Moisiu u ngrit, i mbroi ato dhe ato e ujitën grigjën.

Kur u kthyen te babai i vet, ai i pyeti: »Si mundët të ktheni sot kaq heret?«

Ato përgjegjën:

»Një egjiptian na mbroi sot nga barinjët, madje edhe nxori ujë e na e ujiti grigjën.«

Ai i pyeti vajzat e veta:

»Po ku është ai njeri? Pse e latë atë njeri? Grishne për drekë!«

Moisiu pranoi të rrijë ke ai njeri. Ai edhe e martoi Moisiun me vajzën e vet Sipurën. Kjo i lindi një djalë, të cilin e quajti Gerson, sepse tha ai: »Jam i huaj në dheun e huaj.«

Pas do kohe vdiq mbreti i Egjiptit. Të bijtë e Izraelit ende gjëmonin në skllavëri.

Ata thërrisnin ndihmë dhe brima e tyre nga robëria për ndihmë arriti ke Hyu. Hyu e dëgjoi gjëmën e tyre e i ra ndër mend Besëlidhja e tij me Abrahamin, Izakun e Jakobin. Dhe Hyu i lëshoi sytë e vet me dhembshuri mbi të bijtë e Izraelit dhe u përkujdesua për ta.

Hyu thërret Moisiun

Moisiu po ruante berret e vjehrrit të vet Jetros, priftit të Madianit. Duke i mballuar përte shkretëtirës, arriti ke mali i Hyut, Horebi. Engjëlli i Zotit iu duk në flakën e zjarrit buçitës në një kaçubë. Ai ia nguli sytë: kaçuba ishte e ndezur flakë, por nuk digej.

Atëherë tha me vete:

»Po afrohem e e vërej këtë ngjarje të çuditshme e të shoh pse kaçuba nuk digjet.«

Kur Zoti ë pa se po afrohet për të vërejtur më mirë, nga kaçuba Hyu e thirri:

»Moisi, o Moisi!«

»Urdhëro!« i përgjegji Moisiu.

»Mos eja këtu! — i tha. — Hiqi të mbathurat nga këmbët! Sepse vendi ku qëndron është vend i shenjtë!«

Hyu tha edhe këto:

»Unë jam Hyu i atit tënd; Hyu i Abrahamit, Hyu i Izakut, Hyu i Jakobit.«

Moisiu e mbuloi fytyrën: kishte frikë ta këqyrte Hyun.

Hyu vijoi:

»I kam parë vuajtjet e popullit tim në Egjipt dhe i kam veshtruar ankimet e tija kundër salvuesve. Mirë e di mundimin e tyre. Kam vendosur ta çliroj nga duart e egjiptianëve dhe ta nxjerr nga ky vend për ta dërguar në një tokë të mirë e të madhe — në një vend ku rrjedh qumësht e mjaltë — në vendin e kanaanëve, të hititëve, të amonitëve, të perizitëve, hivitëve dhe të jabusenjve. Prandaj çohu! Unë po të dërgoj ke faraoni për ta nxjerrë popullin tim, të bijtë e Izraelit, nga Egjipti.«

Moisiu i përgjegji Hyut:

»Po kush jam unë që të shkoj ke faraoni e ta bëj të lejojë të dalin prej tokës së Egjiptit të bijtë e Izraelit?«

Hyu i tha:

»Unë do të jem me ty dhe ja, shenja me të cilën ti do ta dish se thirrja jote vjen prej meje . . . Kur ta nxirësh popullin prej Egjiptit, do ta adhuroni Hyun në këtë mal.«

Atëherë Miosiu i tha Hyut: »Kur unë të shkoj ke të bijtë e Izraelit dhe t'u them: 'Hyu i etërve tuaj më ka dërguar ke ju' dhe ata të më pyesin: 'Si e ka emrin?' si t'u përgjegji?«

Atëherë Hyu i tha Moisiut:

»Unë jam ai që jam.«

Dhe Hyu shtoi:

»Kështu thuaju të bijve të Izraelit: 'Unë jam' më dërgoi ke ju.«

Pastaj Hyu i tha Moisiut: »Kështu thuaju izraelëve: Zoti, Hyu i etërve tuaj, Hyu i Abrahamit, Hyu i Izakut e Hyu i Jakobit, më ka dërguar te ju. Ky është emri që do ta mbajë gjithmonë dhe nën këtë emër do të më thërrasin në ndihmë brezitë e ardhme.«

»Shko, bashkoj krerët e izraelëve dhe thuaju: 'Zoti, Hyu i etërve tuaj më është zbuluar. Ata do të dëgjojnë. Atëherë, bashkë me krerët e Izraelit shko para mbretit të Egjiptit e thuaj: 'Na është dukur Zoti, Hyu i hebrenjve. Na lejo të shkojmë tri ditë udhë larg në shkretëtirë për t'i kushtuar flije Zotit, Hyut tonë.' Unë e di mirë se mbreti i Egjiptit nuk do t'u lërë të shkoni po qe se nuk do të jetë shtërnguar nga një skuplakë e rëndë. Prandaj unë do ta shtrij dorën time e do ta ngushtoj me mrekulli të ndryshme që do t'i kryej midis tyre. Atëherë do t'u lejojnë të shkoni.«

Shenjat e mrekullueshme

Moisiu përgjegji:

»Por, po qe se nuk më besojnë e nuk më dëgjojnë dhe më thonë: 'Nuk t'është dukur Zoti?'«

Zoti i tha:

»Çka ke në dorë?«

»Një shkop.« i përgjegji Moisiu.

»Hidhe në tokë!« i urdhëroi Zoti.

Moisiu e hodh për tokë dhe shkopi u kthye në gjarpër. Moisiu u zmrar para tij.

Atëherë Zoti i tha Moisiut:

»Shtrije dorën dhe kape për bishti.«

Moisiu shtriu dorën dhe e kapi për bishti dhe ai rishtas u bë shkop në dorën e tij.

»Kështu do të besojnë se të është dukur Zoti, Hyu i etërve tyre, Hyu i Abrahamit, Hyu i Izakut, Hyu i Jakobit.«

Zoti i tha edhe:

»Fute dorën në gji!«

Moisiu e shtiu dorën e vet në gji dhe, kur e hoq, dora ishte e mbuluar me gërbulë — ishte bardhë si bora!

»Shtjere rishtas në gji!« — i urdhëroi Zoti.

Ai e shtiu dorën rishtas në gji, dhe, kur e nxuar, ja, ishte shëndosh si trupi tjetër.

»Në qoftë se nuk të besojnë dhe nuk ta pranojnë porosinë e shenjës së parë do t'i besojnë mrekullisë së shenjës së dytë. Por, po ndodhi që as këto dy shenja nuk ua mbushin mendjen, e nuk të besojnë, merr ujë nga Lumi e hidhe në tokë të tertë. Ujët që do ta merrësh në Lumë do të shndërrohet në gjak mbi tokë.«

»Më fal, Zoti im, — tha Moisiu — unë nuk kam qenë kurrë gojëmbarë, as më parë as tani kur ti po flet me shërbëtorin tënd. Unë jam i ngadalshëm në të folur e gjuhën e kam të rëndë.«

»Po kush ia ka dhënë njeriut gojën? — i tha Zoti. — Kush e bën memec dhe të shurdhët? Po e kush ia dhuron të pamit e syve e kush e bën të verbër? Athua nuk jam unë, Zoti?! Shko, pra, unë do të jem me ty kur të flitësh dhe do të tregoj çka të flitësh!«

»Më fal o Zot — vazhdoi Moisiu — po a nuk do të dërgosh një tjetër?«

Zoti u hidhërua në Moisiun dhe i tha:

»Athua se Aroni, prej fisit të Levit, nuk është vëllai jot? E di se ai është gojtar i mirë. Dhe, ja, është nisur të dalë para. Kur të shohë, do t'i gëzohet zemra. Ti fol me të dhe fjalët vëri në gojën e tij. Unë do të jem me ty dhe me të gjersa të flitni. Të dyve do t'u tregoj çka do të bëni. Ai le të flasë me popull në vend tënd. Kështu ai do të jetë goja jote, ti do të jesh për të shpirti frymëzues. Merre këtë shkop në dorë. Me të do të bësh shenja të mrekullueshme.«

Moisiu kthehet në Egjipt

Atëherë Moisiu u kthye ke vjehri i vet Jetroja dhe i tha:

»Më lejo të kthehem në Egjipt ke vëllezërit e mi t'i shoh a janë ende gjallë.«

Jetroja i përgjegji:

»Shko në paqë!«

Zoti i tha Moisiut në Madian:

»Kthehu në Egjipt, sepse të gjithë ata që mendonin të vrasin, kanë vdekur.«

Kështu Moisiu i vuri në gomar gruan dhe fëmijët e vet e shkoi në Egjipt. Në dorë e mori shkopin e Hyut.

Zoti rishtas i tha Moisiut:

»Kur të kthehesh në Egjipt, përkujdesu t' i bësh para faraonit të gjitha mrekullitë për të cilat ta kam dhënë pushtetin edhe pse unë do t' ia bëj zemrën të fortë si gurin, kështuqë s' do ta lërë popullin të shkojë. Atëherë thuj faraonit: 'Kështu thotë Zoti: Izraeli është djali im i parë —

i parëlinduri im. Kërkoj prej teje të ma lejosh djalin të më adhurojë. Pra, nuk do të ma lejosh, unë do ta vras djalin tënd të madhin.«

Atëherë Zoti i tha Aronit:

»Nisu kah shkretëtira për t' i dalë para Moisiut!«

Aroni shkoi dhe u takua me Moisiun në malin e Hyut. E mori ngryk. Moisiu i tregoi Aronit gjithçka Zoti i kishte besuar dhe të gjitha shenjat e mrekullueshme që i kishte urdhëruar t' i bëjë.

Moisiu e Aroni shkuan dhe i bashkuan të gjithë krerët e të bijve të Izraelit. Aroni tregoi gjithçka Zoti i kishte thënë Moisiut e Moisiu i bëri shenjat e mrekullueshme para popullit.

Populli u bind dhe u gëzua pse Zoti e kishte vizituar izraelin dhe i kishte parë vuajtjet e tija, ranë përmbys për dhe dhe e adhuruan.

Faraoni dhe izraelët

Pastaj Moisiu e Aroni shkuan të takohen me faraonin dhe i thanë:

»Kështu thotë Zoti, Hyu i Izraelit: 'Lëre të shkojë populli im dhe ta kremtojë festën në nderë të emrit tim.'«

Faraoni përgjegji:

»Kush është ai Zot, që unë ta dëgjoj e t'i lejoj të shkojnë izraelët? Unë nuk e njoh atë Zot dhe nuk do t'i lë të shkojnë izraelët!«

Ata i thanë:

»Hyu i hebrenjve na është dëftuar. Na lejo të shkojmë tri ditë udhë larg në shkretëtirë për t'i kushtuar flije Zotit, Hyut tonë, që mos të na ndëshkojë me vdekje e me shpatë.«

Mbreti i Egjiptit u përgjegji:

»Përse ti, Moisi, e ti, Aron, doni ta largoni popullin prej punës? Shkoni në punë tuaj! Tani, kur populli u shtua, ju doni ta largoni nga puna!« — vazhdoi faraoni.

Po atë ditë, faraoni u dha po këtë urdhër kryepunëtorëve dhe shkruesve:

»Mos i jepni këtij populli më byk si keni bërë deri tani. Le të shkojnë ata vetë dhe le ta mbledhin. Por kërkoni prej tyre po të njëjtën sasi tullash sa kanë punuar gjer tani. Mos e zvoglioni sasinë! Janë përtaca! Për këtë arsye edhe bërtasin: 'Të shkojmë t'i flijojmë Hyut tonë!' Ngarkoni këta njerëz me punë shumë: të punojmë e mos të kenë kohë të mendojnë përralla!«

Atëherë erdhën kryepunëtorët e shkruesit e popullit dhe i shpallën gjindjes:

»Kështu urdhëron faraoni: 'Byk nuk do t' u jap më! Shkoni e gjeni ju vetë ku të dini! Por për këtë arsye nuk do t' u zvogëloj sasinë e tullave!«

Prandaj populli u shpërnda nëpër dheun e Egjiptit për të mbledhur hamalla në vend të bykut. Kryepunëtorët i ngucnin e u thonin: »U duhet patjetër të kryeni të njëjtën sasi pune si atëherë kur u kemi dhënë bykun.« Ndërsa shkruesit që mbi izraelë i kishin emruar kryepunëtorët e faraonit i rrahnin dhe i qortonin: »Përse ju as dje as sot nuk keni punuar tulla sa më parë?«

Atëherë shkruesit e izraelëve shkuan ke faraoni dhe u ankuan: »Përse sillësh kështu me shërbëtorët tu? Shërbëtorët tu nuk e marrin më racionin e bykut e prapëseprapë kërkoni prej nesh: punoni tullat! Përmëtpër shërbëtorët tu edhe i rrahin, e fajëtor është populli yt.«

»Përtaca jeni ju, përtaca! Këndej edhe thoni: 'Duam të shkojmë t'i flijojmë Zotit!' Çani në punë! Byk nuk do t' u japim e megjithatë u duhet të nxirni numrin e caktuar të tullave!«

Shkruesit izraelë u gjetën ngusht për shkak të urdhërit: 'Sasia ditore e prodhimit të tullave s' guxohet të zvogëlohet!'

Kur u larguan nga faraoni u takuan me Moisiun e Aronin që po i prisnin të shihen.

Ata ua shkrepën:

»Pafte Zoti dhe u gjykoftë! Ju keni bërë që faraoni dhe oborri i tij të na urrejnë. Ju ua keni dhënë shpatën në dorë të na presin!«

Hyu flet me Moisiun

Moisiu u kthye ke Zoti dhe i tha:

»Përse, o Zot, e dëmton popullin tënd? Përse më ke dërguar? Që se unë kam dalë para faraonit dhe kam folur në emër tënd,

ai po siellet edhe më keq me këtë popull. E ti s'po ndërmer asgjë për ta shpëtuar popullin tënd?«

Zoti i tha Moisiut:

»S' do të vonojë e do të shihësh si do t'ia bëj faraonit. Për arsye të dorës së fortë do t'i lëshojë të shkojnë, përdhunë, ai do t'i lejojë vetë të shkojnë prej tokës së tij.«

Hyu i tha Moisiut edhe këto:

»Unë jam Zoti. Abrahamit, Izakut e Jakobit u jam lajmëruar si El-Shadai. Por atyre nuk u jam paraqitur me emrin tim — Zot. Me ta kam lidhur Besëlidhjen time se do t' u jap tokën e kanaanëve, tokën në të cilën kanë jetuar si të huaj. E tani, pasi dëgjova vigmën e izraelëve, të cilët egjiptianët i mbajnë në skllavëri, më ra ndër mend Besëlidhja ime. Thuaju, pra, të bijve të Izraelit se unë jam Zoti. Unë do t' u shpëtoj nga barrët e rënda me të cilat egjiptianët u kanë ngarkuar dhe do t' u shpëtoj nga skllavëria e tyre. Do t' u çliroj duke i rrahur fort egjiptianët e duke ndëshkuar rëndë. Ju do t' u marr për popullin tim dhe unë do të jem Hyu juaj. Atëherë do ta kuptoni se unë jam Zoti, Hyu i juaj, që u kam

shpëtuar nga shtypja e Egjiptit! Do t' u çoj në tokën që me përбетim kam premtuar se do t' ia jap Abrahamit, Izakut e Jakobit dhe do t' ua jap në trashëgim, unë, Zoti.«

Moisiu u tregoi izraelëve, por ata s'donin t'i besojnë: shpirti i tyre ishte i çatrafilluar prej së keqes së madhe të skllavërisë tepër të rëndë.

Zoti i tha Moisiut:

»Unë do të paraqes ty para faraonit si hyjni; Aroni, vëllai yt, do të jetë profeti yt. Ti thuaj faraonit gjithçka të urdhëroj unë, ndërsa Aroni, vëllai yt le t'ia përsrisë që t'i lejojë të shkojnë të bijtë e Izraelit prej tokës së tij. Unë do të bëj t'i gurohet zemra faraonit dhe kështu do t'i shtoj shenjat dhe mrekullitë mbi tokën e Egjiptit. Pasi faraoni s' do t' u dëgjojë, do ta vë dorën time mbi Egjipt duke e ndëshkuar përmnersisht e kështu do të bëj të dalin çetat e mia, populli im, Izraelët, nga toka e Egjiptit. Kur ta shtrij dorën time mbi Egjipt dhe t' i nxjerr të bijtë e Izraelit prej tyre, sido që janë egjiptianët, do të jenë të ngushtuar se unë jam Zoti.«

Dhjetë shuplakat e Egjiptit

Moisiu dhe Aroni dëgjuan: vepruan shi ashtu si u urdhëroi Zoti. Moisiu kishte tetëdhjetë vjetë e Aroni tetëdhjetëtri kur bënë takime me faraonin.

Zoti i tha Moisiut e Aronit edhe këto: «Kur faraoni të kërkojë prej jush të bëni ndonjë shenjë, ti thuaj Aronit: 'Merre shkopin tënd, qite para faraonit dhe le të bëhet gjarpër!'»

Moisiu dhe Aroni shkuan para faraonit dhe bënë si u tha Zoti. Aroni hodhi para faraonit dhe para nëpunësve të tij shkopin e vet, i cili u shndërrua në gjarpër.

Atëherë faraoni thirri dijetarët dhe shortarët. Dhe, vërtet, magjistarët egjiptianë me shortitë e veta bënë po të njëjtën gjë: çdonjëri hodhi shkopin e vet dhe ai u shndërrua në gjarpër. Por shkopi i Aronit i përpui shkopinjtë e tyre.

Megjithatë zemra e faraonit u gurua: nuk pranoi të dëgjojë Moisiun e Aronin, si e parakallëzoi Zoti.

Ujë e kthyer në gjak

Atëherë Zoti i tha Moisiut:

«Zemra e faraonit është guruar; nuk lejon të dalë populli. Shko nesër në mëngjes tek ai. Kur ai të shkojë ke uji, zë vend para tij në breg të Lumit. Në dorë merre shkopin që qe shndërruar në gjarpër. Thuaj: Zoti, Hyu i hebrenjve, më ka dërguar te ti me porosi të ma lëshosh popullin tim të më flijojë në shkretëtirë. Por ti deri tani asesi nuk dëgjove. Kështu Zoti të lajmëron: 'Me këtë do ta kuptosh se unë jam Zoti. Shiko! Me shkop që mbaj në dorë do t' i sjell ujit në Lumë e do të shndërrohet në gjak. Peshqit në Lumë do të cofin; Lumi do të qelbësohet, kështuqë egjiptianët do të kenë të ndyet ta pijnë ujët e Lumit.'»

Zoti i tha Moisiut edhe këto:

«Thuaj Aronit ta marrë shkopin e vet dhe ta shtrijë dorën mbi ujërat e Egjiptit,

mbi lumenj të tij e mbi kanale, mbi liqene, kënetat — që uji të kthehet në gjak në mbarë dheun e Egjiptit, deri edhe në enë druri e guri.»

Moisiu e Aroni bënë gjithsi u urdhëroi Zoti. Aroni e lartësoi shkopin e vet e, në sy të faraonit dhe të oborrtarëve të tij, i ra shkopi i Lumit. Mbarë ujët e Lumit u shndërrua në gjak. Peshqit në Lumë cofin e Lumi u qelbëzua sa që egjiptianët nuk mund e pinë më ujët. Gjithkund nëpër Egjipt kishte gjak.

Po edhe shortarët e Egjiptit me shortitë e veta bënë të njëjtën gjë. Kështu faraoni

qëndroi zemërgur: nuk dëshi ta dëgjojë Moisiun e Aronin, ashtu si e ka parakallëzuar Zoti.

Faraoni solli shpinën dhe shkoi në pallatin e vet e s'e çau kokën as për këtë ngjarje. Të gjithë egjiptianët filluan të mihin rreth Lumit duke kërkuar ujë të pishëm, sepse nuk mund e pinin ujën e lumit.

Bretkocat

Kur kaluan shtatë ditë pasi Zoti shuplakoi Lumit, rishtas Zoti i tha Moisiut:

«Shko ke faraoni e thuaj: Kështu thotë Zoti: Lëshoje popullin tim të shkojë e të më flijojë. Në qoftë se nuk do ta lëshosh të shkojë, mbarë dheun do ta ndëshkoj me bretkoca. Lumi do të vëlojë prej bretkocave! Ato do të dalin dhe do të hyjnë në pallatin tënd, në dhomën tënde, në shtrat tënd, nën saça të tu dhe në magje. Do të kërcejnë bretkocat mbi ty, mbi popull tënd dhe mbi oborrtarët tu.»

Atëherë Zoti i tha Moisiut:

«Thuaj Aronit ta shtrijë dorën e vet mbi lumenj, mbi kanale, mbi liqene dhe bëj që bretkocat ta mbulojnë tokën e Egjiptit.»

Aroni e shtriu dorën e vet me shkop përmbi ujërat e Egjiptit. Bretkocat dolën dhe e mbuluan tokën e Egjiptit.

Porse edhe shortarët me shortitë e veta bënë po të njëjtën gjë dhe bretkocat e mbuluan tokën e Egjiptit.

Tashti faraoni e grishi Moisiun dhe Aronin e u tha:

»Lutuni Zotit t'i largojë bretkocat prej meje dhe prej popullit tim e unë do ta lejoj popullin të shkojë e t'i flijojë Zotit.«

Moisiu i përgjegji faraonit:

»Denjohu, pra, të ma caktosh kohën kur do të lutem për ty, për popullin tënd që bretkocat të largohen prej teje, prej banesave tua e të qëndrojnë vetëm në Lumë.«

»Nesër!« Përgjegji faraoni.

»Po e lëmë si thua — përgjegji Moisiu, — që ta dish se Zoti, Hyu ynë është i pashoq. Bretkocat do të largohen prej teje, prej pallateve tua, prej oborrarëve tu, prej popullit tënd: do të qëndrojnë vetëm në Lumë.«

Kur Moisiu e Aroni u larguan nga faraoni, Moisiu iu lut Zotit për largim të bretkocave me të cilat e kishte shuplakuar faraonin. Zoti e veshtrioi Moisiun dhe bretkocat cofën nëpër shtëpi, nëpër oborre e nëpër ara. I mblidhnin grumbuj-grumbuj, e mbarë vendi u qelb prej tyre.

Por faraoni, duke parë se pakëz u lehtësua shuplaka, u gurma në zemër e nuk e dëgjoji Moisiun e Aronin, sikurse Zoti e pati parakallëzuar.

Mushkonjat

Rishtas Zoti i tha Moisiut:

»Thuaj Aronit të sjellë me shkopin e vet e t'i bjerë pluhurit të tokës: pluhuri do të shndërrohet në mushkonja në mbarë tokën e Egjiptit.«

Ashtu edhe bënë: Aroni shtriu dorën e vet në të cilën mbante shkopin dhe i ra pluhurit për tokë. Mushkonjat sulmuan njerëz e bagëti. Mbarë pluhuri për tokë u shndërrua në mushkonja në tërë tokën e Egjiptit.

Shortarët sprovuan të përftojë me shortitë e veta mushkonjat, por nuk ia dolën. Njerëzit dhe bagëtia u bënë preja e mushkonjave. Atëherë shortarët i thanë faraonit:

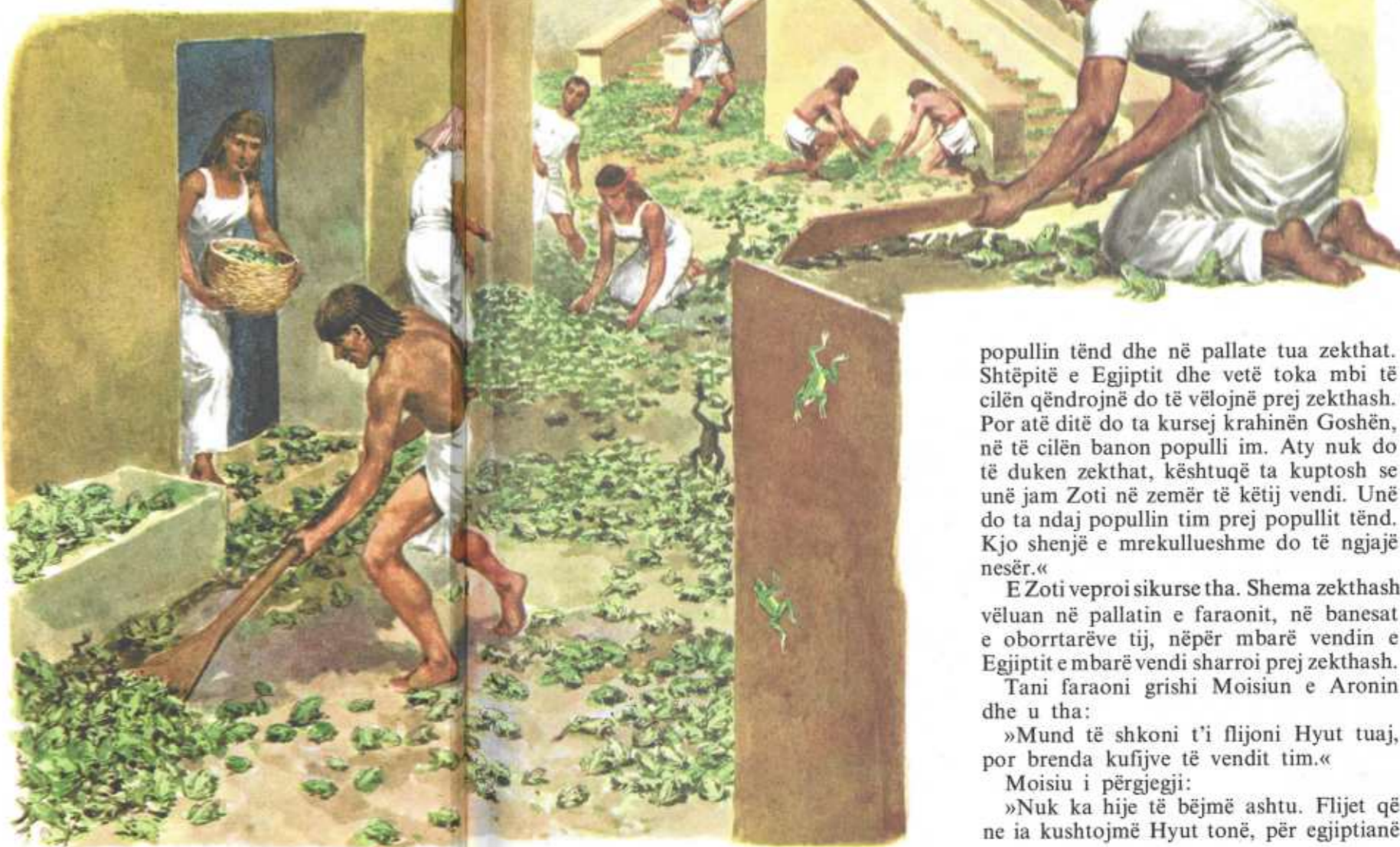
»Ky është gishti i Hyut!«

Por zemra e faraonit u gurma e ai nuk e dëgjoji Moisiun e Aronin, sikurse Zoti e ka parakallëzuar.

Zekthat

Atëherë Zoti i tha Moisiut:

»Mëko heret në mëngjes e deli para faraonit kur ai shkon ke ujët dhe thuaj: Kështu të thotë Zoti: Lëshoje popullin të shkojë dhe të më flijojë. Në qoftë se nuk do ta lejosh të shkojë populli im, do të lëshoj mbi ty dhe mbi oborrarë tu, mbi

popullin tënd dhe në pallate tua zekthat. Shtëpitë e Egjiptit dhe vetë toka mbi të cilën qëndrojnë do të vëlojnë prej zekthash. Por atë ditë do ta kursej krahinën Goshën, në të cilën banon populli im. Aty nuk do të duken zekthat, kështuqë ta kuptosh se unë jam Zoti në zemër të këtij vendi. Unë do ta ndaj popullin tim prej popullit tënd. Kjo shenjë e mrekullueshme do të ngajë nesër.«

E Zoti veprroi sikurse tha. Shema zekthash vëluan në pallatin e faraonit, në banesat e oborrarëve tij, nëpër mbarë vendin e Egjiptit e mbarë vendi sharroi prej zekthash.

Tani faraoni grishi Moisiun e Aronin dhe u tha:

»Mund të shkoni t'i flijoni Hyut tuaj, por brenda kufijve të vendit tim.«

Moisiu i përgjegji:

»Nuk ka hije të bëjmë ashtu. Flijet që ne ia kushtojmë Hyut tonë, për egjiptianë

janë shenjtadhunim. Po t'i kushtonim ne ato flije që për ta janë shenjtadhunim ndër sytë e tyre, vallë ata a nuk do të na vrisnin me gurë? Prandaj duhet të shkojmë në shkretëtirë, larg tri ditë udhë për t'i flijuar Zotit, Hyut tonë, ashtu si na ka urdhëruar ai vetë.»

Faraoni përgjegji:

»Unë po u lë të shkoni e t'i flijoni Hyut në shkretëtirë, por me qyshke që mos të shkoni tepër larg. Lutuni për mua!«

Atëherë i përgjegji Moisiu:

»Posa të largohemi prej teje do t'i lutemi Zotit. Nësër në mëngjes zekthat do të pushojnë e s'do ta mundojnë faraonin, oborrtarët e tij dhe popullin e tij. Por as faraoni mos të gënjejë më! Le ta lejojë popullin të shkojë e t'i flijojë Zotit.«

Kështu Moisiu u largua nga faraoni dhe iu lut Zotit. E Zoti ia dëgjoji lutjen Moisiut: i hoq zekthat prej faraonit, prej oborrtarëve të tij dhe prej popullit të tij — nuk mbeti asnjë.

Por përsëri faraonit iu gurua zemra dhe nuk lejoi të shkojë populli.

Dëmi në bagëti

Atëherë Zoti i tha Moisiut:

»Shko ke faraoni dhe thuaj: Kështu të thotë Zoti, Hyu i hebrenjve: Lëre popullin tim të shkojë e të më flijojë! Nëse nuk e lë të shkojë por do ta ndalosh ende, dora

e Zotit do të rëndojë me dëm të përmershëm në gjënë e gjallë tënde që e ke në fushë: në kuaj, gomarë, në kamela, në bagëti të trasha e në bagëti të imta. Zoti do t'i veçojë bagëtitë e izraelëve nga bagëtitë e egjiptianëve, kështuqë asnjë që u përket izraelëve nuk do të bëhet dëm.«

Zoti e caktoi edhe kohën, duke thënë:

»Këtë gjë do ta bëjë Zoti ditën e nesërme në dheun e Egjiptit.«

Të nesërmen Zoti bëni si tha. Të gjitha bagëtitë e egjiptianëve cofën, ndërsa prej bagëtive të izraelëve nuk cofi asnjë këmbë berri.

Faraoni dërgoi për ta vërtetuar dhe, ja, asnjë krye berri i izraelëve nuk kishte cofur.

Megjithatë zemra e faraonit ishte guruar dhe nuk lejoi të shkojë populli.

Lungat

Zoti u tha Moisiut e Aronit:

»Mbushni grushtat me hi nga furra e Moisiu le t'i japë përpjetë drejt qiellit në sy të faraonit. Nga hiri do të bëhet pluhur i hollë nëpër mbarë dheun e Egjiptit dhe në njerëz e në bagëti do të trajtojë të ënjtura e do të prodhojë lunga prej një skaji në tjetrin të dheut të Egjiptit.«

Kështu ata morën hi prej furrës dhe i dolën faraonit përpara. Atëherë Moisiu i dha hirit drejt qiellit e të ënjturat me lunga e mbuluan trupin e njerëzve e të bagëtive.

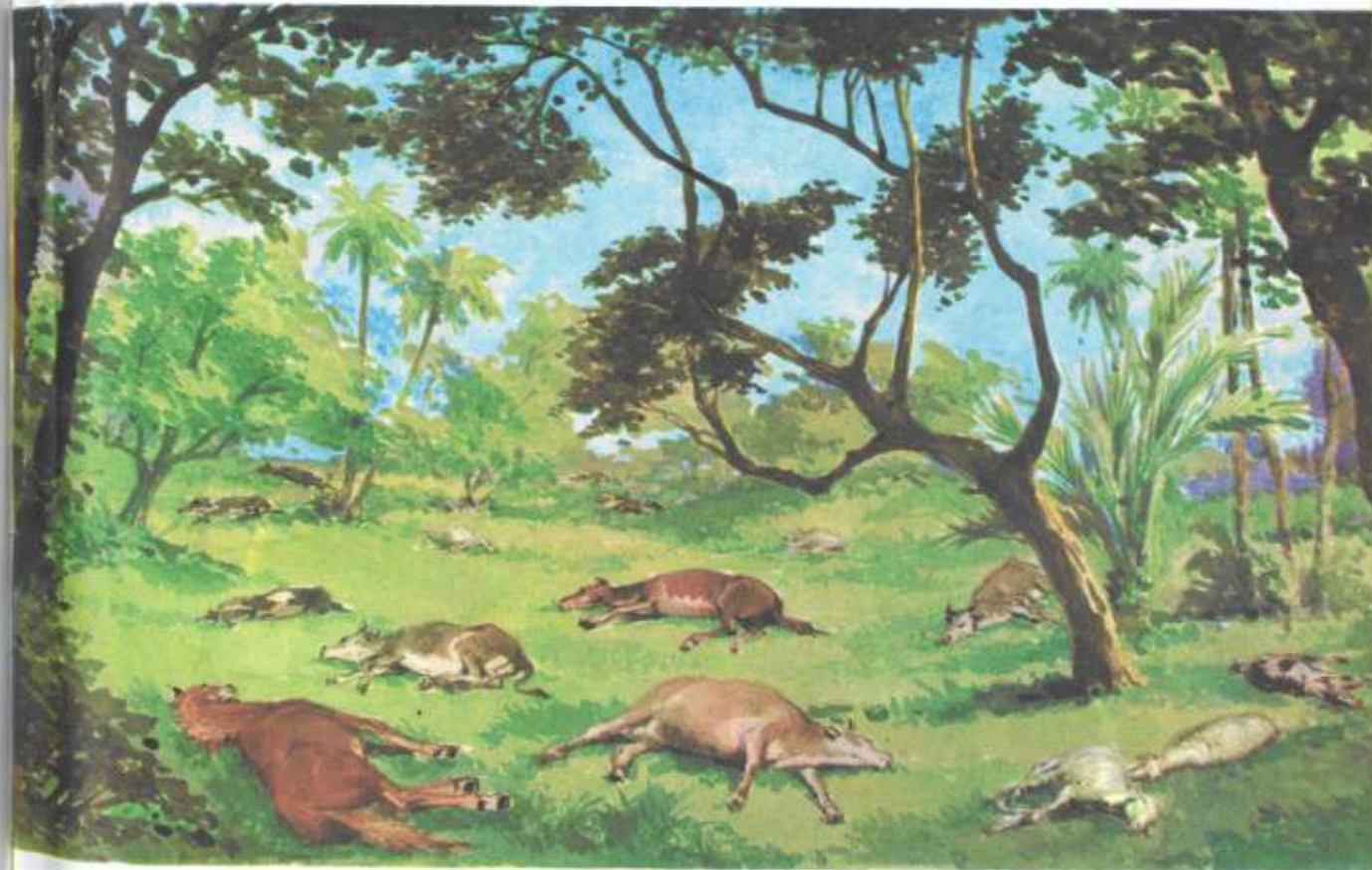
As shortarët nuk guxuan t'i dalin Moisiut ndër sy, sepse edhe shortarët, sikurse edhe egjiptianët të tjerë ishin të mbuluar me lunga.

Por Zoti ia guroi zemrën faraonit dhe ky nuk e dëgjoji Moisiun e Aronin, ashtu si Zoti i kishte parakallëzuar Moisiut.

Breshëri dhe zjarri

Atëherë Zoti i dha këtë urdhër Moisiut:

»Mëko në mëngjes heret, dil para faraonit dhe thuaj: 'Kështu thotë Zoti, Hyu i hebrenjve: Lëshoje popullin të shkojë dhe të më flijojë! Po që se nuk e lejon të shkojë, këso here do t'i lëshoj të gjitha të vështirat mbi ty, mbi nëpunësit tu dhe mbi popullin tënd, kështuqë ta dish se unë nuk kam shok mbi tokë. E ti për së tepërmi e lartëson veten mbi popullin tim duke mos e lënë të shkojë. Nesër, në këtë kohë, do

ta lëshoj një breshër aq të rëndë, saqë i tillë nuk ka qenë që se është krijuar Egjipti e gjer tani! Prandaj jep urdhër të shtihet nën mbulojë gjëja jote e gjallë dhe gjithçka është përjashtë në fushë. Çdogjë që të gjendet jashtë qoftë njeri qoftë kafshë, po qe se nuk do të strehohet brenda, do të vritet kur breshëri të rrahë mbi to.

Shërbëtorët e faraonit që e dronin fjalën e Zotit, i ndryen shërbëtorët e vet dhe bagëtitë e veta brenda. Ndërsa ata që nuk e çanë kokën për porosinë e Zotit, i lanë jashtë rrogëtarët e vet dhe bagëtitë e veta.

Moisiu e lartësoi shkopin e vet drejt qiellit. Zoti gjëmoi e vetëtoi dhe ra breshër. Rrufetë e rrahën tokën! Zoti bëri të bien kokrrat e breshërit mbi tokën e Egjiptit. Breshëri rrihte tokën e rrufetë çanin qiellin! Një thellim i tillë i mnershëm nuk u pa kurrë mbi dheun e Egjiptit që se ka njerëz mbi atë tokë! Breshëri mbyti gjithçka ndodhi përjashta — njerëz e kafshë; shpartalloi çdo bimë ndër ara dhe theu çdo lëndë. Vetëm në krahinën e Goshenit, ku banonin izraelët, nuk ra breshër.

Faraoni dërgoi njerëz ta gjenin Moisiun e Aronin e u tha:

»Këso here e pranoj gabimin tim. Zoti ka të drejtë, ndërsa unë dhe populli im jemi gabim. Lutuni Zotit ta ndalojë rrufenë dhe breshërin e unë do t'u lë të shkoni. Nuk do t'u ndaloj më për kohë të gjatë.«

Si u largua nga prania e faraonit, Moisiu doli nga qyteti dhe i lartësoi duart e veta drejt Zotit. Pushuan gjëmët dhe breshëri, madje as shi më nuk binte.

Kur faraoni pa se pushoi shiu, breshëri e gjëma, rishtas ra në mëkat: si ai ashtu edhe nëpunësit e tij e bënë zemrën gur. Zemra e faraonit u gurua e nuk i la të shkojnë të bijtë e Izraelit, ashtu si i kishte kallëzuar Zoti Moisiut që më parë.

Karkalecat

Atëherë Zoti i tha Moisiut:

»Shko ke faraoni. Kam bërë që zemra e tij dhe e nëpunësve të tij të gurohet, që

t'i kryej shenjat e mrekullueshme të miat ndër ta; që edhe ti të mund t'i tregosh djalit tënd dhe nipit çka kam bërë me egjiptianë dhe çfarë shenjash kam bërë ndër ta, që ta dini mirë se unë jam Zoti!«

Kështu Moisiu e Aroni shkuan ke faraoni dhe i thanë:

»Kështu të porosit Zoti, Hyu i hebrenjve:

Der kur do të refuzosh të përkulesh para meje? Lëshoje të shkojë populli im të më flijojë! E nëse nuk do ta lejosh të shkojë populli im, nesër do t'i lëshoj karkalecat në tokën tënde. Ashtu do ta mbulojnë sipërfaqen e tokës sa që toka më nuk do të mund të shihet. Do të ngrënin gjithçka ka shpëtuar nga breshëri, do t'i repin të gjitha lëndët që gjenden në fushë. Do ta mbushin pallatin tënd, banesat e oborrtaëve tu dhe banesat e të gjithë egjiptianëve. Të parët tu as të parët e të parëve tu nuk e kanë parë një gjë të tillë që se kanë filluar të banojnë në këtë vend.«

Atëherë Moisiu ia solli shpinën faraonit dhe u largua prej tij.

Oborrtarët iu ankuan zotërisë së vet:

»Deri kur ky njeri do të na jetë shkaktar i të keqes tonë? Lëri të shkojnë këta njerëz e t'i flijojnë Zotit, Hyut tyre! A s' po sheh se Egjipti po plandoset në humnerën e rrenimit?«

Atëherë i kthyen Moisiun dhe Aronin rishtas ke faraoni, i cili u tha:

»Shkoni! Flijoni Zotit, Hyut tuaj! E kush prej jush do të shkojë?«

»Të gjithë — përgjegji Moisiu — të rinj e të vjetër. Shkojmë me djemtë tanë dhe bijat tona; me bagëti të trasha e të imta, sepse na duhet të festojmë në nderë të Zotit, Hyut tonë.«

Faraoni vijoi:

»Ashtu e paçi në ndihmë Zotin sikurse unë do t'u lë të shkoni me fëmijët tuaj! A shihni se keni për qëllim të keqen! Kurrësesi ashtu! Por të shkojnë mashkujt e ju flijoni Hyut! Kaq edhe keni kërkuar!«

Dhe i dëbuan nga prania e faraonit.

Atëherë Moisiu e lartësoi shkopin e vet përmbi tokën e Egjiptit. Zoti e solli erën e lindjes mbi vend: fryu atë ditë gjithë ditën e gjithë natën. Kur zbardhi drita era solli karkalecat. Ata fluturonin nëpër mbarë tokën e Egjiptit e binin gjithkund nëpër

krahinat e Egjiptit në një shpeshhtësi aq të madhe sa që kurrë më parë nuk kanë qenë aq shumë as nuk do të jenë. Tokën e mbuluan krejtësisht sa që toka gjithkund u nxi. I hangrën të gjitha bimët në fushë dhe çdo fryt që i kishte shpëtuar breshërit. Nuk shihej më askund gjelbërim: as lëndë as barë në mbarë fushat e Egjiptit.

Faraoni shpejt e shpejt e thirri Moisiun e Aronin dhe u tha:

»Kam mëkatnuar kundër Hyut tuaj dhe kundër jush! Ma falni fajin vetëm edhe kësaj herë e lutuni Zotit, Hyut tuaj të ma largojë këtë frushkull vdekjeprues!«

Kur Moisiu u largua nga faraoni, iu lut Zotit dhe Zoti e shndërroi erën e lindjes në një erë të fortë të perëndimit, e cila i mori karkalecat dhe i hodhi në Det të

Kuq. Nuk mbeti asnjë karkalec në kurrnjë vend të tokës së Egjiptit.

Porse Zoti e guroi zemrën e faraonit dhe ky nuk i lëshoi të shkojnë izraelët.

Errësira

Zoti i tha Moisiut:

»Shtrije dorën tënde drejt qiellit që të zbresë mbi dheun e Egjiptit një errësirë e dendur të mund të preket me dorë e ta mbulojë mbarë tokën e Egjiptit.«

Moisiu e shtriu dorën e vet drejt qiellit dhe një errësirë e dendur e mbuloi Egjiptin mbarë për tri ditë. Për tri ditë fill egjip-

tianët nuk e shihnin njëri-tjetrin dhe askush s' mund luante nga vendi. Ndërsa në krahinën ku banonin izraelët shkëlqente drita.

Atëherë faraoni e thirri Moisiun e i tha:
»Shko dhe flijoj Zotit! Por bagëtia juaj: të trashat e të imtat, le të rrijnë këtu! Fëmijët tuaj le të vijnë me ju!«

Moisiu i përgjegji:

»Ti duhet të na jepësh çka na nevojitet për t'i kushtuar e flijuar Zotit, Hyut tonë, dhurata e slije djegjeje. Prandaj na duhet fi marrim me vete grigjat tona. Asnjë këmbë berri s'do të mbesë këtu. Prej tyre na lypet të zgjedhim flijet për Zotin, Hyun tonë e nuk dimë se çka na duhet t'i flijojmë Zotit para se të arrijmë atje.«

Zoti e guroi zemrën e faraonit dhe ai nuk lejoi të shkojnë.

Vdekja e të parëlindurve

Zoti i tha Moisiut:

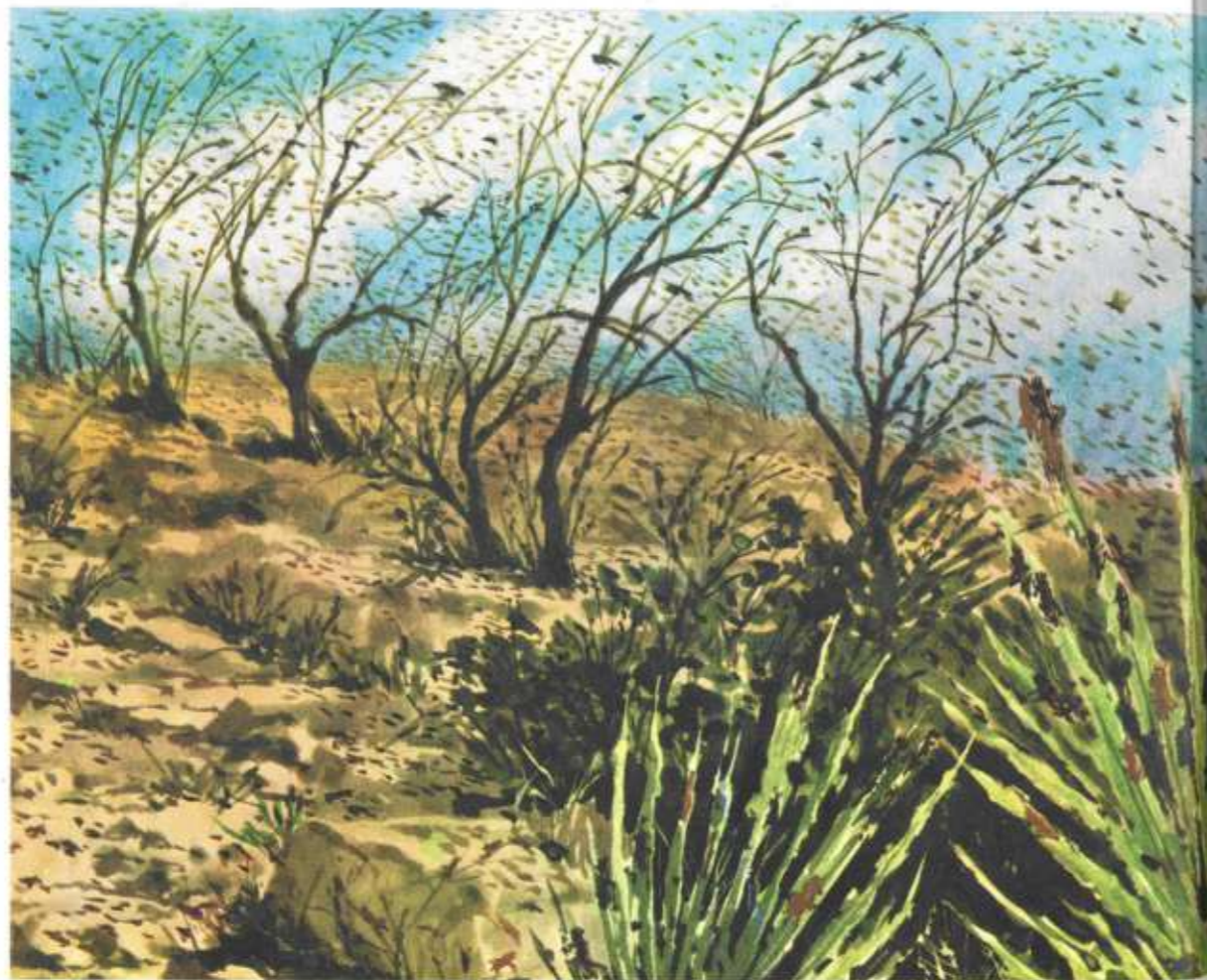
»Vetëm edhe me një shuplakë do ta ndëshkoj faraonin dhe Egjiptin. Pastaj do t'u lejojë të shkoni prej këtej. Madje: ai vetë do t'u dëbojë prej këtej! Thuaj gjindes që secili njeri t'i lypë të afërmit të vet dhe secila grua të afërmes së vet gjëra të çmueshme argjendi dhe ari.«

Zoti bëri që egjiptianët të kenë prirje të mirë për popullin e Izraelit. Po edhe vetë Moisiu u bë ndër sy të egjiptianëve njeri me rëndësi të madhe, shumë i nderuar nga oborrtarët e faraonit dhe nga populli.

Atëherë Moisiu shpalli:

»Kështu thotë Zoti: 'Në mesnatë unë do të kaloj nëpër Egjipt. Çdo djalë i parë në tokën e Egjiptit do të vdesë: që në djalin e parë të faraonit që do ta trashëgonte në fron deri ke i biri i robeshës që gjendet përngjat gurit të mullirit; do të cofin edhe të gjithë parëlindurit e bagëtive. Në mbarë dheun e Egjiptit do të bëhet një vigëm e tmerrshme që s'ka pasur shoqe as s' do të ketë kurrë më. Midis të bijve të Izraelit as qeni s' do të lehë në qenës të gjallë: as në njeri as në kafshë: kështu do ta merrni vesh se Zoti bën dallim midis të Izraelit e të Egjiptit. Atëherë të gjithë oborrtarët tu do të vijnë ke unë dhe do të bien përmbys para meje e do të thonë: 'Zhduku ti dhe të gjithë populli që shkon pas teje! Atëherë do të shkoj.«

Dhe i zemëruar shkoi nga prania e faraonit.

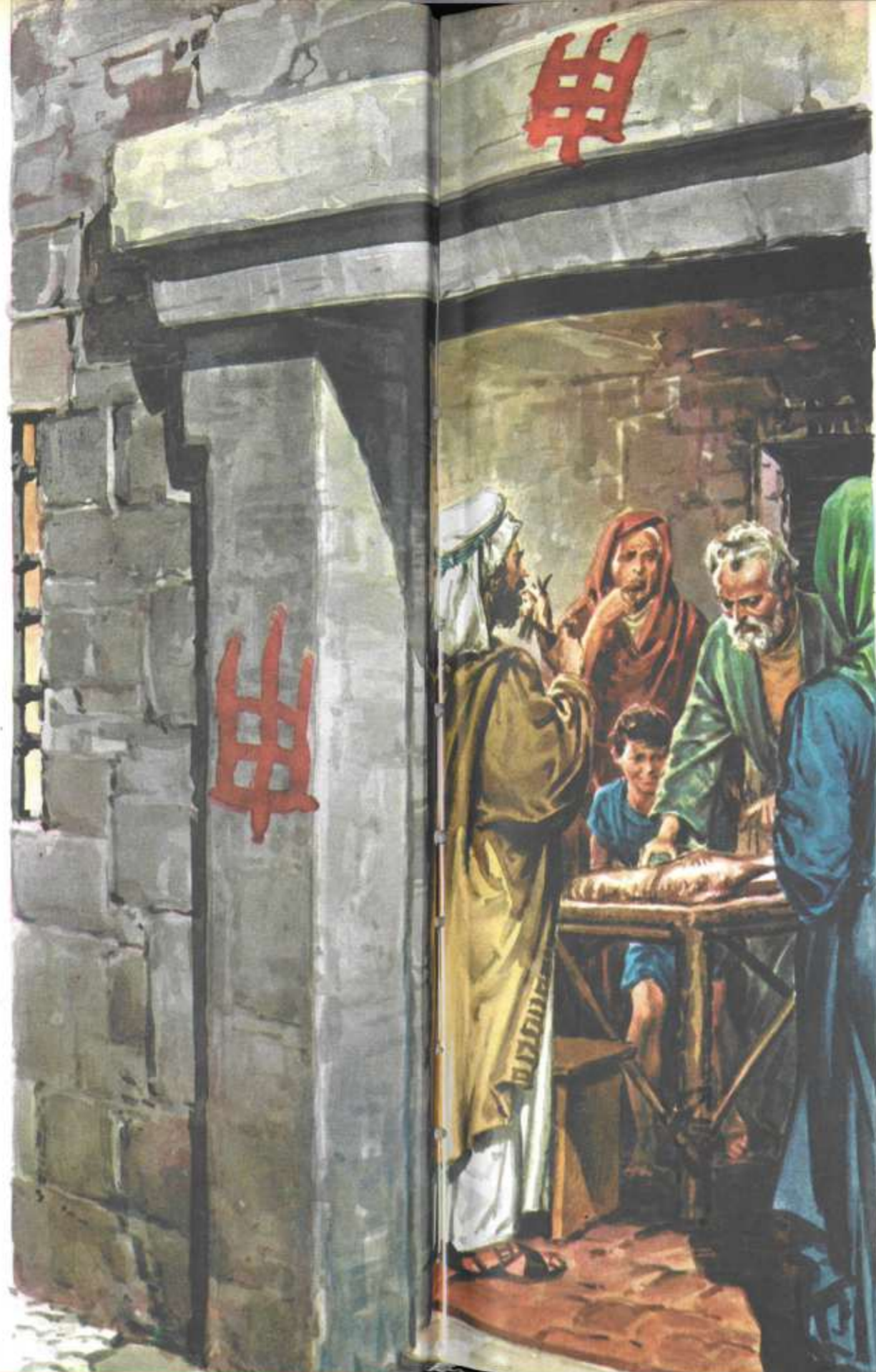
Atëherë Moisiu bashkoi parësinë e izraelëve dhe u tha:

»Shkoni e bëni gati qengjin për familjet tuaja dhe flijoni Pashkën. Pastaj merrne një tubë hisop, futne në gjak që është në enë e me atë gjak që është në enë stërpikne ballëtoren dhe dy shtatkat e derës e askush mos të dalë jashtë derës së shtëpisë para mëngjesit.

Atë natë mishi le të hahet i pjekur në zjarr me bukë të pambruar e me barishte të hidhura. E ngrëne kështu: të ngjeshur ijes, me të mbathura në këmbë e me shkop në dorë. Hane me nxitim: sepse është Paska (kalimi) i Zotit.

Kur Zoti të kalojë për të vlarë egjiptianët, do ta shohë gjakun në ballëtore e në shtatkat e derës dhe kështu do ta kalojë atë derë dhe nuk do të lejojë të hyjë Engjëlli vrasës në shtëpitë tuaja për t' ju vlarë.

Mbane këtë rregullore pors ligj të përhershëm për ju e për fëmijët tuaj. Edhe kur të hyni në tokën që Zoti do t' ua japë

sikurse e ka premtuar, mbane këtë rit. E kur fëmijët tuaj t' u pyesin: 'Ç'veshtrim ka ky rit?' përgjegjnu: Kjo është flija e Paskës në nderë të Zotit, i cili kaloi për ngjat shtëpive të izraelëve kur i vrau egjiptianët e shtëpitë tona i kurseu.'«

Atëherë populli ra përmbys për dhe dhe adhuroi.

Atëherë izraelët shkuan e bënë ashtu si u qe thënë. Bënë ashtu si Zoti u tha Moisiut e Aronit.

Në mesnatë Zoti i vrau të gjithë parëlindurit në tokën e Egjiptit: prej të parëlindurit të faraonit që do ta trashëgonte në fron deri te parëlinduri i të burgosurit që gjendej në burg, po ashtu edhe të parëlindurit e bagëtive.

Natën u çua faraoni, oborrtarët e tij dhe të gjithë egjiptianët, sepse u bë një gjëmë e madhe në Egjipt, pasi s' kishte shtëpi në Egjipt ku mos të gjendej një i vdekur.

Faraoni natën e grishi Moisiun e Aronin e u tha:

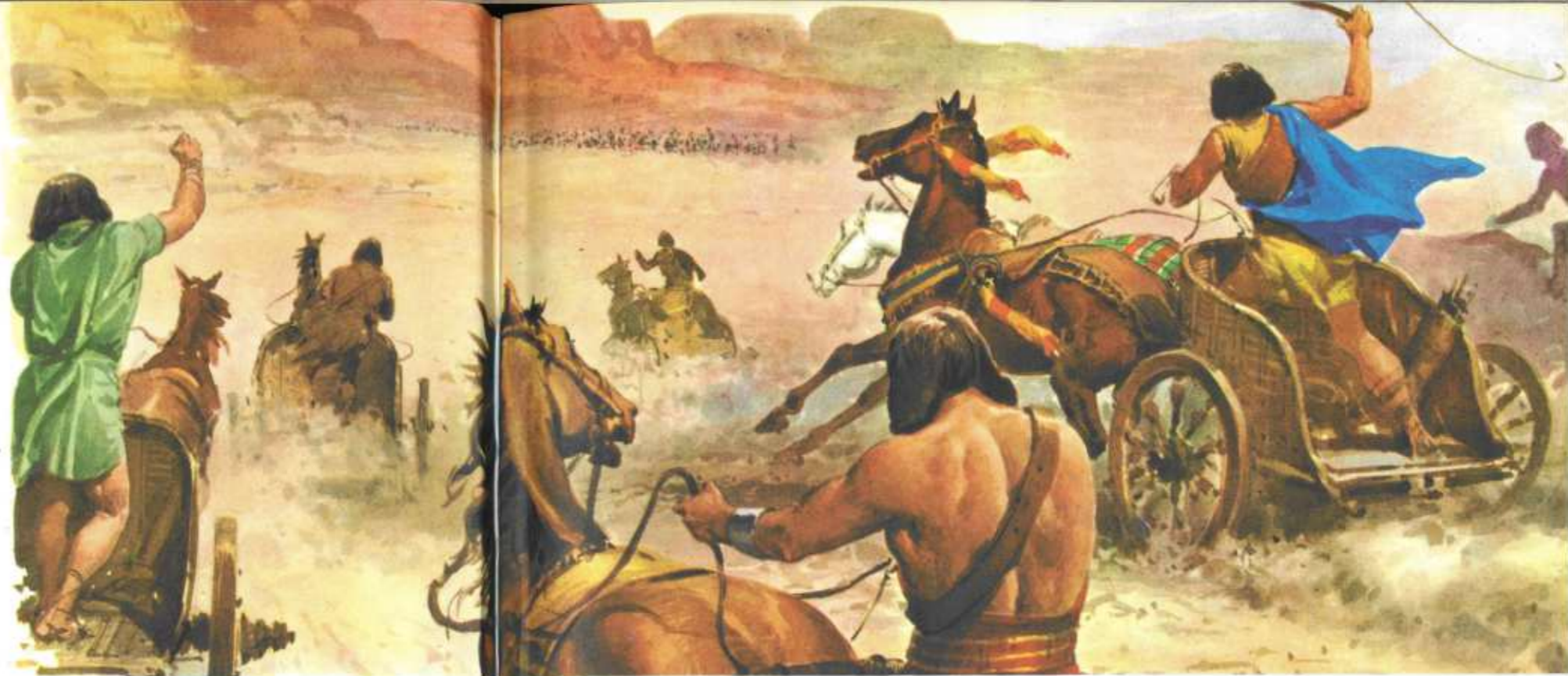
»Ngrituni dhe largohuni prej popullit tim — ju dhe mbarë të bijtë e Izraelit! Shkoni! Jepni nderim Zotit si keni kërkuar. Merrni, si keni kërkuar, bagëtitë tuaja të imtat e të trashat dhe thirrne bekimin edhe mbi mua!«

Egjiptianët e nxitnin popullin të nisej sa më parë prej tokës së tyre, sepse, thonin ata, »Po mbarojmë të gjithë!« Atëherë populli mori edhe kllinë e bukës akoma të pambruar; magjet i mbështollën në leshnikë e i morën në krah.

Kështu izraelët u nisën prej Ramsesit për në Sukot e ishin rreth gjashtëqindmijë burra këmbësorë — vetëm burrat pa numëruar gratë e fëmijët. Me ta u nis edhe një turmë e madhe gjindjeje të tjetër dhe shumë bagëti, të ima e të trasha, një mori kafshësh.

Izraelët qëndruan në Egjipt katërqind e tridhjetë vjetë.

Kalimi përte Detit të Kuq

Si u nisën nga Sukoti, ngulën dbanishten në Etam, në afërsi të shkretëtirës. Zoti u printe, ditën në trajtën e një shtylle reje për t' u treguar udhën ndërsa natën në trajtën e shtyllës së zjarrtë për t' u bërë dritë: kështu ata mund e vijonin udhën ditën e natën. Ditën askurrë nuk mungonte shtylla e resë as natën shtylla e zjarrit.

Kur faraonit i treguan se ka ikur populli, zemra e tij dhe zemra e oborrtarëve të tij ndërroi mendim kundrejt popullit të Izraelit.

Ata thanë:

»Çfarë kemi bërë!? I lamë të shkojnë izraelët e më nuk do të kemi skllëvër.«

Prandaj faraoni bëri gati karrocën e vet dhe e çoi në këmbë ushtrinë e vet. Mori gjashtëqind karroca të vetat ku ishin më të mirat dhe karroca të tjera në Egjipt. Secila karrocë ishte e ngarkuar me ekipë të zgjedhur ushtarësh.

Zoti ia guroi zemrën faraonit, mbretit të Egjiptit, dhe u nis t' i ndjekë izraelët që kishin shkuar me grusht të lartësuar.

Pra, egjiptianët u nisën në ndjekje pas tyre.

Ndërkohë që izraelët kishin ngulur dbanishten për ngjat detit, afër Pi-Hahirotit, kundruall Baal — Sefonit, i nxunë kuajtë e faraonit në karroca, kalorësit e luftëtarët e tij.

Ndërsa po afrohej faraoni, izraelët shikuan e panë se egjiptianët po i ndjekin dhe u tutën për së forti. E izraelët lëshuan një brimë kundrejt Zotit:

»Athua nuk ka pasur varre në Egjipt — i thanë Moisiut, — por na qite të vdesim në shkretëtirë? Ç' të mirë na bëre që na nxore nga Egjipti? Po a nuk të kemi thënë shi kështu në Egjipt: 'Na lër rehat!' Do t' u shërbejmë egjiptianëve. Më mirë është t' u shërbejmë atyre se sa të vdesim në shkretëtirë.«

»Mos u tutni! — u tha Moisiu — Qëndroni si trima e do të shihni çfarë do të bëjë Zoti për t' u shpëtuar! Këta egjiptianë që sot po i shihni, kurrë s' do t' i

shihni më! Zoti do të luftojë në vend tuaj! Jini të qetë!«

Izraelët kalojnë Detin e Kuq

Zoti i tha Moisiut:

»Përse po lëshoni gjithë atë vigëm kah unë? M' u thuaj të bijve të Izraelit të nisen për rrugë! Ti lartësoje shkopin tënd, shtrije dorën tënde mbi det e ndaje në dy pjesë, kështuqë të bijtë e Izraelit të mund të kalojnë nëpër shtrat të tij nëpër terik. Unë do ta guroj zemrën e egjiptianëve e ata do t' u vëhen pas bijve të Izraelit. Atëherë unë do të madhërohem mbi faraonin dhe mbi ushtrinë e tij, mbi qerre të tija dhe mbi kalorës të tij. Le ta marrin vesh egjiptianët se unë jam Zoti, kur të dal ngadhënjyes mbi faraonin, mbi karroca lufte dhe mbi kalorës të tij!«

Engjëlli i Hyut që i printe armatës së izraelëve, ndërroi vend dhe doli pas saj. Po

ashtu edhe shtylla e resë u shmang dhe zu vend pas izraelësh. U vendos midis ushtrisë egjiptiane dhe asaj izraele. Për egjiptianë u bë re e errtë, ndërsa izraelëve u bënte dritë natën, kaq sa nuk mund i afroheshin njëri-tjetrit natën. Moisiu e mbante dorën e shtrirë mbi det e Zoti gjithë natën e tundte ujin me erën e lindjes e e terte detin.

Kur u ndanë ujërat, izraelët zbritën në shtratin e detit të thatë ndërsa ujët u rrinte në të djathtën e në të majtën e tyre pors i pendë uji.

Egjiptianët: të gjithë kuajtë e faraonit, karrocet e kalorësit, kërcyen pas tyre në det, në ndjekje.

Rreth të zbardhurit të dritës, Zoti shikoi nga shtylla e zjarrit dhe e resë mbi ushtrinë e Egjiptit dhe e pështjelloi. I freroi rrotat e karrocave luftarake të tyre aq sa me mëzi mund të lëviznin para.

»Të ikim prej izraelëve — bërtitën egjiptianët — sepse Zoti po lufton në vend të tyre kundër egjiptianëve!«

Egjiptianët mbyten në ujë

Atëherë Zoti i tha Moisiut:

»Shtrije dorën mbi det që ujërat të kthehen mbi egjiptianë, mbi karroca e mbi kalorës të tyre!«

Moisiu e shtriu dorën mbi det e në të zbardhur të dritës deti u kthye në shtratin e vet. Egjiptianët, duke ikur, i afroreshin detit, e kështu Zoti i plandosi në fund të detit. Kështu ujërat duke u kthyer në shtratin e vet, i mbytën karrocet, kalorësit dhe mbarë ushtrinë e faraonit që i ishte vënë pas ushtrisë së izraelëve në det. Prej tyre nuk shpëtoi asnjë.

Izraelët ecnin nëpër det terikut: ujërat u rrinin pendë në të djathtë dhe në të majtë. Kështu atë ditë Zoti i shpëtoi izraelët prej kthetrave të egjiptianëve dhe izraelët i panë egjiptianët e mbytur në zallin e bregut të detit. Izraeli e pa dhe e vërtetoi me sy të vet fuqinë e madhe të Zotit, të cilën e tregoi kundër egjiptianëve. Popullin e kapi frika e Zotit. Ata i besuan Zotit dhe Moisiut, shërbëtorit të tij.

Atëherë Moisiu bashkë me të bijtë e Izraelit e këndoi këtë këngë në nderë të Zotit:

»Në nderë të Zotit do të këndoj,
sepse u bë i përmendur me lavdi,
kuaj e kalorës
në fund të detit i plandosi.
Fuqia ime, kënga ime është Zoti,
sepse Ai u bë Shpëtimtari im.
Hyu im është, po atë do të lavduroj,
Hyu i atit tim është,
Atë do të madhëroj!
Kush është si ti, o Zot, midis të hyjnive,
kush sikurse ti shkëlqen me shenjtëri,
në vepra i tmerrshëm, në mrekulli
i ndritshëm?
Me dashurinë tënde e udhëheqe këtë
popull, prej teje të shpërblyer,
ke Banesa jote e shenjtë me pushtet
e drejtovje.«

Atëherë Miriama profeteshë, e motra e Aronit, e mori daullen në dorë dhe të gjitha gratë, me daulla në dorë, e ndoqën duke vallëzuar. Miriama këngës i printe:

»Këndoni Zotit
sepse me lavdi vetveten e madhëroi!
Kuaj e kalorës në fund të detit plandosi!«

